









دفاعیه در ۵۵

۵۲

سید
Hasan Husni P.
۵۲

Süleymaniye U. Kütüphanesi	
Hasan Husni P.	
۵۲	





بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على أشرف  
المخلوقات محمد خاتم النبيين وعلى آله الطيبين  
الطاهرين اجمعين اما بعد بوفيقنا توان بي اراده  
وحقير اسير محنت جان وافتاده محمد بن محمد الشهير  
بحصكي مظلوم زاده دير كه بوندن مقدم بر مدت مدين  
زير سایه هما و ايه شاه جهان و داخل ظل حمايه شه نشاه  
اسكنه در نشانه يعني سراي همايون پسنديده لرزنده تحصيل  
علوم و فنون و تكميل شروح و متون ايله كد نصرت حاجت  
دخي و قمتي ضايع اتميم بيه همت والا همت شهبانه ايله  
تحصيل كمال دن و كسب فضائل شتاب ايله مشغول اولوب  
على الخصوص افضل علوم اولان علم تفسير شريف خدمت  
كثرو مزاولد و غندن بعض اخوان طلبه به ياد كار اولو ايجون  
نباء شريفك تفسير نه متعلق بر مقدار كلمات كتب معتبره  
جمع و انتخاب ايدوب نفعي عام اولو ايجون لسان تركي ايله  
ترجمه اولنگد والله المتعا بوسوره يه سورته نبا و سورته معصم

و سورته عتم دينور بوسوره عليه مكرمه ده نازل اولشده  
كه قرآيه و يمتش اوج كلمه و يديوز يمتش حرف در بونك سبب  
نزولي بو وجه ايله در كه حق سبحانه و تعالي حضرت تيرينك حكم  
سابقه و عناية ازليه سي اوزره حبيبي محمد خاتم النبيين و  
المرسلين اولو اوزن كافه انامه يعني انس و جندن جميع  
مخلوقات بعث و ارسال ايدوب و بر موجب قرآن كيرم احكام ديني  
خلقه تبليغ اتمكه مامور اولد و غندن كفار اهل مكيه دختني  
اعلام و جبريل امين واسطه سيله وحي اولنان قرآن عظيم  
الشاني اظهار اكار ايتد كلري قيامتي و روز جزا نك و بعثت  
و قوعني خبر و ميرد كه كفار مكه نبوتني انكار و ان هذا الاختلاف  
وان هذا الا قول البشر و ان هذا الاسحر مبين ديور سالتنه و احوال  
قيامته دائر اولان قرآن عظيم الشاني انكار ايدوب و كمال استبعاد  
لرندن من يحيى العظام و هي رميم ديد يدر يعني چور و يوب پریشان  
اولان كمكي و طيارق اولان اجسامي بر دخي كيم احيا ايدوب و نور  
ديد يدر بو كلامدن مراد لري اعاده معدوم ممكن دكلد و ديملت  
استر لركه بو حكما مذهب يدريس شك و تعجيب لرندن بو محمدك  
خبر و يريكي بعثت نجه و قوعني ممكن اولور ديور بر لر ايله مذاكر  
ايدوب و بعضا بطريق الاستهزاء سنوال ايدر لركه پس جناب  
حق غيور بوسوره انزال اولو كافر لر بلدر ديور وحي صادر اولدي



بسم الله الرحمن الرحيم

عم غم نه شیدن معناسنه دراصلندن عن مائند که عن حروف  
جازه دن و ماکله سی استغها مد را مد حرفی جراستغها ماورنه  
داخل اولدقد و صلی حالند الفی حذف اولماق فاعده مقرر  
اولد و غندن مادن الف حذف اولنوب و نون میم اذ غام  
اولدقد عم قالد پس استغها مطلب فهم معلسنه درحق تعالی  
ایسه بو حالدن منز اولد و غندن بو محلد تفخیم شان ایچوند  
**یتساءلون** بوند کی ضمیر مستتر کفار اهل میکه راجع در کفار  
اهل میکه استبعاد لرندن بریندن سوال ایدر لر یا خود نموند  
سوال ایدر لر یا خود استهزا حضرت پیغمبردن سوال ایدر لر دیمکد  
یا خود جائزدر که ضمیر مبرور اهل میکه نک کر که کافر کر که مؤمن  
جمله سنه فرمافر د راجع اوله بو تقد رجه مؤمنلر که سوالی  
از دیاد علم و کافر لر که سوالی جهلندن اولور **غیر النبا العظیم** اول  
شان مخفی نیاید یا خود یسائلون دن صله در و عم کدیده مفسر  
اولان بر ضمیر متعلق در بو معنای یعقوبک عمه قرآنی مؤنید  
ایمده حق تعالی انلر که مسؤل عنه لرخی ینه کندی بیان ایدوب اول  
خبر عظیمدن سوال ایدر لر که بعد ربور **الله هم فیه مختلفون**  
یعنی انلر نباء عظیمه اختلاف ایدر مختلفین کفار اهل میکه  
اولد و غنه کور اختلاف فکر کمیسی کلیا انکار ایدوب کمیسی شک

ایدر لر یعنی عجاا حال محمدک دیدیکی کی اولور می دیو کلیا انکار  
اتمزد لکن مختلفین مؤمن و کافر جمله اهل میکه اولور که اختلاف  
مؤمنلر بطریق الافراط و کافرلر بطریق الانکار سوال اتملرندن  
اولور **کلا سیقولون** کلا کلمه سی ردع ایچوند رانانه ولا تقفل  
دیمکد یعنی انلر که بو استبعاد و انکار لری ممنوع و مردود در یقیندن  
متحقق اولد و غنی بیلور لر **کلا سیقولون** ثم کلمه سی وعید  
مبالغه ایچون مکرر مبالغه اولنمشدر یا خود تکرار اولوب  
وعید اول عند نزاع الروح و وعید ثانی عند البعث اولسنه  
اشادتدر یا خود و وعید اول عند البعث و وعید ثانی عند  
الجزا اولسنه دلالت ایدر پس معنای یقیندن عند البعث عنان  
مرکبا اولان وجود لر که الاول ایجاد و روحی عاده اولد  
انکار ایتد کلا کلا لانی بالمعاینه مشاهد ایدوب و عند الجزاء  
کفر قار اوله جقکر عذاب الیمی کوروب بیلور لر دیمکد اولور  
**الم تحفل الأرض مهادا** مهاده کسر میم ایله فراش معلسنه در  
بو کلام در ربار ایله حق تعالی منکرینک بالمعاینه مشاهد  
اند کلری کمال قدرینه دال اولان عجایب صنعتی تذکیر شروع  
ایدر که بو مصنوعاتی تقفل ایدوب بوند ق در اولان خدای  
یچون اخرتد دخی بعث و ایجاد ق در اوله جفته استدلال  
ایدوب بوشک و انکار دده خلاص اوله لر دیو بر عظیم الشان



سراره روی زمینی ساکن اولوب وزراعت و تجارت ایلسونلر  
دیو فرایش و بساط قلمدقی یعنی قلدق دیمکدر زیر استغهام  
تقریریدر **وَلِجِبَالٍ أَقْنَادًا** اوتاد و تدك جمیع در میخلر دیمکدر  
یعنی اول زمین حرکتدن آسوده اولسون دیو طاعنر میخلر  
قلمدقی ایدمکدر بوحالی بالمعاینه مشاهده ایدر سکرکه بویله  
ایلدك بعض تفسیرده مسطورده که حق سبحانه و تعالی حضرت  
ارض خلق و ایجاد ایلدك حرکت بشلیوب ساکن اولمکدر طاعنر  
میخ اولق اوزر خلق ایلدك حرکت اتمیه **وَخَلَقْنَاكُمْ أَزْوَاجًا**  
ودخی سزى زوج زوج خلق ایلدك یعنار ککلی و دیشیلی  
خلق ایلدك یاخود چفت چفت خلق ایلدك یعنی سفید و سیاه  
ودراز و کوتاه سخی و دنی تضاد اوزر خلق ایلدك دیمکدر دیدلر  
تفسیر تبسیر المناقد مسطورده که الله یجعل الارض مهادا  
مستقر مع تحرك الافلاك وهی نظیر الیون الجنة والارض مهادا  
لاهلها مع تحرك الافلاك التي هما فیها یعنی بزارضی افلاک  
تحریکله بله مستقر قلدق قی که بونك نظیر جنت و نارک اهللری  
ایچون فرایش اولمسیدر جنت و نارکدند اولان افلاک تحریک  
بله دیمک اولوب و لجبال اوتاد اجنب و نارک اهللر ایله  
اولمسیندن عبارت اولوردیو و خلقنا کیم ازواجاً اصنافا  
باختلاف الجراد یوتاویل ایدر **وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا**

سباتاً راحت ایدمکدر و دخی بزرگ نومکری راحت قلدق  
دیمک اولور یاخود سباتاً قطعاً دیمکدر یعنی قوای حیوانیه  
مک راخوچون نومکری حس و حرکتدن منقطع قلدق دیمکدر  
یاخود سباتاً دیمک موتاً دیمکدر بو تقدیرجه النوم اخ  
الموت مفاد بجه بزرگ نومکری موت کبی قلدق دیمک اولور  
**وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِبَاسًا** و عطاء دیمکدر یعنی بزرگ کجه تی  
برده قلدق تاکه اختصار ادا اولندق ظلمت سبیل مستتر  
اوله سز دیو **وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا** معاشاً دیمک وقت معاش  
دیمکدر یعنی بزرگ کسب ایلدک تغیش اتمک ایچون سز وقت  
معاش قلدق دیمکدر یاخود معاشاً دیمک حیاتاً دیمکدر یعنی  
بزرگ سز حیاتاً قلدق دیمکدر ایدمک حق سبحانه و تعالی نومی  
موت و ظلمت شبیه شتر حالت قبر و کوند ز نومدن بیدار  
اولغی بعثله حیات تشبیه ایدوب تمام بر هیئت قیامت یاپدی  
تاکه منکر قیامت اولان کافر لموت اضطراً ایلدک فوت اولدق  
تکرار حیات بولوب جز اولدک جعفر بیک کیفیتنی دنیاده ادراک  
ایدوب شک و انکاره دوشمیه اردیو **وَبَيْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا**  
**شِدَادًا** شداداً محکم معنلنه در یعنی و دخی بزرگ فوق کزده  
یدی فلکی محکم بنا ایلدک که هر کز مرور ازمان ایلدک او هین طار  
اولاز **وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَّاجًا** و هاج زیاده مضی دیمکدر



عبر و هجت النار دیر لر چن بار ملتبه اولوب علولنسه یا خود  
و هجاج و هجدن زیاده حاق معنلنه در دیدلر پس معنا و  
دخی بر اول فلکدن بر سراج مضی خلق ایلد که اول شمدر  
دیمک اولور **وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا** معصرات ایله  
مراد شول سحابدر که یغور ایله صقیلور یغور یغابو تقدیر  
من بامعنلنه اولور که بالمعصرات قرانی بو معنای مؤید رکشاف  
و کواشیدن مسطوردر که یغور زیر عرشدن امر الهی ایله یراب  
اولور بو قول ابن عباس دن وحسن بصر و قتاده دن مرویدر که بار  
دخی امر حق ایله زیر عرشده اولان بحر حیواندن آسماندن آسمانه  
نزول ایدوب تاسما دنیا به کلور بعد روزگار و فرمان الهی صادر  
اولوب اول بارانی پراکنده ایدر و سحابه دخی امر اولوب تا  
قالبور کبی آنی ریزان ایدر و هر بر قطره یی بر ملک اخذ ایدوب  
محلنه وضع ایدر و تجلجا منصبا بکثره دیمک در پس معنا بر  
سحابدن روزگار سیبیله کثرت ایله بارانی نازل ایلد ایدیمک  
اولور **لِيُخْرِجَ بِهِ جَبَّارُنَا وَجَنَاتٍ الْفَافِ** جَنَات جَنَات  
جمعیدر اشجار اولان بغجه و بوستانه دینور الفاف لَفْكَ  
جمعیدر بعضی بعضنه طولاشمش ایلدر دیمک در یعنی اول باران  
سیبیله زمیندن دانه کرونیاتی اخراج ایدوب و بغجه لریک  
اشجارینی بر برینه آموخته و ملتفت اتمک ایچون دیمک اولور

ایمک جناب و اهب العطا یا کمال قدرته دال اولان مصنوعات  
عجیبه سنی احصا ایله بو قدرته مالک اولان جناب خست  
کریم لیمیزل یوم جزاده دخی ستر کمال اول حیایه قدر  
اوله جغنی تفریمد نصکره جمله مستانفه ایله یور **وَأَنزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَّاجًا**  
**الْفَصْلُ كَانِ مِيقَاتًا** میقاتا دیمک حنا بوقت به الدنیا و نیتی  
عند او حد الخلاق ینتهون الیه دیمک در یعنی تحقیقا بو فضل  
بر حد اولدیکه دنیا انکه محدود اولوب باکامنتهی اولور یا خود  
یوم فضل خلاق بر حددر که اکامنتهی اولور دیمک اولور و  
عند البعض اول کونه یوم فضل دینلر کی حق باطلدن ایرلر  
یفیچوندر **يَوْمَ تَخْرُجُ الصُّورُ فَاَقْوُنَ افْوَا جَا** افوا جاکره  
و جماعت دیمک در و بوجمله جمله سابقه بیان یا خود اندن  
بدل اولور یعنی اول کوند صور فتح اولوب ستر محشر کوره  
کوره کلور سکر دیمک اولور بو فوج فوج محشره کلنلر کیفتند  
رسول اکرم حضرت تیرینه سوال ایلد کلرند بنم امتهم محشره اور  
صنف اولق اوزن کلسه لکر کدر یور دیلر و جهندن سوال  
اولدقن دیناده نفاق اوزن اولنلر میمون صور قند و ربنا  
خود اولنلر معکوسا یعنی یوزلری اوزن یور ویه رله و حقه مطبق  
حکم اتمین حاکم اعمی اولدقنری حاله عجب و ربنا اصحابی صاغر  
اولدقنری حاله و علمدیری ایله عامل اولین عالمدر لکر سینه لکر



اوزره صار قوب فلرندن جراحت سيلان اوله رق كلور كه جمله  
 اهل محشر مثله اولور لور و حيراني رنجيد ايدن لالي و ياغي مقطوعا  
 كلور لور و غماز و منافقان تشنگي لاله مصلوب اولد قلر حلاله  
 كلور لور و تابع شهوات اولوب زكاني و ير مينلر جيفه كبي قوقار  
 اولد و غي حاله كلور لور و متكبران قطران دن جامه كيد كلري  
 حاله كلور لور و دانا حرام يينلر خنزير صور تنك كلسه لور  
 كر كر ديور ديلر و بعد شريعت اوزره عمل ايدوب باخلاق آلت  
 ايله متخلق اولان مؤمنان ايك اون دور ككي يوز كر در خشك  
 اوله رق كندى ميئلرند كلسه لور كر كر ديور ك **و ففتح السماء**  
**فكانت ابوابا** ففتح كله سني حزن و عاصم و كساني تخفيف ايله  
 قرائت ايدوب باقى قرائت ايدوب قرائت ايدوب باقى قرائت ايدوب باقى  
 بايلر اوله يعني بار باره اوله يا خود نزل ملاكه ايچون قبول  
 اچيله ديمكدر ديتك **و سبوت الجبال فكانت سرابا** و دخی  
 طاغیر باره باره اولوب سراب كبی اوله یعنی شدت حرارت هوا  
 چورق برلده صوكی كودین نسنه كبی اوله یعنی ناچیز  
 اولوب یوق اوله **از جهنم كانت مرصدا** مرصدا طریقت  
 و بر نسنه كوز لیجك مكان مغسلنه یعنی تحقیقا جهنم بر  
 طریقدر كه وان منكم الا وارد ها منطوقه جمله اینك اوزرند  
 كچا لور یا خود جهنم بر مكاندر كه خزنة ناركفاری اند قوماق

ایچون و خزنة جنت مؤمنلر جنته كتور مك ایچون آند مترصد  
 اولور لر دیمك اولور **للطائفین مابا** و اول جهنم طائفین ایچون  
 مابدر یعنی دینا ده طیفین ایدنلر مرجع و ماب جهنمدر حسن  
 بصري حضرت لرندن مرویدر كه متن جهنم اوزره مدود اولور كه  
 قلدن انجه و قلیچدن كسكندر و طول اوج بیک سنه لك یولدر  
 بیک سنه سی یوقش و بیک سنه انیش و بیک سنه دخی مطحدر  
 واحادیث و اخباره مروید ایدیكى اوزره صراطدن اولامرور  
 ایدن انبیا و رسل بعد صدیقین بعد محسنین بعد شهداء  
 بعد عرفا بعده مؤمناندر و صراط بعض ناس ایچون قلدن  
 انجه و قلیچدن كسكین و بعض اخره فضای واسع اولوق اوزره  
 مرویدر ایمد بطی و سرعت و تنگی و وسعت اعمال حسبیه اولدو  
 ظاهر در مرویدر كه فلك كو كلك اشاغیسی جهنمدر تا سنجیل و سفیل  
 سافیلنه وارنجه پس ارض حشرده اهل جنت و جهنمدر كسنه  
 قالدق جمله دار دنیا و العذاب اولور و صراط اسفل مر كردن  
 فلك موكبه طوغری قوریلومنتها سی سور جنتك خارجند اولور  
 ایمد سماء سابعه نك محدوددن اشاغیسی فانی و هالك اولوب  
 باقی اولان كرسی اولور سطح جنتدر و عرش آنك سققدروبو  
 سطح سققیك عرض و ارتفاعه نهایت یوقدر دیدیلر **لا یشتین**  
**فیها احقابا** احقاب ضم ايله حقیك جمیعدر و هر حقب



سکسان سنه دن عبارتدر بعضی حقیقت هر معنیه در دیدار  
 و مجاهدن بوکونه منقولدر که حقیقت سکسان خریف و هر خریف  
 سکر یوز سنه و هر سنه او حیوز الشمس کون و هر بر کون بیک سنه  
 دیک پس بو تعبیر اتدن کافر لجهتد قاله جفکر منفعه و لور دیرا  
 بو اعداد نهایت بولیه جفی ظاهر در و لا بین ما کثین دیمکدر  
 واحقا با ظرفیت اوزن منصوبدر که اند عامل بلا بین یا خود  
 لاید فوق اولور پس معنا اول طایغین جهنم دهور متبایعه  
 ما کثین اولور لر یعنی محکد فی النار اولور لر دیمک اولور **لاید فوق**  
**فیها برد اولو شرابا** قال ابوالبقاء لاید فوق حال آخری و حال  
 من الضمیر فی لا بین یقال علی کونه حال مترادفه و علی کونه حال  
 من الضمیر فی لا بین حال متداخلة و قال فی تفسیر الحنفی لاید فوق  
 مستانفا و بردن مراد حر نار جهنم تنفس و تروح یا خود نمودن  
 ایما ضمیر مستکدن حال اولدوغنه کوره معنا او طایغین جهنم  
 ما کثین در آنده حرارتدینه نفع و بر تنفس یا خود کند و لر راحت  
 و بر نوم و منلذذ اوله حق بر شراب و وفا تمرا اولد فکر حال دیمک اولور  
**الاجیم او غساقا** حیم آب کرم و غساق اهل نادر یا نقلدن سیلان  
 ایدن جراحت یعنی اول طایغین جهنم نوش اتمزلر الا آب کرم و قون  
 و ایریک نوش ایدر لر دیمک اولور **جزا وفاقا** ایماک بو جزا بونلر  
 اعماله موافق جزا در زیر کفر و شرکدن فنا عمل اولد یعنی کبی عذاب

ناردن زیاده عذاب دخی اولماز لجزا من جنس العملدر **انهم كانوا**  
**لا یرجون حسابا** تحقیقا انلر بو حشا و جزای مامول اتمزلر اید  
**و کذبوا بایاتنا کذبا** ای تکذیبیا لانه شاع فی کلام الفصحا  
 افعال بمعنی تفعیل و بالاده تشدید ایله قرأت اولنگد و کذابی  
 تکذیب ایله تاویل آنلر قرأتی تکذیب لرن کذب ظاهر اولد و  
 غیچوندر یا خود کذابا دیمک مکاذبه دیمکدر دیدیلر زیر انلر عند  
 المسلمین کاذب اولدوغی کبی مسلمین دخی آنلر ظنندن کاذب  
 اید بو جهتدن بینما ده مکاذبه اولور پس معنا انلر بزم یا اتمری تکذیب  
 ایدر لر اید یا خود انلر بزم یا اتمر کاذبین و یا مکاذبین اولد قلمری  
 حال تکذیب ایدر لر اید دیمک اولور **و کل شیء احصیناه کتبا**  
 بعضیلر و کل کلمه سنی ابتدایت اوزن مرفوع قرأت اندیلر و کذابا  
 کلمه سی احصیناه ایچون مصدر در زیر احصا و کتابة ضبط  
 معنیه مشارکدر دیدیلر یا خود کتبا یا مکتوبا معنلندن حال اولور  
 که مکتوبا فی اللوح و الصحف الحفظه دیمکدر و بوجه جمله مقترنه  
 اولور پس معنا هر بر شی که بز احصا ایلدر لوح محفوظن یا صحف  
 حفظه ده مکتوب اولدوغی حال احصا ایلدر لوز فراموش  
 ایدر سکر دخی بز فراموش اتمزدیمک اولور بو تعبیر اتمزلر  
 اعتقاد نه نظر ایله در که مکتوب اولان هر کز فراموش اولماز  
 والاحق تعالی شسیان دن منزه در **قد قوا لن نریک الا عذابا**



غیبتدن حاضر القات طریقله فذوقوا وادوا ولسی عذاب  
 مبالغه قصدیله در زیر حدیث شریفه **هَذِهِ آيَةُ اَشَدِّ فِي الْقُرْآنِ**  
**عَلَى اَهْلِ النَّارِ يَوْمَئِذٍ** پس معنا سزرا بعث وحننا انکار و  
 ایات بینائی انکار و تکذیب اینک که بوعذاب الهم جزا سیدر پس  
 طاکر بزرگ زیاده ایتمیز الا عذاب زیاده ایده در بوائتله دخی  
 کفار نادره محله اولسی ظاهر اولور زیرا فذوقوا فلن نزدیک  
 الا عذابا دیمک تعاقب عذابا یله متمدا الی غیر النهایه عذاب اولن  
 اشعاراید **اِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا** فوزا او موضع فوزدیمکد رایدی  
 بومحله کلینج حق سبحانه و تعالی منکر آخرت و منکر پیغمبر اولان  
 کافر لک روز جزاه گرفتار اوله جفی عذابی بیان ایدوب بعد معتقد  
 اولان متقینک دخی نه کونه مستغمر اوله جفی نعم غیر محصوره بی بیانه  
 شروع ایدوب ان للفقین مفازا یورد یعنی متقین و مؤمنین ایچو  
 فوز و نجات وارد در یعنی جنت و ناردن خلاص متقین ایچوند  
 دیمکد بعد حق سبحانه و تعالی جنت و نعم تفصیل ایدوب بیور  
**حَدَائِقَ وَعَنَابًا وَكَوَاعِبًا تَرَابًا** حدائق انواع اشجار مثمره ایل  
 ملوبسایتین دیمکد مفازا کله سندن بدل اولوباعنابا عنابک  
 جمعی اوزردیمکد روکواعب هنوز مه گریومر و لشمش قزلردیمکد  
 تراب اقران معنایه در پس معنا او متقین ایچون انواع اشجار  
 مثمره ایل ملوبستانلر و ایچندن انواع اوزوملر و مکر هنوز قویش

جمله بر اقران حویلر وارد در دیمک اولور **وَكَاسًا دِهَاقًا** دهاق  
 اضداد دندرایچی طلو و بوش اولان قابه دینور لکن کاس طلو  
 اولان طرفه دینور پس معنا او متقین ایچون شرابله محلو  
 قد حلو وارد در دیمک اولور **لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِثَابًا**  
 ای کاذبا او مکاذبه و لا یکذب بعضهم بعضا یعنی او متقین  
 نوش شراب ایدر لکن قول باطل و کلام کذب استماع ایتمزلر  
 یا خود بر برین کذب ایتمزلر دیمکد در جائز در که لغو کاسا دهاق  
 معروف اولوب و کذابا کواعب ترابا کلامنه مصر و فاوله زیرا  
 نوش شراب ایدر لکن بیستند لغویات مقرب اولوب و زوج و زوج  
 بیستند دروغ حسن زندگانه ایچون بود نیاده جاریدر بونلر  
 جنتک اولماز دیمک اولور **جَزَاءً مِنْ رَبِّكَ عَطَاءً حِسَابًا** امد  
 بونعت و راحت اول متقینک ایمان و اتقا کرمقابل جزا درو جنت  
 حقدن عطاء کافدر **رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ بَيْنَهُمَا**  
**الرَّحْمَنُ** اول خالق و رازق اولان مخلوقاتک خالق و مربی بیدر  
 و کافه موجوداته رازقیت ایله رحمت ایدیمکد **لَا يَمْلِكُونَ**  
**مِنْهُ حِطَابًا** یعنی موجوداندن بری آنکه ظهور عظمتک ناشی  
 اولان عقاب و نعمه اعتراضه مالک و قدر اوله من بکلام سفتا  
 مانع دکلدر زیرا اول اذن حق ایله در دیدیلر **يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ**  
**وَاللَّهُ أَكْبَرُ صَفًا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا**



یوم کله سی لایمکون یا خود لایت کامو ایچون ظرف اولور ورو  
 مراد کبی جبرائیل وکی وواحه موکل بر ملکدر وکی جمله ملاکه  
 دن اعظم بر ملکدر دیدیلر و صوابدن مراد دنیاده لاله الا الله  
 دیوب و مقتضایه عمل ایدنلر در پس معنا اول کوند روح و  
 ساز ملاکه صف صف اولوب قنما دیوان حقن طوره لدر  
 دهشت و عظمت و جلالدن بر کسه آغز آجغه قادر دکلدر الا  
 حقت اذن ویردکی کسه شفاعته قادر اولور دیکدر **ذات**  
**الیوم الحق فمیشاء اتخذ الی ربه قابا** یعنی بوکون که یوم جزا  
 حقدرب شت البته وقوعی ثابتدر پس هر کسه که انک ثوابه  
 نازل و نعمتله مستم اولق طلب ایلسه ایمان و طاعت ایله آکا  
 وصول ممکن اولور **انا انذرناکم عذابا قریبا** بزرگ عذاب قریب  
 ایله تخویف ایده رز عذاب قریب ایله مراد عذاب آخرتد و قریب  
 ایله مراد اولنسی کل ماهوات قریب مفاد بجه در که هر وقوع  
 بولوب کاله جل نشنه البته قریبدر **یوم یظن المرء ما قدم**  
**بده** یعنی اول کوندن کشتی خیر و شر دن تقدیم ایلدکی عملی کوردر که  
 مؤمن متقی نعم جنتی و منکر منافق عذاب جحیمی کوردر ایمان اولور  
 بومعنا مر کله سی عام اولوب مؤمن و کافر شموله نظر ایله  
 لکن بعضی مر کلمه انا انذرناکم قریبه سیله یا لک کافر لدر  
 دیکدر دیدیلر و ظاهر مر ایله تعبیر اولنماق زملرنن مبالغه

قصیده اولنمش اولور و ما کله سی موصوله اولوب بنظر کله سی  
 منصوب یا خود استفهامیه اولوب ما قدمت ایله منصوب  
 اولور پس معنای نظری شی ما قدمت یداه دیمک اولور **یقول**  
**الکافر بالیقین کنت رابا** یعنی اول کوندن کافر کر قنار  
 اولدوغنی بلانی مشاهد ایتدکرنن کاشکه دنیاده شراب  
 اولوب مخلوق و مکلف اولیا ایدم دیر یا خود کاشکه بوکون  
 تراب اولیدم دیریز ارمقاتلدن مرویدر که حق تعالی قیامتدن  
 وحوش و طیور و هوامی جمع ایدوب خصوصتیرن فضل حتی بویتور  
 حیوانک بوینوز لو حیواندن حقنی الیوردر بعد العداله امر حق  
 ایله جمله سی تراب اوله لر بو حالی کور بجه نولید بزه بونلر  
 کبی تراب اولیدق دیونمنی ایدر لر بعض تفسیرده مذکوردر  
 که بومقامدن کی کافرله مراد ابلیسدر که آدم علیه السلام  
 طیراقدن خلق اولندوغنی تعیب و کندونک ناردن  
 خلق اولنسیله تکبر و افتخار ائمشد بوکوند آدم و  
 اولاد آدمه اولان کرمی و کندویه اولان شد و محنتی  
 مشاهد ایلدکن بولیدکن دخی آدم کبی ترابدن مخلوقدن  
 اولیدم دیه بعض محله مسطوردر فی سبیل الله اعمال  
 اولنان حیوانات و خاصه اهل جنتک دنیاده تغدی  
 ایتدکی ذباج اهل جنته اکراما اول موطنک اقتضا ایتدکی



صورتیله جنته ادخال اولور لر و جمله وحوش ناره ادخال  
اولور لر لکن انلک ناره دخولگر تقدیر یاجون دکلدربلک  
ملانکه ناریکی انده متلد ذ اوله لرد یودیردنرا انلره ناره تاثیر  
ایلمز ایمدی تراب اولان حیواناته نظر ایله بونلره صاع اولور  
ومتلد ذ اولملری انعام و اکرام اولور

### سورة انعام

بوسورة شریفه مکه مکرمه ده نازل و لشدر که  
رقی التی آیت و یوزیتش طقوز کلمه ویدی یوز الی  
اوج حرف در بودخی اثبات قیامت حقندن در

### بسم الله الرحمن الرحيم

وَاللّٰهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۚ  
قَالَ سَبِّحُوا بُرُوجًا  
چکوب قوبار مقی قال نزع الشئی ای قلعه و باب به ضرب و نه  
قولهم فلان فی النزع ای فی قلع الحیوة النشط بریدن چقوب  
بریره وار مق و باب به ضرب و نصر اسم فاعل ناشط و مؤنثی ناشطه  
کلور و ناشطتک جمعی ناشطات کلور پس و الناشطات  
نشطا یعنی خیل الغلات تخرج من دار الاسلام الی دار الحرب  
السبح صوده یوزمک و بریننه دن فارغ اولوق مغسلنه در  
السبق او که کچمک یقال سبقه ای تقدمه و باب به ضرب یمد حق

تعالی بوسوره ده بش شیشه قسم ایدر یعنی ارواح کفاری  
شدت و اغراقیله ابدانلرندن نزع ایدوب وارواح مؤمنینی  
دفع و نشاط ایله اخراج ایدن ملانکه موت حقیق و انی اخراجدن  
غواصک اعماق بحر دن بریننه اخراج ایتدن یورد کگر کی  
سباحت ایدن ملانکه حقیق و ارواح مؤمنان ایله جنته  
وارواح کافران ایله جهنم سبقت ایدن ملانکه حقیق  
وبعد کفارک امر عقابنی و مؤمنلرک امر ثوابنی تدبیر ایدن  
ملانکه حقیق و یمک اولدیکه جمله بو امر ایله مشغول اولان  
ملانکه کرامه قسم اولدیا خود بو مقسوم علیه صفات بخوم  
اولوق اوزره در دید یار زیر انجوم مشرق دن نزع و حین نزع شد  
و اغراقیله فلکی قطع ایدوب یا اقضا مغربه منقطع اولور و بر جدن  
برج اخره نشاط ایله نقل و فلکدن سباحتله بعضی بعضی آخرنی سبق  
ایدر کیمک حرکتی بطی و کیمک حرکتی سریع اولدیفیچون پس اختلاف  
فضول و تقدیر از منه ایله مواقت عباداتی اظهار ایله کذلک  
عارض اولان امری تدبیر ایدر لر پس بخومک مشرق دن مغربه حرکتی  
فسریه و بر جدن برج اخرن سیر طبیعی اولدیفیچون اولکنه نزع  
ایکینجه نشط تعبیر اولدیا خود بو مقسوم ایله مراد جا نذر که  
نفوس فاضله اوله که ابدانندن مفارقت ایتدن نزع شدید ایله  
چقوب عالم ملکوت نشط ایدر و آنن سباحتله خطا شرف دسه



سبقت ایدوب شرف غری چون مدبران اولور و ممکند که بو  
 مقسوم علیه ایله مراد عالم سلوک اولان نفوس کامله اوله انار  
 شهادت نزع شدید ایله نزع ایدوب عالم قدسه ناشط اولور و  
 مراتب ارتفاع سباحته کماله سبقت ایدوب حتی مکملدت  
 اولمغله مدبران اولور و جانزد که بومقسوم علیه ایله مراد  
 نفوس غرات اوله که قوسک اغراق مهمایله نزع ایدوب بهای  
 دمیبه ناشط اولور و مجربده سباحته عدویه سبقت ایدوب و امر  
 دینی تدبیر ایدر و بعدد کلد که بومقسوم علیه ایله مراد غرات  
 صفت خیلری اوله دیر انار غنائین نزع ایدوب دارا سلامدن دار  
 کفریه خروج و حرب سباحته عدویه سبقت ایدوب امر ظفری تدبیر  
 ایدر لیس و کل وجه بواسطه تحقیق البت سزرا اولور سکر دیمک  
 اولور **یَوْمَ تَرْجَبُ رَاجَةً تَلْبَعُهَا رَاجَةٌ** واجفه ایله مراد  
 ارض و جبال کی اجرام ساکنه در ورادفه تابعه معطنه در  
 مراد سموات و کواکب در و رجف یرد یر نمک معطنه در یعنی اول کوند  
 ارض جبال حرکت ایدوب سموات و کواکب دخی اکا تابع اولور یعنی  
 نفخه اولید اجرام ساکنه ترز لیل قیامت قویوب سموات دخی  
 منشق و کواکب منتشر اولور **یَوْمَ تَوَمَّدُ رَاجَةً بَصَارُهَا**  
**خَاشِعَةً** واجفه شدید الاضطراب من الوجیف وهی صفة  
 لقلوب خاشعة ای صاحب ابصارها ذلیله بغیر اول کوند قلبلر

اضطراب شدید ایله مضطرب در و اول قلبک صجلربک  
 بصرک مشاهد اولنان شداندن ذلیله در **یَوْمَ تَوَمَّدُ رَاجَةً**  
**لَدُنْهُ** **یَوْمَ تَوَمَّدُ رَاجَةً** حافیه کشک کشک کلیدی بوله در لر و  
 حالت اولی و اول الامر معطنه ده کلور یعنی انار دنیا ده ایکن  
 بطریق الانکار بیز بعد الموت حالت اوله مزرد اولور میوز  
 دیر لراید **اِذَا كُنَّا عِظَامًا مَّجْجَةً** عظاما مخره عظام بالیه  
 متفتة دیمکدر یعنی بزم کسوکلر میوز و یوب و طاعلر قد  
 صکرینه حیات بولوب بعث اولور میوز در **لَقَدْ اَنۡشَاَ**  
**اِذَا كُنَّا عِظَامًا مَّجْجَةً** خاسره ای ذات خسران یعنی انار استهزاء  
 اگر بزم بعد الموت بعث کر چک ایسه تکذیب ایندیکمراچون  
 بزم خاسردن اولور یعنی نغم آخرتدن محروم اولور و دیر لراید  
**فَاِذَا هِيَ رَجَعَتْ رَاجَةً وَاحِدَةً** **فَاِذَا هِيَ رَجَعَتْ رَاجَةً وَاحِدَةً**  
 صحفه واحد دیمکدر ساهره وجه ارض معطنه در دیمشرد  
 که قیامت وجه ارض مد اولند قد اکا ساهره دینور زیر  
 سهر کیجه او یوما قد آخرتدن ایسه کمسنه به نوم حقیقه یوقد  
 بلکه سهر اید و ارد پس نفخه ثانیه دکلدر الابر صحفه واحد در  
 که اول عقیب صحفه ده خلایق بطن ارض موتی ایکن وجه  
 ارض احیا اولور لردیمک اولور **اِنَّكَ حَكِيْمٌ مُّوسَى**



اِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْقُدْسِ صَوْتُ يَعْنِي بِأَمْرٍ سَكَامُ سِينِكَ  
 خبری کلیدی اول وقت که موسی به ربی طوی نام وادی مقدس  
 ندا آمد **اِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْقُدْسِ** یعنی ندا بیاواید که با موسی  
 فرعون کیت که اول طغیان اید و بکافر اول که **فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى**  
**آن تَرَكِي** پس فرعون دیکه کفر و طغیان دن تَرَكِي و تَطَهَّرْ مِيلَكَ  
 و ارمید **وَاهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ** یعنی بر سکار راه سداد کو سترم  
 ربك معرفت ناکه اذن خوف اید سک یعنی بن سنی معرفت  
 حق ایل ارشاد اید یم ناکه حق تعالی فی یلوب و عالمه متصرف  
 حقیقی اول اولوب کند و به مخالف و طغیان اوزره اولنگر قهر و  
 هلاک اید جگنه اذعان اید و باندن قورقه سک دیو نصیحت  
 اید سک دیمک اولور **فَارِئِ الْآيَةَ الْكُبْرَى** بوند مسامحه وارد  
 یعنی حضرت موسی دخی امر الهیله فرعون و واروب مامور اولد و غنی  
 تبلیغ و کند و به نصیحت ایتد اما فرعون بتوتی انکار و کلامنی کذب  
 اید بجه آیه کبری یعنی بد بیضانی صدقه علامت کو ستر **فَقُلْ**  
**وَعَصَىٰ آدَمُ ابْنَهُ** پس بومعجزه اراد نصکره ینه ایمان و اعتقاد  
 ایتوب موسی و توری تی تکذیب اید و ب بعد طاعت دن ادبار  
 و ابطال حقه سعی ایتد **فَقَسْرُ قَنَادٍ** پس سحر سنی یا خود عسکری  
 جمع اید و ب و محمد بن نفسه کدی ندا ایتدی بعضی لبر مینادینک

دخی ندا اتمهی ممکن در دید یلر فقال انا ربکم خطابی بوجه دن  
 ایتد **فَقَالَ اَنَا رَبُّكُمْ الْاَعْلٰی** یعنی اول جمعیت دن بن سزیک رب اعلی  
 کرم یعنی سزین حضرت موسی واسطه سیله امر ولی ایدن زبدن  
 اعلی و عظیم الشان دیک **فَاَخَذَ اللَّهُ نَكَالَ الْاِخِرَةِ وَالْاُولٰٓئِكَ**  
 غیر یلر عبرت اولور عذاب شدید معطلنه در پس معنا الله عظیم  
 الشان انی آخرتک و دنیا تک عذاب شدید ایلر اخذ ایتد یعنی  
 دنیا ده غرق و آخرت ده حرق ایلر تعذیب ایتد دیمک اولور بعض  
 مفسرین آخرت دن مراد کلمه آخره در که بوانا ربکم الاعلی در و کلمه  
 اولیدن مراد ما علمت کم من الهه غیر کلامیدر بو کلاملردن ناشی  
 غیر عبرت اولور عذاب ایلر عذاب اولور دیمک اولور دیدی  
**اِنَّ فِيْ ذٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَنْ يَّحْسِنُ** تحقیقا بو فرعون و قوم نک هلاک  
 عبرت وارد رخشیت شایتن اولان کمسنه لرا بچون ایددی  
 حق تعالی حبیبی محمد صلی الله تعالی علیه و سلمی تسلیمت اچون  
 حضرت موسی ایلر فرعونک قصه سنی ذکر ایتد ناکه محمد علیه  
 السلام بونلر حالندن عبرت الوب سند خنی قومیک اذا سنه  
 تحمّل اید و ب مکدر اولم دیمک اولور بعد ینه منکرین اولان  
 کفار خطا باید و ب بیورر که **اِنَّهُمْ اَشْدُّ حَلَقًا اَمَّا السَّمَاءُ**  
**بَنَاهَا** یعنی ای منکرین آخرت سز انصاف ایدنکه من جهت الخلقه  
 سز لخلق اولنکر می معبد دیو خسه اوزره دیکر زده مشاهده



ابتدا کند سمانک خلق و ایجاد اول نفس می صعب در البته ادنی  
 فکری اولان ییلور که بغیر عمد بوسموانک بویله محکم خلق  
 و ایجاد اصعب در بویله ایکن نیچون بردخی احیا اولنور بعث  
 اولناق سن صعب کورینوب آنکا باید رسکزدیمک اولور بعد  
 کفیت خلقت سمایی بیان ایدوب یور **رَفَعَهُ فَمِنْهَا**  
**السَّمَاءَ** بالفتح و سکون الیم یوقد قال درماق و یوکسک اتمک يقال  
 سمک السماء ای رفعا یعنی حق تعالی اول سمایی بنا ایلکد و ارض  
 مقدار ارتفاعی من جهت العلور رفیع قیلکد پس آن تعدیل ایدوب  
 مستوی قیلکد یا خود فسوتها دیمک اول سمایی کواکب ابله مکمل ایلکد  
 دیمکدر **مَشَرَّاعَفَتْ اَیُّهَا وَ اَخْرَجَ صُحُبَهَا** دیمک  
 ابر رضو شمسها دیمکدر و اغطش منقول من غطش اللیل اذا  
 اظلم یعنی آنک کیجه مظلم ایدوب وصف شمسنی اظهار ایلدی  
 دیمک اولور **قَالَ اَرْضُ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحِیُّهَا** ای بسطها  
 و مدها للتمکن یعنی حق تعالی سمایی بوکونه خلق ابتدا کند نصکدر  
 ارضی دخی سکنی ایچون بسط و تمهید ایلکد **اَخْرَجَ مِنْهَا مَاءً**  
**وَمِنْ غُيَّيْهَا** و اول ارضدن عیونکر تخییر ایله صونی اظهار حیوان  
 تربیقا ایچون نباتاتی اخرج ایلکد **وَالْجِبَالُ اَرِیُّهَا مَتَامَا لَکُم**  
**وَالْاَنْهَارُ** **مِنْ اَرِیُّهَا** ابتدا دیمکدر و دخی جبال ارض اوزر  
 اثبات ابتدا ساکن اولوب مضطرب و متزلزل اولوب بزرگ و انعام

فانه لنفسیچون **اِذَا جَاءَتْهَا الطَّامَّةُ الْكُبْرَى** الطاممة الذهبية  
 التي تظلم ای تعلو علی سائر الدواهی یعنی قبح دواهیستک اشک  
 اولان داهیه کبراکله که اول یوم قیامتدر یا خود مراد نفخه ثانی  
 و یا اهل جنت جنته و اهل جهنم جهنمه کردیکی ساعتدر دیدیلر  
**يَوْمَ تَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ مَا سَعَى** اول کوند انشاسعی ابتدا دیکشی  
 تذکر ایدر یعنی دینا ده خیر و شر دن اشکد یکی اعمالی طول مدت  
 ناشی فراموش اتمکله اول کوند صحیفه اعمالدن مدون و مسطور  
 کوردکن تذکر و تفتن ایدر دیمکدر **وَبَرَزَتْ الْجَحِيمُ** **مِنْ رِي وَ دُخَانِ**  
 حجم هر کور من شاندن اولان کسسه ایچون اظهار اولنور  
 حیثیله که هیچ کور مکدن کسسه فالماز **فَاَمَّا مَنْ طَغَى وَ اَشْرَ**  
**لَکَيْفَ الدُّنْيَا فَاِنَّ الْجَحِيمَ لَمَّا وَ اَنَّا** اختیار معناسنه در یعنی  
 اما اول کسسه که دینا ده طغیا ایدوب حتی کافر اوله و شهواته  
 اتباع ایله حیات دنیائی آخرت اوزر اختیار ایدر تحقیق انار  
 حجمه کافر کا هدر بو مقامن ما ویدکی حرف تعریف مضاف  
 الیه مقامنه قنمدر دینکدر برامعلومدر که البته صاحب ماوی  
 طالعیدر ایدر **هِيَ الْمَا وَ هِيَ** دیمکدر **وَمَا مِنْ خَافٍ مَقَامٍ**  
**رَبِّهِ وَ نَمَى النَّفْسُ عَنِ الْهَوَى فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَا وَ** اما اول  
 کسسه که مبد و معاده علم ایله مقامی حضور حق اولد یغند  
 ناشی خوف ایدوب یعنی مبدی حق دن اولد و غنی کی معاده دخی به



حق اولدوغنی یلوب حق تعالی د خوف و خشیت وزره اوله و  
نفسنی هوی و محرماندن نهی ایدمه تحقیقا جنت کا قرا کاهدر  
**يَسْأَلُونَكَ عَنِ النَّسَاءِ قُلْ اَيُّهَا الرِّسَالَةُ** یعنی یا محمد اهل مکه سکا  
قیامت نه وقت ثابت و متحقق اولور دیو سوال ایدر لر **فِيْمَا نَتَّ**  
**فِيْمَا نَتَّ** سنا سن آنلر ذکر دن و وقتی نیاندن برشید دکل سک  
**الْمَرْبِّيَّاتِ مَشْهُبَاتٍ** قیامتک وقت ظهور دینک منتهای علی حق تعالی  
عانددر یعنی وقت قیامتی آنلر افاده ده طغیانلر زیاده اشد  
غیری بر فاند سیم یوقدر بولجلدن حق تعالی سک استدار ایلدیکی  
علوم مغیبه دندر و آنک وقتی خدادن غیری کسبه بلزدیمک اولور  
**فِيْمَا نَتَّ مَشْهُبَاتٍ** یا محمد سن دکل سک الا قیامتک خوف  
ایدنلر تحویف و انذار ایدر بحسب زیر التحویفک فاند خوف ایدنلر  
ایچوندن **كَانَ يَوْمَ بَرَزُوا** **لِلْمَلَكِ** **لَا عِشِيَّةَ** **اَوْ صَبِيْحَةً**  
العشیه من وقت صلوٰۃ المغرب الی صلوٰۃ العشاء یعنی کفار یوم  
قیامتی کوردکم دنیا ده و یا خود قبور ده مدن مگملری برکونک  
صلوٰۃ مغربدن وقت عشاءیه قدر مدتی و یا صبحیه قدر زمانی  
ظن ایدر لر یعنی اول قدر مدت فلیله ظن ایدر لر دیکدر ایدمک ای  
اخوان مسلمین حق سبحانه و تعالی حاضر تیرنک قیامت و بعثتک و روز  
جزانک جنت و جهنمک ثابت و متحقق اوله جفدن نه کونا اهتمام  
ایتدوکنه نظر ایدوب و معانی لطیفه سنی ابوجه فهم وادراک

و انکار طرفلرندن اولان زنارقه و ملحدین و ناسخینک اعتقا  
لرندن و هر مجلس اولوب صحبتلرندن اعراض و احتراز اولنه  
زیرا من یسمع بخیل و الضحیه مؤثره دینلشدرد و درت  
طائفه وارد رکه آنلر اهل تناسخ دیر لر آنلر روحن عمرانی  
انکار ایدر لر و برزخ و حشر اجساد و جنت و جهنمی انکار ایدر  
اعتقاد لر قدم عالمه ذاهب اولان حکما کبیر اوکی اهل  
سبحدر آنلر دیر لر که روح انسانی بدن انسانییه تعلقت  
خالی دکلدر برندن تعلقی منقطع اولسه آنه رحمنه برینه  
دخی تعلق ایدر ایکنی اهل مسبحدر آنلر دیر لر که روح  
انسانیده قنغی حیوانک صفتی غالب ایه فوت اولدقن  
اکانتقال ایدر مثلام آنلر کل ایدنلرینه دنیا ده خنزرا اولور  
دیر لر و جنتی اهل مسبحدر آنلر دیر لر که اگر روح درجه  
حیواندن دخی اشاعی ایه بعد الموت جسم نباتیه تعلق  
ایدرون نباتا و اشجارک بریک صودتدن مشتمل اولور و دوزخی  
اهل مسبحدر آنلر دیر لر که روح انسانی جسم حیوانییه اندن  
نباتییه اندن معدنییه اندن جمادییه انتقال ایدر صکر  
تدبجیله نباته اندن حیوانه اندن انسانه ترقی ایدر و دوزخی  
تکمیل ایتدکن بر دوزخی شروع ایدر بونلرک جمله باطلد  
بلکه هر بدنه تعلق ایدن روح انسابدن مفارقت ایتدکن



صور اسرافيله دل محل متعین و مقام معلوم و شحیر  
و قرار داده اولور بعد قیامت کبراده ینه جسدنه عود  
و کا تعلق ایدر بوند بحث چوندر محملند مسطور در بو  
دور که متصفوفه دن جوق کسینه امان ایدر حتی حصرت مضر  
ذوق عرشیه نام بر کتابی وارد لکن آنلر قائل اولدقلری  
بونلر اعتقاد کی کل آنلر سور آنجق مرتبه انسانه کلجه  
بو خسه متماد بویه اولوب معاذ الله قدم عالمه ذاهب  
دکالردر بر محمل آنلر کلام صدق کور بورایسه فهم  
اولناف ایچون بو قدرجه اشارت اولندی

سورة عبس  
بوسورة شریفه مکید رقرق ایکی آیت و الیتوز او توز ایکی  
کلمه و بشیوز او توز بیش حرف در و بوسوز نك سبب  
نزولی بود که رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بر محله  
صنادید قبریشی اسلامه دعوت ایدر کن عبد الله ابن مکوم  
که اعی اید حضور پیغمبر کلوب رسول الله استغاثند  
بی خبر اولغین یا رسول الله حق تعالی نك سکا تعلیم ایتدی  
علومدن بکا تعلیم ابله دیوا بر اید بجه رسول الله کلام  
مهنی منقطع اولدیغیچون تعبس ایدوب و جواب ویر میوب  
صنادید قبریش طرفنه اقبال و آندن اعراض اید بجه بوایت

نازل اولد پس رسول اکرم صلی الله علیه وسلم افرکتومه اکرام  
ایدوب وهر کوردکنه مرجبایا عبدالله دیم سنیکچون بجا  
عتاب ایلدی دیر ایدی و غزایه تو جهلرند ایکی دفعه آنی

مدینه دہریہ خلیفہ اول

بسم الله الرحمن الرحيم

عَبَسَ وَوَجَّهَ لَكَ خُذْهُ الْأَعْمَىٰ يَعْنِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ  
أَضَلَّهُ ارْجِعْ وَجِبِينَ أَيْدِيْ وَأَعْرَاضِ أَيْدِيْ أَعْمَى كَلِدَكَ وَمَا يُدْرِيكَ  
نَعْلَهُ **تَرْكِي** يَعْنِي سَكَانَهُ شَيْ بَلَدٍ دِيكِهِ أَوَّلَ أَعْمَى سَنَدُ عَمَلِكَ أَيْلَهُ  
مُسْتَفْعٍ أَوَّلُغِهِ رَجَا أَوَّلُ نَوْرِهِ سَنَدُنْ تَعْلِيمِ أَيْدِيْ كِي عِلْمِ أَيْلَهُ  
تَرْكِي أَيْدِيْ وَبُ نُونِ بَذْنِ تَطْهِيرِ أَوَّلُهُ **وَيَذْكُرُ فَتَفْعُهُ الذِّكْرُ**  
بِسْمِ اللَّهِ وَوَعِظُكَ أَيْلَهُ مُسْتَفْعٍ أَوَّلُ بُ وَعِظُكَ أَكَانَفِ عَ أَيْدِهِ  
**أَمَّا مَنْ اسْتَفْعَ فَإِنَّ لَهُ نَصْرًا** أَمَّا أَوَّلُ كَسَنَهُ كِه مَالِ أَيْلَهُ  
اسْتَفْعَا أَيْدِيْ وَبُ تَكْبَرِ أَيْدِهِ سَنَ أَكَانَفِ أَيْلَهُ فَقِيرِدُنْ أَعْرَاضِ  
أَيْدِيْ مِينَ بُو آيَتِهِ نَظَرِ أَيْلَهُ بَعْضُ مَفْشِرِينَ لَعَلَّهُ دِهَ كِي ضَمِيرُ كَفَادِ  
قِيرِشَتِ رَاجِعُ دَرْدِي دِيلِ أَوَّلُ وَقْتُ مَعْنَا يَا مُحَمَّدُ بِنِ أَوَّلُ كَفَادِ  
قِيرِشَتِكَ إِسْلَامِ أَيْلَهُ تَرْكِي وَسَنَدُ بِنْدِ وَنَصْحَكَ دُنْ مُسْتَفْعٍ أَوَّلُ  
دِيوِ سَكَانَهُ شَيْ بَلَدٍ دِيكِهِ طَمَعِ أَيْدِيْ وَبُ غَيْرِ بِلَدُنْ أَعْرَاضِ أَيْدِيْ رَسَلِ  
دِيكِهِ أَوَّلُ رَوِيْدِيْ دِيكِهِ بُو آيَتِهِ نَازِلِ أَوَّلُ قَدْ فَضَكَرَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ  
حَضْرَتِ لَرِي هَرُ كَزْبَرِ فَقِيرِدُنْ أَعْرَاضِ أَيْدِيْ وَبُ غَنِيَةِ أَقْبَالِ أَمْدِ بِلَدِ



وَمَا عَلَيْكَ إِلَّا يَرْحَمَكَ سَنَكْ اوز ديكه برشی لازم کلمه اوست  
قیش نرنگی ایدوب قبول ایمان ایتمز لر ایسه ده زیر اسکا و آج  
اولان آجیق تبلیغ دریمک اولور و **وَأَمَّا مَا نَجَاءُكَ يُسْعِيهِ**  
**يَحْشَى فَإِنَّ عَمَهُ تَلَفَى** واما اول من که طالب علم و معرفت  
اولوب سکا سعی و سر عتله کلور و حال بوکه حقن دخی  
خوف ایدر سن آندن تفاقل ایدر سکا **كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ فَمَنْ**  
**شَاءَ ذَكَرْهُ** ایدر یا محمد بو مثل و حرکاندن مجتنب اولکه قرآن  
بر موعظه در هر کسنه که حق تعالی دیر یعنی آندن راضی اولور  
اول کسنه آنی ذکر ایدر منتعظ و متضخ اولور دیمکدرا ایدر  
ای عاقل اولان کسنه تامل و تفکر ایله که حق سبحانه و تعالی  
حضرت بکر بن ابی افقیر ایچون حبیبی محمد علیه السلامه نقدر  
خطاب عتاب امیز ایلد صاقنوب خالک الود کورینان فقره کج  
معامله ایله که فقیر ناچیز کورینا کد اجازت یمنه الله برسلط  
دیشان اوله حق تعالی مراد ایله نیجه کدائی سلطان ایدر همان  
قدر اولدوغن قدر اکر امو و تطیب قلوب ایدوب دعاسنی المغنه  
سعی ایله **فِي تَخْفِيفٍ مَّكْرَمَةٍ مِّنْ رُّوْحَةٍ مُّطَهَّرَةٍ** پس حق تعالی  
قرآنک علوشا آندن خبر یوردر که قرآن صحفد مثبتته و عند الله  
مکرمه در و مرفوعه القدرتنا قص و کزیدن مطهره و مترهدر  
**يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ رِسَالَتِي** باید سفره ای کتبه من الملائكة

والانبياء ينتسخون الكتب من اللوح او الوحي او سفره يسفرون  
بالوحي بين الله ورسوله او الائمة جمع سافرون السفر و السعادة  
والتزكيب للكشف يقال سفره المرأة اذا كشفت وجهها ايمد  
كرامه عزاء عند الله ديمكدر و برقة اتقياد ديمكدر يعني عند الله  
عزیز و مکرم و اتقيا اولان کتبه نك يد لريله صحفد ثابت دريمک  
اولور **قَالَ الْإِنْسَانُ أَكْفَرُ** مقاتلدن مرویدر که بوا انسان  
ایله مراد عتبه بن ابی لهبد رو بو کلام آنک حقن دعاع علیه  
و کمال کفرنه تعجب در قصه سی بودر که بر سفره قصدن پیغمبر  
کلدنک الله سلط علیه کلبا من کلابک بیور دیر عتبه  
سفر روان اولوب برمیته زارده قرار ایدیلر که آنده  
شیرانک کثری و اراید پس ابن ابی لهبک مسموعی اولوب رفقا  
نیا زایدیکه بنی ابوجه حفظ ایدله زیر پیغمبر بد دعاسی رد  
اولما زطن ایدرم بن خوف ایدر بیورم دگدک اهل کروان بونی  
اورتالریه الوب اولیجه یانیدیلر امرالمیله بونلره نوم علیه  
ایدوب جمله سی بهوش اولدیلر و برارسلان بونی جمله میاتند  
چقادر و ب و باره و باره ایدوب بر آقد و بعد بیدار اولوب بو  
حالی مشاهده ایتد کلرند حیران اولدیلر پس معنا اولانک  
معهود قتل و هلاک اولسونکه انکار کفرند عجب شاهد مثبتدر  
دیمک اولور **يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ خُذْ مِمَّا رَزَقْنَاهُ مِن نَّظْفَةٍ خُلِقَ فَتَذَكَّرْهُ**



بونده کی استفهام تحقیرا بچوند ر یعنی ای کافر نامل و تفکر  
ایله که جناب خلاق عالم سنی نه شیدن خلق ایله نطفه دنگه  
میندن خلق ایدوب پس اعضا و اشکال دن لو ارمی تریه و تنظیم  
ایله یا خود فقده دیمک بطن امدن طوردن طوون تحویل ایله  
احیا ایله دیمک اولور **تتم السبیل یسیر** بعد رحم ماری کثاد  
ایله خروجی ته میل ایله اهل تجربه نك زعمی اوزر حال جنین  
بوکونادر که ابتدا نطفه رحم دن لون ابضه برکرم مستدین  
شکلند اولوب التي کون بوجال اوزر متمکن اولور بعد اوج  
کونه دل اول کره نك وسطند بر نقطه دمویه ظاهر اولور که  
اول قلبا وله جقدر اول عضو یكون من البدن القلب بیلشک  
بعد اول نقطه دن فوقند و طرفین میزند ایکی نقطه دمویه  
دخی پیدا اولور که فوقند اولان دماغ و میزند اولان کبد اول  
کر که ربع طقوز کوندن اون بش کونه دل علقه اولوب بعده  
اون ایکی کونه دل دخی مضغه اولوب اول اعضا مثله که قلب  
ودماغ و کبد بر برندن متمیز اولور بعد طقوز کونه دل دخی  
راس منکیندن منفصل اولوب بعض اعضا حسا و لنوب  
و بعض حسا و لنماز و بعد تمام اربعینه دل جمله اعضا  
بر برندن متمیز اولوب حسا و لنور لکن بوا اهل تجربه نك  
کلام حدیث شریفه مخالف کورینور زیر اروی فی الضحی

عن الاعمش عن زید بن وهب عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنهم  
قال قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ان احدكم يجمع في بطن  
امه اربعين يوما نطفة ثم يكون علقة مثل ذلك ثم يرسل الله  
له ملكا فينفخ فيه الروح فيومر يا رب كذايت فيكتب رزقه واجله  
وعمله وشفق ووسعيد فوالله لا اله الا الله ان احدكم لم يعمل  
عمل اهل الجنة حتى ما يكون بينه وبينها الا ذراع فليسبق عليه  
الكتاب فيحتم له بعمل اهل النار فيدخلها وان احدكم لم يعمل  
عمل اهل النار حتى ما يكون بينه وبينها الا ذراع فليسبق عليه  
الكتاب فيحتم له بعمل اهل الجنة فيدخلها ايمد بوحدیث شریف  
مستفاد اولان بودر که نطفه فرق کوند نصکره علقه اولوب و  
علقه فرق کوند نصکره مضغه اولور لکن کلام اهل تجربه ایله  
حدیثک بیننی بووجهله توفیق ممکندر که هر قدر فرق کونده اعضا  
بر برندن متمیز اولور ایشه لکن ینه حدیث شریفن وارد اولدو  
اوزر نطفه و علقه و مضغه نك اتمامی عند اقتضاء الاربعین  
فلا منافات بین اهل التجربة و بین کلام صاحب الشرع **ثم اذا انشأ النشأ**  
**فاقبره** و قيل صبر له قبرا ایدفن فيه فاقبره ای جعله فمقبر  
ولم يجعله يبلغ الكتاب فاقبره مما اگر مینوادم وانشاء اولمش  
کسته ینه دلتمک بعضی حق تعالی بطن امدن بوکونه تریه ایله



احیا ایتدک نصکره ینه امانه ایدوب پس کندونی قبره قولان  
 وبعد مراد ایتدوی وقت آن ینه احیا ایدوب محله حق تعالی  
 امانه واقبار نفدن عدایکد زیرا امانه حیاتا بدیه و لذات  
 خالصه ینه وصولد و قبرده مستور اولق دخی بر نفند در زیر  
 سائر حیوانا مستورا اولد یغندن کلیدر اکل ایدر **کثر ذریع** لان  
 عما هو علیه یا خود حقاً معلسنه در **ثانی** **بعض ما اثم** یعنی اول  
 کافر حق تعالیست امری فضا و فرضی و **الامد** **فلینظر الانسان**  
**الاج** **عنه** پس حق تعالی خلقتند اولان نعمتی بیان ایتدکند  
 صکر بیور که خلقتی شویله طود سون اکل ایتدکی طعامه نظری  
 عبرتله نظر استوکه نه کونه تدبیر ایلد ظهور ایدر **انا صبیبت الماء**  
**صباً ثم شققنا الارض** **بثقت** انا کلمه سی کسر همره ایلد کیفیت  
 احداث طعامی مبین ابتدا کلام در لکن کوفیونک فتح ایلد قرآن  
 کوره طعامدن بدل اشتمال اولود الصنب و کمن الشق مطلقاً  
 یارق معلسنه در یعنی بزما، مطری سمان وجه ارضه انزال  
 ایلدک بعد ارضی شق ایتدکله شق ایلدک کاه و حیوانی احیا  
 و اخراج اتمکچون **فما ثبتنا فيها حنباً و حیداً و قصباً** حبت  
 حنبه نک جمعی دانه لردیمکدر یعنی اول ارض منشقه ده انواع  
 حبوبات و اوزمی و یونجه کی کاهی بتوردک **و نبتونا و نخلا و**  
**و حدائق غلباً** غلباً صبق انجلیونجه لردیمکدر و نخل خرما انجا

و دخی آنکد زیتون و خرما انجلی و اشجار مثمره حاکم و حدائق ایجاد  
 ایلدک **و نبتنا کوبه و انبا** فاکهه مطلقاً بمشردیمکدر و انبا **الفا**  
 ابای مرغی من آب اذا اقلان یوم و نتجع او من اب کذا اذا  
 نهیاله لانه منتهیا للرعی ابن عباس هر زمیندن چقان شیشه  
 اب دیر لردیمش یعنی اول زمین منشقه ده انواع بمش و  
 مرغی بتوردک **دیمک اولور مت عاکم و لان** **نفا** **یکد** یعنی شیا  
 مذکوره بعضی سزک ایچون و بعضی دوا بکر ایچون طعام اولق  
 اوزر سزه متاعد **فرا** **اجاءت** **الضاحه** **صاحه** قولاق  
 صاغر ایدیمی اواز شدید معلسنه در که مراد نفحه ثانیه در  
 پس حق تعالی قولرینه ایتدکی نعم کثیر سنی احصا اید و قبلرینه  
 ایمانه ملو مت بولقد ینه قیامتک ذکر نه آغاز اید و بیور که  
 صداء دهشت قیریندن قولقر صاغر اولور نفحه ثانیه اولدق  
**یوم یغیر المرء من احمیه و اقمیه و ابیه و صاحیه و بیه**  
 یعنی اول کوند انسان قنداشندن و اناسندن و بایاسندن  
 و زوجه سندن و او غولرندن فراید یعنی اول کونده کسسه  
 کسینه فائد اولد یغندن بر فرد بر فرد با فاردیمکدر یا خود  
 انلر حقند اولان تقصیراتی طلب اولنیه دیو فراید **دیمک**  
 اولور **یکد امری منهم یومئذ** **شان** **ایفیه** یعنی ای کیفه  
 یعنی اول کوند هر کسک بر شانی اولور که اول شانه سعی



واهتمام آکا کافیدر بر غیر شیشه مشغول و لماذ وجوه  
 یومئذ مسفرة ضاحكة مستبشرة مسفرة ای مضینه  
 و مشرقه یعنی اول کوند و جهل و ارد در که مضینه و ضاحکه  
 و مستبشرة در یعنی وجهند اثر شادمانی ظاهر و هویدا در  
 وجوه یومئذ علیها غبرة ترهقه فاقرة اراهم الکفرة الفقة  
 قال القاضی علیها غبرة ای غبار و کدوره ترهقه فاقرة یعنی  
 سواد و ظلمه و اول کوند و وجوه و ارد در که اوزند غبار کدورت  
 ظاهر و لوب سواد ظلمت بور می شد در ایام بوضفله موصوف

اولن کهره فجر در دیمک اولور

سورة التکویر

بوسور شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشد کیکرمی  
 طقوز آیت و یوز اون دورت کلمه و بشیوز اونوز اوج حرف در

بسم الله الرحمن الرحیم

اِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ التکویر کوشک نور یعنی کیدرم کورهای  
 عورت و قبل ای لفت کمالف العمامه یعنی فچن شمس مظلّم اوله  
 یا خود کور عمامه کبی دورلو بو کله یا خود ضوق کیدوب منکسف  
 وَاِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ وچن یلدر لیریه دوشه یا خود مکدر  
 اولوب ضوق قالمایه مریدر که اول روز قیامت یلدر لیریمور  
 زمینه دو کله وَاِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ وچن طاغیر سیر اولوب

برندن قویقدن وَاِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ و دخی اون ایللق کبه  
 دوع تره اولنه وَاِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ و حوش و حشد جمعی  
 حیوان البر معناسنه در یعنی فچن حیوانات بزای جمع یعنی حیوانات  
 وحشی اصلندن انساندن دیمک ایکن بوکون شدت و هول  
 قیامتدن انشا اولدیغی جانبه حشر و جمع اوله استمداد ایچون  
 وَاِذَا الْبُحَارُ سُجِّرَتْ ماخوذ من سحرت البحر ای ملت و فچن  
 دریا لوطلوب بر برینه اقمغله بحر و بربر اوله ابی بن کعبه  
 مریدر که قیامت قویمازدن مقدم الی علامت ظهور ایدر  
 بوسوره ده بو محله دل ذکر اولنگد و الی علامت دخی و ارد در که  
 بعد النسخ صور ثانی واقع اولور بوند نصکره ذکر اولنادر ایام  
 اول آیتله ثابت اولان اوله جق الی سنه ابتدای سواق  
 معامله ایل مشغول ایکن کوشک ضوق کیدوب قرانلق اوله  
 و یلدر لیریمور یغار کبی بیر دوشه و طاغیر حرکت ایدوب  
 جمله زمین ایله برابر اوله و بحار کله صور کیدوب بحر و بربر  
 اوله و انس و جن و حوش و طیور فریعدن بر برینه قاشوب  
 حتی حامله ناقه لردخی معطل قله بو تعبیر عادت عرب کور  
 که انلر عندند حامله ناقه ترک ایتمک یا حین موتلرند یا خود  
 بویله قیامت قویدوغی وقتک نمکندروا لافلا بو حیندن زمین  
 شق اولوب و بررور کار پیدا اولوب جمله نلس هلاک اوله دیومرید



**وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ** زوجت ای قرنت کل نفس بشکلهما و  
 چن هر نفس شکله مقدارن اوله یا خود نفوس مؤمنین خود  
 و نفوس کافرن شیطینه قرین اوله یا خود صالح صالحه  
 و طالح طالحه قرین اوله یا خود هر نفس دنیا ده ایتدکی  
 عمله مقدارن اوله دیمکدردینکد **وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ**  
 مؤؤد بوزن موجود مهموز العین مؤثقی مؤؤده کلور دیکر  
 ایکن بیر کوملش قبره دینور ایتد چن دری دفن اولن ان  
 قرلر سوال اوله **بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ** یعنی بوقرلر نه کناه ایله  
 قتل اولنگد بوسوال اوله زمان جاهلیتک عادت عرب  
 بوایدیکه چن قرلر تیشوباره ویرمنک وقتی کلاه سه برکسته  
 ویرمنک عارندن تمام تزیین ایدوب برجاهک کنار نه کتوب  
 وایچه آتوب واوزینه طیراق اوزرلر ایش پس آخرت  
 پدر و مادر بی تقدیب ایچون بونلر نه کناه ایله قتل اولنگد  
 دیوسوال اولنورلردیمک اولنور **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ**  
 ای کشف وچن صحف اعمال کشف اوله یعنی اچیلوب قرأ  
 کتابک کفی بنفسک الیوم علیک حساب دینله **وَإِذَا السَّمَاءُ**  
**كُشِفَتْ** ای قلعت وازیلت یعنی سما کاندن قلع وازاله  
 اوله **وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ** سعرت ای اوقدت یعنی قهرجیم  
 قهر خدا ایله ایقاد اوله یعنی قهر دیزله **وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنْفِثَتْ**

ازلفت ای قریت وچن جنت مؤمنین و متقینه تقریب  
 اوله **نَحَلَّتْ نَفْسُهَا** **مَا أَخْضَرَّتْ** اول جینده هر هر نفس  
 خبر و شردن احضار ایتدکی بیلور دیمک اولور مرویدر که  
 کافرلر بوم قیامتده وقوع بوله حق اخبار گوش ایتدکلرند  
 بو کلام محمدک دوز مسیدردیوسویلمکه باشلدقن حق  
 تعالی بیورد **فَلَا** ای کافرلر بوسرک ظن و اعتقاد دیکر کی  
 دکلد **رَأَيْتُمْ بِالْجَنَّةِ الْجَوَارِ الْكُنُوزَ** بالجنس الکواکب  
 الراجع ماخوذ من جنس اذا تاخر الجوار الکُنُوزُ ای السیارات  
 التي تختفی تحت ضوء الشمس یعنی بن کواکب رواجعه قسم  
 ایدرم که اول راجع اولان کواکب کوند ز شعاع شمس  
 مختفی اولوب وکیجه ظهور ایدب سماءه سیر طبیعتک  
 عکسی سیر ایدر ایتد بو کواکب راجع ایله شمس وقرک  
 ماعداسی اولان خمسة متحیره در دیدیلر که زحل مشترک  
 متخ ذره عطارد در زیر شمس و قمر راجع اولماذ **وَاللَّيْلُ**  
**إِذَا عَسْكَسَ** **وَالصُّبْحُ إِذَا تَنَفَّسَ** عسکس ای اقبل ظلامه  
 اوادبر و هو من الاضداد و تنفس ای اضاء یعنی و دخی کیجه  
 قسم ایدرمکه ظلامی اقبال ایدر و صبحه قسم ایدرمکه مضي  
 اوله یعنی تارک اولان لیل و مضي اولان صبحه قسم ایدرم  
 دیمک اولور **إِنَّ أَلْفَوْا لِرَسُولٍ كَرِيمٍ** بومقامده ایله مراد



جبریل علیه السلام در یعنی تحقیقا بوقلام حق در که جبریل  
علیه السلام واسطه سیله محمد علیه السلامه واصل  
اولمشد و کریم جبریل صفتیدر که اول اخلاق حمید  
صاحبیدر آندن هرگز کذب صادر اولمازیدیمکدر **و تَقَى**  
**عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ عَزَاجٍ** و اول جبریل امین و فوق صاحبیدر  
و صاحب خالق عرش اولان اللهک عندند میکند در یعنی  
دومکاندر که منزلت صاحبیدر دیمک اولور جبریل صاحب  
قدرة تعبير اهلاک امم سالفه ده هر تقدیر کوچ ایش اولسه  
اول مامور اولدو و بچوندر **طَائِعِ تَمَامِيْن** یعنی ملائکه  
کرامک جملة اطاعت اوزدر در و محمد علیه السلامه  
تبلیغ وحید امین اتخاذا اولمشد **وَمَا مَكْنُكُمْ يَحْنُون**  
و دخی سزل صاحبکر منجون دکلدربلکه جمله مخلوقاتک  
اعفیلیدر لکن سزل اشریکه کیدوب و سن او بماد یغند  
اکا منجون دیر سکر دیمک اولور **وَلَهُ دَرَاهِدْ بِالْاُفْقِ الْمُبِينِ**  
و آه ضمیر جبریل یا خود حقه راجع اولق ممکندر یعنی محمد  
علیه السلام جبریل بصوت اصليته اوزن افق اعلا ده  
کوردر دیمک اولور زیرا مرویدر که رسول اکرم حضرت نری  
**رَأَيْتَ رَبِّي فِي أَحْسَنِ تَوْفِيْقٍ** بیور مشدربس نبچه منجون  
اولور بلکه محبوب اولور دیمک اولور مرویدر که محمد علیه

شب معراجده هفت آسمانی کچوب بر مقامه رسید اولدیکه  
اول مقامه افق افلاک دینوردی بر در تبه ده پیش نظر  
سعاد تارندن هفت آسمان و هیفت زمین بر خلقه مثالی  
اولوب مشاهده جمال باکمال الهی میسر اولد دیومستور  
و مقید در **وَمَا عَلَى الْغَيْبِ بَضِيْنٌ** ضنین زیاده و نقصان  
و بخیل معطلنه درودخی محمد علیه السلام غیب اوزرینه  
بخیل اولد یعنی نیم و حیمی سزه تبلیغ ایتمک زیاده و نقصان  
ایمبوب تماماً و حیا اولنان کی تبلیغ اید **وَمَا مَوْ بَقَوْلِ**  
**الشَّيْطَانِ وَكَذِبِهِ** و دخی بوقرآن کریم استراق سمعه مسترق  
اولنان شیطان رجیمک قوتی دکلدربلکه من طرف الله  
کوردیکی کلام الهیدرفاین **تَذْهَبُونَ** پس بو حال و شاک  
بویله ایکن بوقرآنی قویوب نه ریه کیدر سکر یعنی راه مستقیم  
آنحق بوقرآنک کویستردیکی طریقدر و جهل و عی آنحق قرآن  
ایله کیدر پس سز راه مستقیم قویوب نه طریق کیدر  
دیمک اولور **إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلنَّاسِ** بوقرآن دکلدرا لا  
النس و جنبه موعظه در **لَمْ يَشَأْ مِنْكُمْ أَنْ يَتَّقِيَكُمْ** بوقلام  
للعالمین دن بدلد یعنی بوقرآن دین حقده دخول و اثنا علیه  
استقامت مراد ایدنه موعظه در **وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ**  
**فَإِنَّ اللَّهَ يُشَاءُ الْعَالَمِينَ** و دخی سزل بو استقامتی مراد ایدنه سکر



الارباب العالمین اولان الله تعالیٰ مراد ایدر ایسه سزخی مراد  
ایدر سکر دیمک اولور رسول الله دین مرویدر که برکسه  
احوال قیامتی عین بصیرة ایلر کورمک و بیلک دیلر سه بوسون  
نامل و تفکر و معنای لطیفنه اظلام و جهله قرانت ایلر سکه  
کورمش کی احوال قیامت مطلق اولور بیور مشلر

### سورة الانفطار

بوسون شریفه اولور طقور یا خود اون یگ آیت و التمش کلمه  
واو جیوز یکر می طقوز حرف در که مکة مکرمه ده نازل اولشدر

### بسم الله الرحمن الرحیم

اذا السماء انفطرت یعنی چن سما امر الهی ایلر منشق اوله  
واذا الکواکب انتثرت انتثرت ای نسا فطمت متفرقه و  
چن کواکب متفرقه زمینه دوکله و اذا البحار مرجت و چن  
بحار بر برینه آمیخته اولوب جمله سی بر اوله یا خود فورویوب  
بحر ایلر بر بر اوله حق تعالیٰ بنیاد عالمه هو الذ خلق لکم ما  
فی الارض جمیعاً ثم استو الى السماء منطوقجه ابتدا زمیندن  
بدء ایدوب و خرابند آسمان ایلر بدء ایلر عرف ناسه نظر ایلر  
در که برکسه بر بنیا یا بمق مراد اتسه ابتدا تملدن بدء ایدوب  
بقماق دیلر سه سقفتندن بدء ایدر و اذا القبور بعثت ای  
قلبت ترا بها و اخرج موتها یعنی چن قبر لر ترا بی قلبا و لنو

موتی طشتر چقار بیلر میت قرنده کی جینن نبیدر ایمد جینن  
ایچون مدت معلومه اولوب عند التمام بطن انی طشتر الفا  
ایتدی کی میت دخی مدت برنخی تمام استحکال ایتدکن ارض  
انی خارجه الفا ایدر پس جتا جدید سی اعتبار بیلر نشر و  
ارضه ملقی اولدیغی جهندن بعث و موضع مخصوصه سوق  
و جمع یوزندن حشر دیر لر بو آیتن حشر جسمانیه دلیل واردر  
تا مل عیلت نفسی ما قد قمت و آخرت هر بر نفس اول وقت  
خیر و شر دن تقدیم ایتدی کنی بیور و تا خیر ایتدی کی تر که سنی و یا  
غفلتله تا خیر ایتدی کی فر ارض و سنن و واجباتی بیور  
دیمک اولور یا ایها الانسان ما عزاء و انما الکریم  
استفهام تویج ایچوندر ما خد عک معنایسته یعنی ای  
انسان سنی نه شی الداد دیکه رب کریمکه عاصی اولدک الازی  
خاقا فسویاک فقد لان اولر رب کریم که سنی خلق ایلدی  
پس تسویه ایلد یعنی اعضا سبعة بر لویرندن ایدوب طبایع  
عناصر اربعة تعدیل ایلد ای انسان اول کرم اولان الله سنی  
نه کونه معتدل المزاج و هر عضو کی بر لویرندن حسن صورت  
اوزن خلق ایدوب و عاقبتند دخی هر اعمال کدن سوال  
اولنه جفک بیور ایکن سنی نه شی اغر ایلد که عصیان اوزد  
اولور سون اگر کر منه مغرور اولور ایسک کریم اولدیغی کی



فها در مستقدر چون مفتضا حکمت قهر انتقام اقتضا ایده  
 لا بد اویله اولور و اگر اقامتضا ایده اولد اویله اولور و قهر  
 و انتقام اقتضا اید که احسان و کرم متقضا عدل و کلد پس  
 بونی بیلوب کرم حقه اعتماد اعصیان اوزده اولما کردیم اولور  
**فی آیتی صورتی است که** فتنی صورتند مراد اید رایسه سنی  
 اویله ترکیب اید در زیر معلوم کرد که بر شخصک شخص اخر او یا  
 بوجه عده آن جمله سنی بیان اولور بواجلین و اوسرا براد اولد  
**که** لا امر و شان بویله و کلد **بیل** **تکذیبون** **بیل** **الذین** یعنی بوسرل  
 حرکات و سکا تکرر حقه مغرور اوله دن ناشی و کلد بلکه دینی  
 تکذیب و انکار اید یکبار اچوندر یعنی قرآن و بعث و جزایه ایمانکر  
 اولد یغندند در دیمک اولور **و ان علیکم حافظین** **کر** **اما** **کاتبین**  
**یفتون** **ما** **استغفرون** بوجه تکذیبون نک فاعلندن حال  
 اولور که سز لر بعث و جزائی تکذیب ایدر سکر حال بوکه تحقیقا  
 سزک اوزر بکر حافظین وارد که آنلر کر اما کاتبین دیر سکر  
 افعال و اعمال کره و اقلدر در خیر و شر دن هر نه اعمال ایشلر سکر  
 کتب ایلله آنی حفظ ایدر لر انکاره مجال اولما در ویدر که انسانلر  
 اعمالنی کتب و حفظه دورت ملک تعیین اولنمشدر که ایکسی  
 کوندز و ایکسی کیجه انحق بو خدمتد مقیمدر آنلردن بکر کاتب  
 سینات و اوجی کاتب حسنا ندر **ان لا یزاد فی نعیم**

**و ان لا یزاد فی نعیم** ابراد فتحله بزرگ جمیع در ایلک ایدیم و  
 طوغر و سوبلی می معناسنه الفجار طوغری بولدن چقبوب و  
 یلان سوبلی می که مراد مؤمن و کافر در یعنی کذب اختیار اتمیوب  
 و هر کسه ایلک اتمک سعی ایدن مؤمنلر نعیم جنتد و کذب ایلله  
 مالوف اولوب هر کسه اید اوضر قصدند اولان کافر لیر  
 جیمد دیر لر دیمک اولور بونظم کریمد صنعت طباق وارد  
 نعیم و جیم ابراد و فجار کذب و صدق کی جمع اضداد وارد  
**یسمه و یها یوم الدین** صلی بوزن عصا نار و ناره یا نمق یقال  
 صلی فلان النار و بالنار و یوم الدین یوم جزا دیمک در یعنی اول  
 کافر یوم جزا ده ناره داخل اولور لر **و ما هم عنها بغائبین**  
 دخی آنلر اول ناردن غائب اولما لر یعنی ابتدا بد قرار ایدوب  
 چهار لر بویته کفارک ناردن خود لرینه اشارت وارد **و ما**  
**ادریاه ما یوم الدین** یا محمد یوم الدین نه شی اولد یعنی سکا  
 کیم بلدر **و ما ادریاه ما یوم الدین** حق تعالی یوم دینک  
 شاننی تخمین اچون تم ایلله تکرار ایدوب یا محمد اول کون نه  
 شکل کون اولد یعنی سکا نه شی بلدر یعنی نه دن بلدک او  
 کور لیجیه بلنور شیلردن و کلد دیمک اولور پس حق تعالی  
 بر بند سنی ابراد ایدوب بیور در یوم **لا تملا فی نعیم**  
**شیئا و الا یوم الدین** یا محمد معلومک اوله که اول کوند



بر نفس بر نفس چون بر شیشه مالک دکل در و اول کونده  
قهر و غلبه ایل حکم الله مخصوص در یعنی بر کسته بر  
کسته به نفع و ضرر بر شیشه ایتم که قدرتی یوقدر لمن الملك الیوم  
لله الواحد القهار مفاد بجه اول کوند غلبه و استیلا حقه  
مخصوص در شفاعته دخی بر کسته نک قدرتی یوقدر مکر که

ما دون اوله

سورة التطفیف

بوسورة شریفه الی آیت در که امام عطا قول بجه مکه ده نازل  
و بعضی از مدینه ده نازل اولان سوره اولید ردید یار سبب  
نزولی دخی رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت مکه دن  
مدینه به هجر تارند اهلای مدینه یکل و وزند جمله نک اخیتی کوند  
کذول الملق لازم کلسه کونا کون حیل ایل حقدن زیاده الوب  
و ویرمک لازم کلسه نقصا اولچرا اید بعد آنرا حقدن بو  
سور نازل اولوب رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم حضرت  
آنرا آیت کلری افعالک قبحنی تفهیم آیت کد قبول اید و جمله  
اعلا اولدیلر و حدیث شریفه وارد اولدیکه بش خصلت  
سبیل به بش بلینه ایل جزا اولور بر قوم که نقص عهد اید  
حق تعالی آنرا عدولین تسلیط اید و بر قوم که حق حکمک  
غیر ایل حکم اید آنرا ده فقر فاقه ظاهر اولور و بر قوم که ایچند  
فاحشه اوله آنرا ده موت منتشر اولور و بر قوم که نقص یکل

واوزان اید لر آنرا ده قحط ایل اخذ اولور و بر قوم که زکا  
منع اید لر آنرا دن بازان منع اولور و بر قوم که

بسم الله الرحمن الرحيم

وَبَلَّغْ لِّلصَّافِّينَ إِذَا كَانُوا عَمَّا لَنَا نَارٍ يَسْتَوْفُونَ وَيَلْهَلُونَ  
معنا سینه یا خود جهمم بر وادینک اسمید ردید یار مطفف  
مطلق کلی اکسک اولچیچدی بکدر ایمد و بل و هلاک بکله ده  
نقصا اید بجیلر ایچوند ر که قح آنرا ناس اوزینه اولچسه لر  
یعنی ناسدن الدفکروفت اولچسه لر استیفا اید و تمام اولچر لر  
وَإِذَا كَانُوا لَوْنًا أَوْ لَوْنًا خَيْرًا فَإِنَّ لَكُم مَّا يَكُونُ لَكُم  
ایتنسه لر اکسلدر لر یعنی قح خلقدن الملق لازم کلسه اکسک  
اولچوب ویر لر لا یظن اولینک ائهم صبعوون لیوم عظیم  
استفهام تویخ ایچوند ریعی قح بوفعلی ارتکاب اید و ب  
ناسک حیل ایل حقیر غی اکل اید نرا اعتقاد اتم لر میکه آنرا  
یوم عظیم ایچون بعث اولنه لر ظاهر بوکه اعتقاد ایتمز لر زیرا  
بعث و جزایه اعتقاد اولان بویله افعال شنیعه فی ارتکابه  
جسارت ایتمز دیمک اولور یوم یقوم الناس لر رب العالمین  
اول کوند ناس قبر لرندن رب العالمینک امر و جزا ایچو قیام  
ایده لر مقتاد حضرت لرندن مرویدر که اول کوند ناس  
بشیوز سنه قدر قدر مدت طویل ایکن مؤمنینه زوال



شمس قدر کلسه کره در اول کونده آفتاب ناسک باشنه  
 برهیل قدر یقین اولوب حرارت شمسدن کیمی اوکجه سنه و کیمی  
 دزینه و کیمی دخی یوقار و اغزنه ده عرف عرف اولسه کره در  
**کذا** ایتمک یواد تکابدن ارتداع ایدک **این کتاب الفخار فی سنجین**  
 تحقیق کذب و ضرر ایله مالوف اولنلرک صحیفه اعمالی سنجیندن  
 در مریدرکه سنجین یدقات ارضک اسفلیدر علیین یدقات  
 سمانک وراسند عرشک تحتدن اولد یغی کیمی کعبه الاخباردن  
 مریدرکه ارواح فجار ایلد اسمایه اصعاده اولنوب سما فی  
 قبول اتمینجه ارضه هبوط ایدر اول دخی قبول اتمیوب سنجینه  
 کیدر بو سنجین ابلیسک وجودنک مکانیدر بعض روایتدن  
 سنجین دید کلری ارض سابعه نک زیرند بریشل صخره در ارواح  
 فجار آنک التنه وضع اولنور **وما ادری انما یحییون** بونده کی  
 استفهام تفهیم ایچون اولور یعنی یا محمد سنجین نه شی اولد یغی  
 سکا کیم بلدر دیمک اولور و ما ادریک ده کی ما من معناسنه در  
 دینک **این کتاب** فجار برکایدرکه بحریر اولنور و مهر ایلله  
 علامتلمشد ملائکه کراما کاتبین آنی او علامتله یلور لک  
 بو کتاب مرقوم کیمکدر **این کتاب** **این کتاب** **این کتاب**  
**یوم** اول کونده ویل یعنی جهنم مکذبین ایچوند اولله  
 مکذبین که آنلر یوم جزائی وبعثی تکذیب ایدوب انکار ایدر لک

**مما** تکذیب به **الام** **معه** **ایتمک** یوم جزائی تکذیب آنرا لا  
 ظلم حدی تجاوز ایدوب وحقه آنرو عاصی اولات  
 کمنه تکذیب ایلر بوندن مراد ولید بن مغیره واکا تابع  
 اولنلرد دینک **و اذا انما علیه ایا ما** **الاساطیر** **الذین**  
 وچن آنک اوز زینه بزم ایا تمز قرائت اولنسه بوا اول  
 کلنلرک افسانه و تحریاتی دیواسته هنر ایدر لر سطرک  
 جمعی اسطارد واسطارد جمعی اساطیر کلور جمع  
**الجمعد** **الام** حال و شان بویله دکلدر بوا اعتقاددن  
 رجوع ایدک **بل ان عملاق** **و نیرم** **ما ادری انما یحییون** بلکه  
 آنلرک قبلکر اوز زینه غالب آنلرک کسب ایتد کلری شی  
 یعنی آنلرک اعمالی خبیثدن کسب ایتد کلری قلوبنه غالب  
 اولوب قبلکر اعنی اولد یغی حق و باطل میاننی فرق و  
 تمیز ایدر مز اولد یلر زیر امر ویدرکه بر کمنه بر ذنب  
 ایشلسه قبلند بر نقطه سواد پیدا اولوب دینب زیاده  
 اولد قجه اول سواد دخی زیاده اولوب حتی تمام قلبی احاطه  
 ایدر **کذا** **ایتمک** کسب معصیتدن فارغ اولوک تاکه قبلکر  
 قرار میه **انفسه** **نعم** **ایتمک** **یوم** **الجمعد** **الام** قبلری  
 سیاه اولنلر اول کوندن دینلرندن محجوب ایدرکه حتی کوزه مرلر  
 آنلرک قبلکر نور ایمانله **ایتمک** دکلدر بوا ایتد دلیل واردرکه



آخرت مؤمنان حق تعالی کوردر لکن بودند تاویل کرد  
 آخرت کور لسنی دنیاده قلب کدوره دنبله اعمی اولمه سینه  
 شرط ایکد زبراجای آخرد و من کان فیه هدی اعمی فهو فی  
 الاخرة اعمی سورده ایمدک بودند فهم اولنه حق اسرار چوقد  
 تفهیم محلی دکادر فهمینه طالب اولوب بلکه سعی ابدن  
 بر مرشد کامل طو توب ذکر الله ابله قلبی مجاز ایتکه  
 محتجدر تا بواسر رفه اید و الا بوظاهر معنا ابله فهم  
 اولنا ز امام مالکدن بوايت سوال اولندقدن حق تعالی  
 اعداسنذا حجاب ایدر البته کورن دوستیدر دید و امام  
 شافعی رحمه الله علیه دن سوال اولندقدن آخرتد حق تعالی  
 کوره جک اولیا قوللریدر دید **ثُمَّ رَفَعَهُ اَحْمَدُ اَوَّلَ الْجَمْعِ** ایدر  
 کافر لحقدن محبو اولدقلرندن ما عدا جمیه اذخال اولنور  
**ثُمَّ يَقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ كَاذِبُونَ** وجمیه داخل اولد  
 قد نصکره انلر بوشول عذابدر که سرلرانی دنیاده تکلیف  
 ایدر دیگر دینلور **وَاِي قَوْمٍ يَتُكَذِّبُونَ فَاِذَا دُخِلَ فِيهِمُ**  
**اِنَّ كِتَابَ الْاَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ** تحقیقا ابرارک صحف اعمال علیین  
 ده در یعنی عرشک تحتدن در و ما اذ ولان ما علیون بودند کی  
 ما استفهام ایچوندر یعنی یا محمد سکا علیین نه عظیم شی  
 اولد یعنی نه بکدر **كِتَابٌ مَّرْقُومٌ يَشْهَدُ الْقُرْآنُ** اول صحف

اعمال ابرار بر دفتر در که ملائکه مقربون حاضر اولوب  
 انی حفظ ایدر لریا خود اول دفترده یا زیلان اعمال مقربین  
 مقربون کور دکلی کبی شهادت ایدر لر زبراشهد الکمان  
 شهود ایدر لر حضره معضنه و يقال عند الحاکم لفلان  
 علی فلان ای شهید علی فلان بمشاهدت و عیان **اِنَّ الْاَبْرَارَ**  
**يُعِیمُ عَلَى الْاَزْوَاجِ يَنْظُرُونَ** ازانک اریکه نک جمعیدر  
 اریکه شول تحت و شول کوشکه در لکه دوشمنش و برده لر  
 اصلش اوله یعنی تحقیقا ابرار نعیم جنتد و دوشمنش قصر  
 اوزرنده کافرک اولان عذاب یا خود کندولر و اصل اولان  
 نغمه نظر ایدر لر **يَعْرِفُ فِي وُجُوهِِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ** یعنی انلر  
 ناظر اولان وجهلرندن نعیم و جنتک حسن و طراوتی مشاهد  
 ایدر یعنی یوزلرینه بقان بشاشت و سرور لرندن تنعمدن  
 اولدقلرین ییلوردیمک اولور نضیر برکسنتک یوزلر و ناز  
 اولق **يَسْتَقْبَلُونَ فِيهِ الْحَقِيقَ مَخْتُومٌ خِتَامُهُ مِسْكٌ** ریحیق شراب  
 صرف که برشی ابله مزوج دکل اول ابرار بر شراب خالص  
 صافیدن اسقا اولنور لکه انک ختامی مسکدر اول مهر بر  
 ایدر **وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ** ای فلیر تقب  
 المرتقبون بور حقیقه یا خود نغم جنته رغبت ایدر ییلر رغبت  
 استونلر و **فَاِجْهٌ مِنْ تَسْنِيمٍ** تسنیم جنتد بر پکارک اسمیدر



چار دقلراوزرندن آقاراشاغیسنده بومعنایه دلیل وار  
 یعنی اول رحیقک مزاجی تسنیدند روح تعالی تسنید یان ایدوب  
 بیوروعینا **یشرب بها القمرون** ایدوب اول تسنیم برعیند  
 که آندن آنحق مقبریدر ایچرینرا آنلرک دنیاده حقدن عزیز  
 شغلکریوغلان **الذین آجرموا کافوا من الذین آمنوا فماتوا**  
 تحقیقا شونلرکه مجرم اولوب ومشرک اولدیلر و ساقویند  
 ابو جهل و ولید بن مغیره و عاص بن ولید کیلر در آنلر بدل و عمار  
 کبی ایمان کتورنلر بطریق الاستهزاء کولر **واذا امروا بهم**  
**یتغافروا** یقال غفره یعنی او محابه ای اشار الیه و بر  
 کسنه یه طعن ایدوب عیبلیق یقال غفر فیهِ ای طعن یعنی  
 بونلر اول ایمان کتورن مؤمنینه راست کسه لر برینه اشد  
 ایدوب طعن و تعیب ایدر **واذا انقلبوا الى اهلهم انقلبوا**  
**نکبه** نکه خاطر ی خوش و شادمانا معطلنه در یعنی چن  
 آنلر اهلرینه و منزله رینه رجوع ایتسه لر خاطر خوش و شاد  
 دمان اولدولر حالده رجوع ایدر **واذا رآوه قتلوا ان**  
**هولاء لخصاؤون** و چن اول مؤمنلر کورسلر تحقیقا بونلر  
 ضالمتد در دبر لر یعنی محمد ایمان کتور مکله عباد و طاعت  
 مداومتله لذات و شهوات دنیای ترک ایتدیلر شاشغلدر دیو  
 طعن و تشنیع ایدر **وما ارسلناک الا مریضا** حال بوکه

اول کافر لر مؤمنین اوزرینه حافظین ارسال اولنلر دیکسه  
 بونلرک حاللرین حفظ ایلد شهادت ایده لر **قالیوم الذین**  
**امنوا من الکفار یضحکون** پس یوم جراده دخ اول کفارن  
 ایمان کتورنلر کتورمینلر کولر لر عمل **الذین یظنون** اول  
 مؤمنلر جتنده اریکه وقصر لر اوزرندن اول کافر لر کرفتار  
 اولدقلمی بلایه نظر ایدر لر **قالیوم الذین آمنوا**  
 ایا کفار ایشلد کفر عمل ایچون مرده لندیلر یعنی حق تعالی بو  
 عملکراوزر ثابت اولوب و کندی بکریطریق فوز و بخاتدر  
 بو اعتقاد لرینه تعجبا ایا بونلر بو حرکات کتورنلر و مؤمنلر  
 طریقی فنادردیو مرده می ایتدیلر دیو بیورر یا خود تشویب  
 جز النفاق معطلنه اولور پس معنا مؤمنلر تسلی اولق اوزر  
 بیورر که اول کافر لر دنیاده سزه طعن ایدو واستهزاء مقابلی  
 آخرتد جز اول نور لر مریدر که رسول اکرم صلی الله تعالی  
 علیه وسلم حضرت بکر بوایتی قرانت ایتدکن والله بوافعال  
 مقابلی عذاب کرفتار اولور لر دیو قسم ایلد تا کید ایدر لر اید

### سورة الانشقاق

بو سورة شریفه مکرمه ده نازل اولمشدر که بکرمی بش  
 آیت و یوز طقوز کلمه و دودرتیوز حرفدر

بسم الله الرحمن الرحیم



إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ فَجَن سَمَاءَ مَرَحٍ اَبْلَهَ مَنشَقٍ اُولُو بَابِلَ  
 وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ اَذْنُهَا اطاعت معذله ويقال  
 وحقت ان تفعل هذا اي صرت حليقا ولا نقا وسماد خي  
 امرئيه اطاعت يدوب واطاعت وانقياده لا تقا وكد زيرا  
 سزاوار اولان اطاعت دروا **وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ** اي بسطت  
 وحين ارض مذ و بسط اولنه يعني دوزنوب اينش و بوقش  
 فالسيوب جمله يكسا و مسا و اولنه **وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّى**  
 خالی و بالكر اولق تفرع كبي و دخی ارض كندند و دفن اولنه اموات  
 و كنوز طشتره القايدوب خالی و بوقش له **وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحَقَّتْ**  
 و ارض دخی سما كبي ريشنك امرئيه اطاعت و انقياد ايدركه  
 اطاعته لا يقدر يا ايها الانسان **إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا**  
**فَمُؤَلِّقٌ بِهِ كَدْحٌ** اي عمل و سعي الانساده كي لام تعريف عهد  
 خارجي اولوب اي انشا معهود ديمك اولور كه مراد يوم جزائي  
 و بعثي انكار ايدن كافر لرا اولور پس معنا سما شق اولوب و ارض  
 دروننده كي اموات طشتره اتوب و مستو اولدقد اي انسان  
 كافر حقن اخرتن جراسني كورمكه سعي بليغ ايدن ايمد اكامل  
 اولوب كوردينه كه انن تقريض اولور يا خود جانزدر كه الانشا  
 ده كي الف لام جنس همچون اولوب مراد مطلقا انشا ديمك اوله  
 اول وقت معنا اي انسان خير و شردن هرنه كه سعي اتمكله

سعي ايدرسك پس اخرتن اكامل اقي اولور سون ايمد حقه سعي  
 ايمكه حقه ملاقي اولور سون ديمك اولور **فَمَا مَنَعَ اُولِي**  
**كِتَابٍ يَمِينِهِ قَسَوْفَ يُحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا** پس شول منكه  
 انك كتاب اعمال يمينه ايتا اولنه كه اول مؤمن در حساب  
 بسير ايله حسا اولور يعني محاسبه سهولتله كورديلور  
**وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ اَهْلِهِ مُسْرُورًا** ايمد اهلنه يعني كندوبه و ويريلد  
 حوره يا خود عشائر و قبائله مسرور ارجوع ايدروند  
**اُولِي كِتَابٍ وَرَاءَ ظَهْرِهِ قَسَوْفَ يَدْعُوا ثُبُورًا** سوف فتح اوزد  
 مبني بر كله در كه هنوز اولد بق نشنه ده تاخير همچون استعما  
 اولور و ثبور هلاك معذله در يعني شول منكه انك صحيفه  
 اعمال و راء ظهرندن شماله و ويريله اول كافر دروا ثبور اديو  
 هلاكي تمنايدرو **وَيَصْلِي سَعِيرًا** صلي بوزن عصا آتسه يانق  
 و سعي يانمش آتش معنا سنه در و دخی اول كافر نار سوزانه  
 ياتره يان اولور **كَانَ فِي اَهْلِهِ مُسْرُورًا** زيرا اول كافر دنيا  
 قبائل و عشائر اچند يا خود عيالي عندند مسرور ايد يعني  
 منكر اخرت اولديغندن مال و جاه ايله مسرور ايد ديمك  
 اولور **إِنَّهُ ضَرَنَ أَنَّ لَن يَحْجُوزَ بَلَىٰ إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا** لن  
 يحوز لن يرجع ديمك در و بلي كلمه سعي ما بعدني ايجاب اچوندر  
 و بصير اديمك يا عالما يا عماله ديمك در يعني تحقيقا اول كافر



ظن ایدردیکه بعد الموت حقه رجوع اتمیه یعنی بوم جزایت  
 وجهتم اولیه اید بومحقق در حق تعالی بوم خلق شدند  
 ناموتنه دیکن آنک ایندیکه افعال و اعمالنه ظاهر و خفی جمله  
 عالم در لابد بواعمالک جزاسنی بولورسک دیمک اولور **فلا اقسیم**  
**بالشفقة** فلا ده لانی کیمی نافیله و کیمی زاندریدک و شفق امام اعظمه  
 کوره بعد الغروب بافق مغربدن کورینن حمرتک عقبنده کورینن  
 بیاضه دینورکه اول جینده عمامة فقها عندند وقت عشا  
 داخل اولور و عند البعض شفق اول کورینن حمرتد پس لام  
 نافیله اولد یغنه کوره معنا فلا کافرا لظنی کبی دکدر شفق  
 حقیقون بعث و رجوع محقق در دیمک اولور **و انما وسق**  
 و ما وسق ای و ما جمعه و ستره من الدواب و غیرها و بعضیدر  
 وسق مراد اعمال خیر ایله شر خیر اولان صلحا در دید یار پس معنا  
 یکجیه و یکجیه جمع و ستر ایندیکه قسم ایدر مک **لترکتین طبقا**  
**عطفی** بوجمله جواب قسم اولور این کثیر و حمر و کسالت  
 فتح تا ایلله قرائت ایدوب باقی قرائتم تا ایلله قرائت ایند یار  
 یعنی بومند کوراته قسم ایدر مک ای انسان باکا قربت وصل  
 ایند رتبه دن رتبه به و حال دن حاله تحویل ایدر سکر دیمک اولور  
 حال نطفه ده طور دن طوره منقلب اوله رق دنیا به کلوب  
 بعد اجل موعود ایلله فوت اولوب و بعدینه احیا اولور کز

دیمک اوله یا خود بو خطاب و عد معراجله محمد علیه السلام  
 در دینکد یعنی یا محمد بومند کوراته قسم ایدر مک طریقه  
 سمواته صعود ایدر باکا رجوع ایدر سکر دیمک اولور **فلا اقسیم**  
**بالشفقة** فلا ده لانی کیمی نافیله و کیمی زاندریدک و شفق امام اعظمه  
 کوره بعد الغروب بافق مغربدن کورینن حمرتک عقبنده کورینن  
 بیاضه دینورکه اول جینده عمامة فقها عندند وقت عشا  
 داخل اولور و عند البعض شفق اول کورینن حمرتد پس لام  
 نافیله اولد یغنه کوره معنا فلا کافرا لظنی کبی دکدر شفق  
 حقیقون بعث و رجوع محقق در دیمک اولور **و انما وسق**  
 و ما وسق ای و ما جمعه و ستره من الدواب و غیرها و بعضیدر  
 وسق مراد اعمال خیر ایله شر خیر اولان صلحا در دید یار پس معنا  
 یکجیه و یکجیه جمع و ستر ایندیکه قسم ایدر مک **لترکتین طبقا**  
**عطفی** بوجمله جواب قسم اولور این کثیر و حمر و کسالت  
 فتح تا ایلله قرائت ایدوب باقی قرائتم تا ایلله قرائت ایند یار  
 یعنی بومند کوراته قسم ایدر مک ای انسان باکا قربت وصل  
 ایند رتبه دن رتبه به و حال دن حاله تحویل ایدر سکر دیمک اولور  
 حال نطفه ده طور دن طوره منقلب اوله رق دنیا به کلوب  
 بعد اجل موعود ایلله فوت اولوب و بعدینه احیا اولور کز



بلکه اول کافر قیامتک اصلی یوقدر محمد علیه السلام خدایت  
 سوبلر دیوقرانی و پیغمبر کذب ایتدیلر و **اِنَّ اَعْمٰی اَوْعَدَ**  
**فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ** ایعا برینسه بر طرفن حفظ ایتک  
 یعنی حال بوکه حق تعالی بونلر انکار و عداوتندن قلبلرند  
 اضمار ایتد کلرینی یلور پس یا محمد انلر عذاب الیم ایله تبشیر ایله  
**اِلَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَیْرُ مَمْنُونٍ**  
 بواسطه استثناء منقطع اولور یعنی شونلر که اللهات  
 کلامنه و کلامنی تبلیغ ایدن رسولنه ایمان کنوره لر لسان ایله اقرار  
 و قبله تصدیق ایدلر و مقتضای اولان عمل صالحانی بشلیله  
 انلر ایچون ثواب دائم وارد در که مرض و هرم بکی عذرا ایله منقطع

اولماز

### سورة البروج

بوسورة شریفه مکه مکرمه ده نازل اولشدر که یکریمی یکی آیت  
 و یوز طقوز کلمه و دور تیوز او تو زحر فذر و بوسوره ده مؤمنلر  
 جفا و اذ ایدنلر و عید و صبر و تحمل ایدنلر و عذابان اولنور

### بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

**وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ** یعنی بروج صبحی اولان سما حقیقون  
 بروجدن مراد اون ایکی بروجدر که حمل ثور چون سرطان  
 اسد سنبله میزان عقرب قوس جدک دلو حوت دیوتعداد  
 اولنور **وَالْيَوْمِ الْوَعْدِ** و یحیی ایله وعد اولنان قیامت

حقیقون **وَشَهِدِ** و مشهود شاهد ایله مشهود ده اختلاف  
 اولنلر کی شاهد ایله مراد یوم عرفه در که اول کونن حاج  
 عرفاندر حاضر اولور لر و مشهود ایله مراد یوم قیامتدر که حق  
 تعالی اول کونن حقتدر و ذلک یوم مشهود بیور کدیلر و ابن عباس  
 حصر تلتدن شاهد ایله مراد ذات حق و مشهود ایله مراد  
 یوم قیامت اولق اوزن مرید رابن عطا و امامی خراسان شاهد  
 ایله مراد ملائکه و مشهود ایله مراد انسانلر دبدیلر و سائر  
 مفسرین یوم جمعه ایله یوم عرفه و یا خود محمد علیه السلام  
 ایله یوم قیامت و یا محمد علیه السلام ایله حق تعالی و یا آدم علیه  
 السلام ایله قیامت و یا خود حفظه مکرر ایله بنی آدم و یا سائر  
 انبیا ایله محمد علیه السلام اولق احتمالی وارد در دیدیلر **قَتَلُوا**  
**اَصْحَابَ الْاُخْدُوْدِ** بوجمله جواب قسم در لغد قتل اصحاب  
 الاخدود دیمکدر دیدیلر بعضیلر جواب قسم محذوفدر انکریا  
 اهل مکه یقتلون فی اید المؤمنین اید اصحاب الاخدود دیمک  
 اصحاب الاخدود دیمکدر و بواصحاب خندق درخی اختلاف اولنلر  
 صحیح مسلم دروایت اولنلر که بر زمان بر پادشاهن بر ساحری  
 و ارایدی اول ساحر بیر اولدقن بلکه فوت اولور ملاحظه سیله  
 تعلیم سحر ایچون بر غلام سپارش ایدر حکمت خدا اول ساحر  
 کیدن جن را هده بر راهب و اراید غلام کیدوب کلد کجه آشنا لق



اولوب برکون غلام پنه ساحر کیدر کن بر ماره راست کلور  
 غلام مزبور بر طاش الوب یارب آکر راهیل دینی حق ایسه بو طاش  
 ایله بومار هلاک اوله دیوب طاشی آتک واقعا مار هلاک اولدی  
 بوسبیدن غلام صاحب حال اولوب حتی آکمه و بر صبی دعا ایله  
 ایوا ایدرد بو حال شهره بولوب اول ملک براء می صلی و ایددی  
 غلام کاده دعا اید و کورد اولد بو حاله ملک واقف اولد فداه  
 تعیین ایدوب راهی ازه ایله ایکی مجیدر کور و غلام دخی بر طاش  
 اتوب هلاک اولسنه امر ایتد کدکن سفینه غرق اولوب جمله  
 هلاک اولوب غلام سالم احضور ملکه کلوب آسن بنی هلاک ایدر  
 سن مکر که ناسی جمع ایدوب و بنی صلب و بعد تیر کشیدن بر اوق  
 الوب بسم رب الغلام دیوب باکا ان سن اول وقت امر حق ایله  
 بر هلاک اولورم دیو تعلیم ایتدکن ملک دخی ایله اید و غلام  
 هلاک اولد ناس بو حال کوردکن امر ایتد خند قرقازوب و ایچنه  
 آتش یا قیدلرینه مرتد اولیا آتسه آتفه باشلیدر حتی صبی اوغلی  
 ایله بر مرانی کورب آتسه القایله زما اولادینه ترجما تاخیر  
 ایدیمک صبی تکله کلوب ای نه صبر ایله حقه رجوع ایله دین حق  
 بولون دینجه صبی ایله معاکند و بی اول نارسوزانه القایله  
 رحمه الله مقاتلدن مرویدر که اخاید او جدر بری بچران  
 و بری شامه و بری فادسه واقع اولشد که شامه کنی بطیان

وفادرسد کنی بخت النصر ایتشد بر بونلر حقند ایه نازل اولد  
 بلکه نزول قرآن بچران کنی اخذ و حقند درد دیو یورد انک  
 قصه بو کونه مرویدر که عیسی علیه السلام سمایه رفند نصکر  
 بر رجل مسلم دایما انجیل شریف قرائت و دین عیسی اوزن استفا  
 ایدرد بر کسسه آتی اجر تله استخدام ایدر بورجل هر خدمت  
 ایدوب هم انجیل شریف قرائت ایدرد اول آدمک بر قری و ایددی  
 بو حریفک حاله نظر ایدرد برکون کوردیکه بونک اغرندن بر نور  
 چقا بور یایله کوسترد یا یاسی دخی بونک اصلکند سوال ایتدکن  
 بن انجیل شریف قرائت ایدرم انک نور ایدردیکه بونلر جمله ایمانه  
 کلوب و ماعدار حال و سنو اندن سکنا کسسه ایمانه کلید یاسی  
 بچران اولوقت ملک جرم لو کندن یوسف دوفواس ملک بو حال  
 استماع ایدوب بر خندق پیدا ایدوب و ایچنه آتش یا قوب دین عیسی  
 خروج اتمینی آتکرد حتی بر صبی ایله بر خانون کتوریلوب و صبی  
 رجوع اتمه دیوتکله ایدوب آتسه القا اولندیلر دیو مرویدر  
 شاه ولایت علی کرم الله وجهه حضرتلرند مرویدر که آتش پرست  
 اولان ملوک ماضی بدن بریسی سرخوش اولوب قرقند اشیل جماع  
 ایدرد بو حالت شیوع بولد قرقند آتشد بر تدر طلب ایلد  
 اولد ناس سنک امیر که مطیع دجمع ایدوب پرستش ایتد و کیمز  
 معبود مزایکی قریذش بر برینی المغه امر ایتد دیو بلدر انلر ایا نورلر



بوجله لسان ناسدن خلاص اولور سک دیو تعلیم ایلک اولد  
 ناسی جمع ایدوب بویجه بلدر دکن جمله انکار ایدوب بواولماز  
 دیدیلر پس بر مقدار ضرب ایله تخویف ایتدیلر اولدوقل ایله  
 تخویف ایتدیلر اولمینجه برخندق قازدیروب ایچنه آتش یاقدرو  
 اینا نیا نکر کا القا ایدرد و حتی بالاده محتر اولان کی برخاتون  
 ایله بر صبی کلوب صبی نک تکمیله خاتون دخی قتل اولمینجه معاً  
 آتسه القا اولندیلر پس حق تعالی بوسون شریفه اترال ایلک دیو  
 بیورد **نار دکن** و قود شعله وزبانه معطلنه یعنی اول  
 اخدود شعله وزبانه صلی بر اشد **نار دکن** اول  
 حینت ملک و اصحا اول خندقه قریب بر مکان مرتفعدن اولور  
 مؤمنلر عذاب اولدوغنه نظر ایدر **نار دکن** **عذاب** **نار دکن**  
**نار دکن** و حال بوکه اول کافر مؤمنینه ایتد کلری  
 ظلم و غدر شاهد لراید یا خود اولان غدر و ظلم حاضر لراید  
 دیمک اولور **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
**نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
 ایتدیلر الا عزیز و حمید اولان حقّه ایمان کتورد کلری تعیب  
 و انکار ایدر **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
 مؤمنلر آتش مس اتمزدن مقدم حق تعالی روحلری قبض ایدو  
 نار اول کادر خندق اولان کهار یقار دایمک بوند و ما نغموا

قرینه سیله یؤمنوا کلمه سنه دخی ماضی معنی ویریلور دیدیلر  
 یا اینچون ماضی صیغه سیله کلیمو مضارع کلد دینور ایسه  
 کله جکر وجود فعلی ایمانک استقرار نکه سندن ناشید  
**اول عزیز و حمید اولان الله اوله اللهدر که سموات وارضه**  
**ملکی انک** اینچوند و هر برشی اوزدینه حاضر و ناظر در جمله  
 افعالی کوروب و یلوب پس خیر و شر بوم قیامت ترتیب  
 ایدر **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
**نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
 مؤمنین و مؤمنه عذاب ایتلا ایدیلر و بعد ثابت و مستغفر  
 اولدن فوت اولدیلر پس انلر اینچون نار جهنم محققدر و زیاده  
 یا قبی عذاب در کاردر ایدمک عذاب جهنم کفر و عناد لرینه نظر  
 و عذاب حریق مؤمنلر اذ او جفا لرینه محمولدر **نار دکن**  
**نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
**نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**  
 و مقتضای اولان عمل صالح ایله مشغول اوله لرائلر اینچون جنت  
 واردر که اشجار تحسندن نهر لری بیان ایلر ایدمک بو جنت فوز  
 کبیردر که دولت دنیا انک یاشند صغیردر زیر ادب دولتی  
 فانی عقبادولتی باقیدر **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن** **نار دکن**



وَيَعْلَمُ الْبَطْشُ الْاِخْذَ بِشِدَّةٍ تَحْقِيقًا سَنَكْ رَيْتُكَ بَطْشُ و  
 اخذ شديد و قويدر الله عظيم الشأن عدم دن وجوده كنود  
 و بعد الموت به اعاده ايد و **هُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ** و اول خالق  
 و غفار تائب و كنك مغفرت ايد و ب اطاعت ايد كنك سور **دُفَا**  
**الْعَرْشِ الْمَجِيدِ** مجيد عرشك صفتي اولديني ظاهر در اما بعضيد  
 حقك صفتيد ردديد و اول الله علو و رفعتي اولان عرشك  
 صاحب و خالقيد كه صفاتند مجيد در بعني واجب الوجود  
 تمام القدر تدر ديمك اولور **فَعَلَمَ الْاَشْيَاءَ** مراد اينديكني ايشار  
 بعني ابتدا و اعاده ده و رحمت و عذاب مراد اينديكي اوزده ايد  
 كسسته نك لا و نعمة افتدار يو قدر ده **اَيُّهَا الْحَمْدُ الْحَمْدُ**  
**فِي عَمَلٍ وَ تَمُودُ** يا محمد سكا فرعون و تمود قومك خبر كلامي  
 بعني سكا انك قصه كر و اصل اولديكه فرعون و جنود حضرت  
 موسى عليه السلام و قوم تمود حضرت صالح عليه السلام انكار  
 و تكذيب لريله نيجه هلاك اولديار ايمكسند متسلي اولوب  
 قوميك انكار و تكذيب لريله صبر ايدوب و اول قومه و اصل اولان  
 مصائب بونلن دخي و اصل اولسيلاه تحذير ايله ديمك اولور  
**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا** فتنه ايدوب بلكه اول كافر لر برتكذيبك در كه  
 انك قصه لريني بونلن نقلد بقاء اولماز **وَاللَّهُ مِنْ قَبْلِهِ**  
**مُحِيطٌ** الله عظيم الشأن انك و رالند محبط در بعني علم

المحي انك هر حاله شامل در جميع احوالي و اقواله **هُوَ**  
**قُرْآنٌ مَجِيدٌ** بلكه انك ايند كاري قرآن مجيد در **فِي قُرْآنٍ**  
**مَحْفُوظٍ** لوح محفوظن ثابت در بعني تحريف و تبديل ن  
 و استراق شاطيندن مصون در ابن عباس حضرت قلند  
 مرويد كه ابتدا لوحن مسطور اولان لا اله الا الله  
 و حين لا شريك له له دين الاسلام و محمد عبد و رسوله  
 من امن بالله و صدق وعد و رسوله ادخله الجنة

### سورة الطارق

بسم الله الرحمن الرحيم  
 نوسور شريفة مكة مكرمة ده نازل اولمشد كه اون يد  
 آيت و التمشير كيه و اكيوز او تون طفقوز حر قدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

**وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ وَنَا أَدْرَاكًا مَا الطَّارِقُ طَارِقٌ**  
 كيجه سير ايديجي معنلنه بعني سمايه و طارقه قسريد كه  
 و يا محمد طارق نه شي اولدي بعني سكا كيم بلدر **كَلِمَاتٍ**  
 ثاقب دليجي و ضيا ويريجي معنلنه بعني طارق نجم ثاقب در  
 كيجه ظاهر اولوب عالمه ضيا ويرد و كوند زنهان اولور  
 ديمك در كه **فَرُودٌ** كيجه حضور رسول الله ايكن  
 ناكاه برنجسم مخط اولوب اول حوالی نور ايله طوك  
 ابوطالب يا محمد بونه در ديو اصلندن استفسار ايتد كن



پیغمبر علیه السلام بخند که سعادتی او کند و بوجواب  
 و بر دی پس بوايت نازل او کند **وَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ نَفْسٌ مِنْكُمْ**  
 اگر لما کلمه سی مشدد قرانت اول نور ايسه الامعناسته اولوب  
 وان اذات نفی اولور پس معناه هر نفس دکلدر الا آنکه اوزنه  
 حافظ بر ملک وارد که خیر و شر آنک اعمالی حفظ ایدوب  
 يوم جزاده ابراز ایدردیمک اولور و اگر لما تخفیف ایلد قرانت  
 اول نور ايسه لام تاکید ایچون اولوب و ما کلمه داند اولور و  
 تقدیرجه معناه هر نفس به بر ملک حافظ وارد که حفظ  
 اعمال ایدردیمک اولور **فَيَنْظُرُ إِلَىٰ نَسَائِهِمْ حَافِظًا بِسَائِرِ**  
 نظر ایلسو که ندن خلق او کند **خَلْقًا مِنْ مَّاءٍ دَافِقًا**  
 آنلوب چقان صوبقال ماء دافق ای ذی قوه یعنی رحمه صب  
 اولنان مادن خلق او کند **يَخْرِجُ مِنْ بَيْنِ الصُّدُورِ الْوَرْدَ**  
 التریه بالفخ و الکسر کوکس کوکی که عظم الصدر معطلنه  
 جمعی ترانب کلور ایدمک اول ماء دافقه مراد میندر و جلک  
 صلب بینی ایلد مرآنک عظام صدر دینندن چقار **أَنَّهُ عَلَىٰ**  
**رَجَعِهِ وَأَقْدَارُهُ** یعنی انسانی میندن خلق ایدن خلاق لم نزل  
 رجعی اوزره یعنی بعد الموتینه اعاده اوزره قادر در **يَوْمَ**  
**يُنْفَخُ السُّنْبُ** اول کوند پنهان اولان سرانراشکار اولور  
**قَالَ لَهُ مِنْ قُوَّةٍ** **لَا تُدْرِي** پس اول کوند کافران و منکر ایچون

کند و لره اولنه حق عذابی دفعه بر قوه و یاردم ایدد جلک  
 ناصریو قدر **وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ** رجع صاحبی اولان سما  
 حقیقچون یعنی وقت وقت بغور بغیران سما حقیقچون **وَالْأَرْضِ**  
**ذَاتِ الرَّجْعِ** الصدیع یاربھی یقال صدعه ای شقه یعنی  
 عیون ما ایلد و یکاه ایلد منشق اولان ارض حقیقچون **أَنَّهُ لَقَوْلُ**  
**فَصَلِّ وَمَا هُوَ إِلَّا هَذَا** جواب قسم در و فضل فاصل معنا  
 مصدر در یعنی بمعنی فاعل در یعنی تحقیقا قران بر قول صادر  
 که حق و باطل میاننی فرق و تمیز ایدد **أَنَّهُ يَكِيدُ كَيْدًا**  
**وَأَكِيدُ كَيْدًا** تحقیقا بو کفار مکه بو واضح البینا اولان  
 قرانی قبول اتمیوب ابطال و انکار ایچون حیلده سالك  
 اولور لر ایدمک اندر مکر اتمکله مکر ایدد رجم گنیا و  
 و اخرنه جزا ربی ترتیب ایدد دم دیمک اولور **فَقِيلَ**  
**لِلْكَافِرِينَ أَهْمَلْتُمْ سُورَةَ الْقُرْآنِ** پس یا محمد سن کافر لر  
 مهلت ویرکه عمر دنیا نقدر طویل اولور ايسه ده آخرتک  
 عمر داتماسنه نسبت اقل قلیل در دیمک اولور

### سورة الاعمل

بوسورة شریفه مکه مکر مکر نازل اولمشدر که اون  
 طقوزایت ویتمش یکی کلمه وایکیوزیتمش حرف در  
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ



**سُبْحَانَكَ يَا مَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ** يا محمد رب تعالينك اسمی  
 استناد کجای اولیان معانیدن تفریه و تقدیس ایلکه  
 اول قهر و اقتدار ایلکه عالید معلوم اوله که الهیات  
 اصلد روینوات فرعدر یوجهدن قرآن کریم ابتدا الهیات  
 ایلکه تقریر شروع اولوب ایتمک بوسوبه ده دخی حق  
 تعالی الهیات ایلکه بدو ایدوب سبح اسم ربک الاعلی یورد  
 معناه انه اعلی من مثالیة جمیع الممکنات و مشابهة کل  
 المحدثات لانها مرکبة من المادّة والصورة باعتبار الاول  
 ومن الجنس والفصل باعتبار الثاني ومن قول القیّم والفناء  
 فی الذات واما فی الصفات و فیه لطیفة اخرى لا یمکن  
 ذکرها و بومقام اسمدن مراد ذاتد زیر اسم و  
 صفات ذاتک غیری دکلدرو مرویدر که بوایت نازل اولدق  
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه سلم بونی سجد لر یکزده  
 قرانت ایدک دیوا امر ایلک بعد فستج باسم ربک العظیم  
 ایتمی نازل اولدق بونین دکوعلر کزده قرانت ایدک دیو  
 امر ایلک یعنی بومعنا ده اولان سبحان ربی العظیم و سبحان  
 ربی الاعلی دینکی تعلیم ایلک بیوردیلر و بونین مقدم  
 اللهم لك سجدت و اللهم لك ركعت و برکعت و ایزد

دکلد

دکلدرا استجاب ایچوندرا **أَنْتَ جَلَّ جَلَلُكَ** اول الله تعالی  
 سنی خلق ایلک و خلقتکد بنسبیه و تعدیل ایلک اشاره الی  
 ما فی ابدانها من العجایب و **أَلَمْ تَقْهَرْ** و هذه الایة  
 اشاره الی ملک نفوسها من الغرائب یعنی اول الله تعالی  
 خلق و تسویه ایدوب نفس او زیننه اقتضایدن امری  
 تقدیر ایلک پس اولمقدّم هدیات ایلک یعنی طریقته ارشاده  
 ایلک مثلاً هنوز طوغش صبییه سودا تمکی تقدیر ایلدی  
 و کسینه تعلیم اتمکسزین اتمکه ارشاد ایلک مرویدر که بر  
 افعی بیبک سنه صکره عی طاکر اولور ایش و بر درختک  
 پیراغی اول عی به دو ایش و اول مار نایینا نیجه منزله  
 دن کلوب و طاغرده اول اغی بولوب و پیراغی چشمه  
 ایش و عی دن خلاص اولور ایش ایتمک بوجالی اول مار  
 بیماریه تفهیمه یکن قدرتی وارد رانضا ایلکه ایشته حق تعالی  
 بر صاحب قدره در که جمعی اشیاده منافعی خلق ایلک و محتج  
 اولندر طریقنی بلد رگ بنی آدمه اولان عجائب و غرائب  
 صنعنی بیاند نصیحه نباتدن ماخوذ اولان دلا ایلکه شروع  
 ایدوب بیورد **وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَىٰ فَجَعَلَ غَلًّا ثَمَرًا** اقوی  
 وزندن قویویشل اولوب و قرایه مائل اولان نشنه و غل  
 سیل صویونک اوزندن اولان چورچوب ایتمک اول الله



ذوالجلال بر قدر لا يزال الدركه مرعى على اخرج ايلك بعنى  
 داو ابك ييه جكي كاشي قورنى فكد زيرا البته دواب يازن  
 تازه وترو سبز كياهه وقشين قورى كياهه محتاجدر  
 ايمد حكيم مطلق اولان الله تعالى انا ييلوب ومقتضا  
 اوزن ايدر بونك شكرى وحقق قدرتى بلك لازمدرين  
 بار تعالى عز اسمه الهياتى تقرير ايدوب امر بنوقى كاتابع فكد  
 زيرا معلومدر كه انيانك كمالى دورن امر كحصوليد رابتدا  
 الهيات ثانى قوة نظرية ثالث كمال قوة علمية رابع غيرك قوة  
 نظرية وقوة علمية سنى تكمله قدر تدرولا شك ان القوة  
 النظرية اشرف من العلمية وهذا البيا تقتضى ان يقع الابتدا  
 اولا ويشرح قوة النظرية وثالثا يشرح قوة العلمية وثالثا  
 بكيفية حاله فى القدر على تكميل قوة النظرية التى الناقصين  
 فاذا ظهر كماله فى هذه المقامات الاربعة فحينئذ يظهر  
 انه بلغ فى صفته النبوة والرسالة الى الغاية القصوى اذا عرفت  
 هذا فنقول انه تعالى لما ذكر اصول الهيات واراد الشروع  
 فى صفات النبوة فقال **سَنُقَرِّبُكَ** **فَلَا تَنسَى** ان نفسك  
 نفس قدسية امانة من الغلط والنسيان **الْإِنشَاءُ** **اللَّهُ**  
 ان يجعل بمقتضى الجبلية الانسانية والطينة البشرية يعنى  
 يا محمد بزسكا فرانى جبريل واسطه سيله تعليم ايلك

پس سن انى اوتماز سك مكر اذن حق ايله اوله ايمد بونسيان  
 مراد نسخ طريقه اولان نسيان اوله سندن اشتباه يوقدر  
 زيرا مرؤيدركه سورة احزاب سورة بقره مقدار ايد الان  
 اولد بغي قدر قلوب باقيسى بطريق النسخ فراموش اولند  
 ثم اتبعه بيان كمال حاله فى القوة العلمية فقال **لَا تَنسَى**  
**الْجَهْرُ وَمَا يَخْفَى** **وَيُشِيرُ** **لَا يَسْتَعِزُّ** معناه انا نقود واعبك  
 فى الاعمال التى تفيد اليسر والسعادة فى الدنيا والاخر فعنى  
 تحقيقا الله تعالى اظهار واخفا اولان اشيا فى جملة بيلور  
 وباحمد بزسنى دنيا واخرته يسر وسعادة فى مفيد اولان  
 اعماله دواعيه لرايله تقوية ايدوه رذو خصوص حفظ قرآن  
 آسا ايدوه رزديمك اولور ثم لما بين كمال حاله فى هذين المقامين  
 اتبعه بيان امره بان يستغل بتكميل الناقصين وارشاد  
 المحابين فقال **قَدْ قَرَأْتَ** **نَفَعَتِ** **الذِّكْرُ** **فَقُولْ** **فَذَكَرَ** **مَرَارَاتٍ**  
 الناقصين فقوله ان نفعت الذكرى تنبيه على انه ليس كل  
 من يسمع ذلك الذكر انتفع به يعنى يا محمد ناقصينى ارشاد  
 ايله پس احكام قرآن انك ذكر ايله ذكر لا انك فانك ايدوه  
 انك انتفع ايدوب ومنفع اولور زيرا بواكلامك تنبيه  
 واردركه اول ذكرى هراستماع ايدن منتفع اوله مرزير بنفس  
 ناطقه مختلفدر بعضيسى منتفع اولوب وبعضيسى اوله من



وبلكه بعضیسته استماعی ضرر اولور كه قلند داعیه پیدا  
اولغله جهل وعناد اوزن اصرار ایدر پس بوقسمین ذیغ  
تذکر کند و به نفع و یروب یا خود و یرمیه نك حالى بیان اید و  
بیور سینه **کر من جسته و جسته** **الکبریا فیما** **الکبریا فیما**  
**الکبریا فیما** ان صفت من تبع بهذا التذکر هو ان يكون  
الخوف غالباً على قلبه والخشية مستولية على روحه فلا حرك  
ذلك الخوف يطلب نراد المعاد فلا جرم ينتفع بهذا الحق واما  
الکبریا لا ينتفع بهذا التذکر فبما عد منه ويحتمل من القرب  
فهو النفس الموصوفة بكونه اشقى فانها تبقى في عناء هذا العالم  
وبعد الموت تنفع في نيران الخسران الوحشة يعني قلب وروح  
خوف وخشية مستو اولان كسسته البته قران ايله متعظ  
اولوب نراد معاد تحصلند اولوب واشقى اولان متعظ اولوب  
تجنب ایدر و نار کبرایه داخل اولور ایدم ای نور دیده م بوانند  
مستفاد اولور كه مؤمن اولان دائم طالب نصیحت اولمه لیدر  
ابتدا یدر و ماد رینك نصیحتیه عامل اولوب بعد استادنك  
وبعد قران واحادیثه دقتله ناظر اولوب مقتضایه عمل  
ایلیه بویله كسسه **الکبریا فیما** مستحق اولور فلما بین هذا  
زاد فی صفتة فقال **لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى** واما قال ثم  
لا يموت فيها لما اثبت ان النفس لا تموت بموت البدن واما

قل ولا يحیی لانها وان بقيت حية كذا بقيت في العذاب و  
الموت خير من هذا الحية يعني بونار نار داخل اولور فذكر اول  
نارده موت طارا ولما زكه عذاب بدن استراحت ایده لروكند  
لره نفع ویرد بر حیات دخی ولما زكه تاكه حق تعالى تذکر ايله  
منتفع اولمیانك وعیدی بی بیان ایدوب ومنتفع اولانك  
حالى دخی بیان ایدوب بیور **قل افلم من تركي** تحقيق  
ترکی ایدن من فلاح بولور تعلیم انبیادن وتذکر وارشاد  
دن مراد نفسدن اخلاق زیمه ظلماتیه ازاله وصفات  
حمیده روحانیة تحصیلدر پس اكتساب صفات حمیده ازاله  
صفات مذمومیة محتاج اولدیسسه حق تعالى اولاقدا فلاح  
من تركي بیوروب ثانیاً **وذكر اسم ربك فصلي** بیور دوهو  
اشاره الى استعداد الانسان في تکمیل قوة النظرية بارشاد  
الانبياء عليهم السلام فقولہ فضلی اشاره الى استعداد  
في تکمیل قوة العملية بارشادهم وهدایتهم بعض محققین  
قد افلح من تركي و ذکر اسم ربّه منازل سلوکه اشارت بدریدر  
زیرا ابتدا توبه و انابه ايله حق رجوع ایدوب مجاهده و  
پرهیزاتله ازاله صفات مذمومه و اكتساب صفات حمیده  
ایدوب و ذکر اسم ربّه مفاد بنجه ذکر لسان و روح ايله رتبه  
واصل اولوب فضلی اشارتی اوزن تقرب و عروج واقع



اولوب فاني وحقله باقى اوله لرديمك اولورويتان  
 ذلك الاعراض انما تولد عن حب الدنيا وقوة الرغبة فيها  
 فقال **بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا** يعني بلكه سز لر حيات  
 دنيا في حيات اخرة اوزر تقديم واختيار ايله هنر آخرت  
 ايجون اولزان وعظ ونصيحتي قبول اتمر كزديمك اولور  
 ثم بين ان الرغبة في دوحاتنا التي تحصل في عالم الاخرة  
 على اللذات هذه الدنيا من وجهين احدهما انها خير من اللذات  
 الجسمانية وقد سبق تقريره والثاني انها تبقى من هذه الجسمانيات  
 وذلك معلوم بالضرور فقال **وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى** واعلم  
 انه ظهر بهذه الايات امور اربعة اولها احوال المليات  
 وثانيها صفات النبي والرسول وثالثها انقلها المستمعين  
 الى من ينتفع به وبيان احوال كل واحد من هذه القسمين و  
 رابعها التنبه على ان خيرات الاخرة افضل وابقى من خيرات  
 هذه الدنيا وافضل الابقى اولى بالتخصيل وعند هذا قد  
 تم كل ما يحتاج الانسان اليه في معرفة المبدء ومعرفة صفات  
 الانبياء عليهم السلام ومعرفة احوال النفس ومعرفة الاخرة  
 ثم ختم السورة بقوله **ان هذا الذي انزلنا** **وَصَحَّفَ ابراهيم**  
**وموسى** والمعنى ان كل من جاء من الانبياء فانزل الله عليهم  
 كتابا او صحيفة فالمقصود منه ليس الا هذه المراتب الاربعة

المذكورة ومن وقف على اسرار هذه السورة على الوجه  
 الذي حققناه على ان حقيقة القول في النبوة ليس الا ما  
 ذكرناه يعني بوسه سريفة ده تحقيق اولد بغي اوزر صحف  
 اولي ده كي صحف ابراهيم و صحف موسى دخی بويله در يعني بو  
 مراتب اربعة مذكوره اوزر در بر كمسته كه بومراتب  
 واقفا اوله بتوند حقيقت قول بومراتب اوزر اولد بغيه  
 واقفا اولور پس صحف ابراهيم وموسى دخی بواستوب اوزر  
 بيورد بيمك اولور مر ويدركه رسول اكرم دن پيغمبران  
 اوزر نه مقدار كتاب و صحف انزال اولد بوسوال ابتد كن  
 حضرت ادمه اون صحف و حضرت ادريسه الى صحف  
 و حضرت ابراهيمه اونوز صحف و حضرت موسى به توليت  
 و حضرت عيسى به انجيل و حضرت داود زبور و بكاده قرآن  
 فاذل اولد ديوبورد

### سورة الفاشية

بوسوه شريفه دخی مکه مكرمه ده نازل اولشدر كه اون  
 التي آت و يتمش اكي كلمه واوجيوز طقسان بر حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

والم آية ان حديث الفاشية لفظ هل تقرب وتحقق ايجوند  
 وغاشيه عبد الله ابن عباس وضمان وقتاده وحسن بصرى



عند لرنده قیامتک اسید رآنک شد و هو لی عقلی غشی ایدر  
 و بعض علماء مفسرین عندند مراد آتش را فامنو ان تا نیم  
 غاشیه من عذاب الله ده غاشیه آتش معاسنه اولک کبی  
 پس یا محمد خبر قیامت یا خود خبر آتش دوزخ و اصل اولد که  
 آنک مثل لوشی اولدیغنی بلور سک و **بُوءَةُ یَوْمِهِ خَاشِعَةٌ**  
 خاشعه ای ذلیله یعنی اول کوند و جهل ذلیله در جازد که  
 ذکر جزواراده کل طریقیله مجازاً و جهدن مراد ذاتا و له کل  
 شیء هالک الا وجهه اینده اولدیغنی کبی **نَارُهَا نَاصِبَةٌ تَعْلَمُ**  
 ما تنقب فیہ کج السلسل و خوضها فی النار خوض الابل  
 فی الاصل و الضعود و الهبوط فی تالها و وهادها او علمت  
 و نصبت فی الاعمال لا تنفعها یومئذ یعنی آنرا اول کوند مشتق  
 عمل و ایشلر سلسل و اغلال کبی و آتشدن طاعنه اینو حقیقه  
 کبی یا خود آنلر دنیاده زحمت و مشقت از تکا باید دلر ایدر  
 باطله لرینه خدمت ایتکده که اول کوند بر فاند سی اولدیغنی  
 ما عدا اول ایتد کلربنک دخی جزاسنی چکر دیمک اولور **تَصَلَّى**  
**نَارًا حَامِيَةً** تصلی نارا ای تدخلها حامیه ای متناهیة  
 فی الحر ای ایتد آنلر زیاده حراد تلی آتسه داخل اولور ابو  
 عمرو و یعقوب و ابوبکر ضم تاء ایله تصلی قرائت ایدر و بعض  
 دخی تشدید ایله تصلی قرائت ایدر مبالغه ایچون **تَسْقَى**

**مِنْ عَيْنِ آيَةٍ الْآيَةِ** و قد انتهی حرها یعنی آنلر حر نهایت  
 بولش عیندن اسقا اولور لر ایشلر **كِهِمْ طَعَامُ الْآمِنِ**  
**ضَرِيعٌ** ضریع شبرق دید کلری اظفار هرزه کبی بر شوکه در که  
 تازه ایکن دوه لر اکل ایدر قور دقن اکل ایدر مزو بعضیلر  
 ضریعدن مراد بر شجره نازیه در که ضریعه مشابیه در دیدیلر  
 یعنی آنلر ایچون جهنم بر طعام یوقدر الا طعام مکر اول  
 ضریع شوکه در یا خود ضریعه مشابیه بر شجره نازیه در و تک  
 اولور مرویدر که کفار اهل مکة بوایتی استماع ایتد کلرند  
 استهزاء دنیاده دوه لر تمر اکل ایدوب سمین اولور لر نه  
 مانع برده آخرتد انی اکل ایدوب سمین اولور ز دیدیلر  
 پس بوایت نازل اولد **لَيْسَ مِنْهُمْ وَلَا يَفْنَى مِنْ جَوْعٍ أَمَدٌ**  
 طعامدن مراد البته اجلخی ازاله و سمین اولمه در لکن  
 ضریع نه جوعی دفع ایدرونه سمینه فاند سی وارد در پس  
 بآرغالی اول کوند کفار حالنی بیان ایتد **تَضَكَّرَ مُؤْمِنِيكَ**  
 دخی کیفیتنی بیان شروع ایدوب بیورر **وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّارٌ**  
**لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ** بوجهله جمله مستأنفه اولور وجوه  
 ایله مراد بو مقامده دخی ذکر جزواراده کل طریقیله ذاتدر  
 و ناعمه دیمک ذات بهجة یا خود متنعمه دیمک در پس معنا  
 اول کوند بر ذاتلر دخی وارد در که لمحت صاحبیدر



یا خود متغی در نیاده طاعات حق سعی اتمارند  
راضیه در یعنی اول سعیر مقابل ثواب و جزا کورب  
راضی اولود لر **فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَٰغِيَةً** ای  
لغو او کلمه ذات لغو و نفسا تلغوا فان کلام اهل  
الجنة الذکر یعنی آنلر جنت عالیه ده دوق و صفاده و ذکر  
در که آنده بر کلمه لغو استماع ایتملر **فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ**  
**فِيهَا سُرُورٌ مَّرْفُوعَةٌ** جاریه ای بجری ما وها و لا تنقطع  
و سر سیر بر ک جمع در تحته لردیم کدر سر مرفوعه  
رفیعه السیر و القدر یعنی اول جنته و مجاریه لرواد  
در که دائم جریان ایدوب هرگز منقطع اولماز و تحته  
رفیعه لرواد در که اهل جنت او زردند او تورماق ایچون  
**وَاَكْوَابٌ مَّوْضُوعَةٌ** الاکواب جمع کوب و هو اناء لا عرف  
له و دخی اول عینل کنارند مدور قولیسر کاسه لر مهیا  
در ناکه طلب اولند قدر بلا زحمة نوشن ایتلر ایچون  
**وَمَارِقٌ مَّصْفُوفَةٌ** المارق جمع مرقه بصدق لردیم کدر  
و دخی جنته تختلر و صدر لر اوزن دز لش بصدق لرواد  
در انک ایدوب راحت ایچون **وَرِزْرَانِي مَبْنُوتَةٌ** زرابی  
زربیه نک جمع در بطا فاخر معطنه مبنوته مبسو  
دیم کدر یعنی بساط فاخره ایلده دوشن شدردیمک اولود

پسینه حق تعالی مؤمنلر و اصل اوله جق نعمتی بیاند نصکره  
نقل کلام ایدوب دنیا ده مشاهد ایتدیکنر کمال قدرتی  
تامل و تفکر ایدک که بونکر خلق و ایجاد دن اصعب در یو  
احضاره شروع ایدوب بیورر **اَفَلَا يَظُنُّونَ اِلَّا اِلَّا اِلَّا**  
**كَيْتَ خَلْقَتُ** بوند کی استفهام تویج ایچوندر یعنی بونکر  
دائم مالوف اولد فکر دوییه ناظر اولماز میکه نه کیفیت  
خلق اولند یعنی دوه نک خلقته نظر عبرت ایلده ناظر اولان  
حق کمال قدرتی و حسن تدبیر و هر نه مراد ایدر خلق  
ایده جکنی فهم ایدر شول حیثیتکه که بلاد بعیدیه حمل ثقیلی  
کتوب بوقدر کبر جثامتله صاحبنه مطیع اولوب زمینه  
چکوب و قانقار و مراد اولدیغی طرفه یدلور و لوب بر صبی  
اولسه شرکشلک ایتروا و ن کونیدن زیاده صوسر لغه طیف  
ذکر دوی تخصیص اولوب قیل آنک عظیم الجنة ایکن ذکر  
اولنه مسیعر بلر قیل بلیمور دوی ایلده مالوفیتلرینه بناء در  
و بعضیلر علی طریق الاستعاره ابلدن مراد سخا بدر دیدیلر  
**وَالِی السَّمَاءِ کَيْفَ رُفِعَتْ** و دخی سمایه ناظر اولماز لر میکه  
بغیر عمد نیچه رفع اولند **وَالِی الْجِبَالِ کَيْفَ نُصِبَتْ** و دخی جبال کور  
لر میکه ارض میل و حرکت اتمسور دیو نیچه بصب اولندی  
**وَالِی الْأَرْضِ کَيْفَ سُطِحَتْ** ای بسطت و دخی ارضه نظر ایتلر لر میکه



سیر واستقرار آنرا اوله دیونجه بسط او کند پس معناه یا انزل بسط  
 و مرکباته نظر اینرا می که عند لرنن حقت قدرتی محقق اولو بعثه  
 اقتداریتنی انکارا تمیه لر بوجهتد امر معاد تعقیباید و  
 رسولنه تذکیر ایلله امر بیورد **قَدْ كَرَّمْنَا اَنْتَ مَذْكُورٌ فَلَا**  
 عليك ان لم يظروا ولم يذكروا اذ ما عليك الا البلاغ  
 یعنی یا محمد بونیم قوتتم و قدرتمی آنله تذکیر ایلله اگر آنلر بوقدرتم  
 نظر اتمیوب و تذکیر اتمیولر ایلله مغموم اوله زیر اسنت  
 اوزر که لازم اولان اجحق ایلان **عَنْتَ عَزِيزٌ مُّبِينٌ**  
 ای بمسلط یعنی یا محمد سن آنلرک اوزرینه مسلط و کلشو که  
 آنلر زور ایلله ایمانه کتون سین **الْاَمِنْ تَوَلَّى قَوِّمٌ فَاَوْبَدَ**  
**اللَّهُ الْعَذَابَ الْاَكْبَرُ** الا بوندن استثناء منقطدر لکن  
 معثلنه یعنی یا محمد شول من که ایماندن تولى و اعراض  
 ایدوب منکرو کافر اوله پس آن الله تعالی عذاب اکبر ایلله تغیر  
 ایدر بعضیلر الا فی استثناء متصلدر دیدیلر زیر اکفاد  
 ایلله جهاد و آنلر قتل اوزر تسلطدر کویا حق تعالی آنلر  
 دنیاده جهاد ایلله و آخرتن عذاب اکبر ایلله و عید انمش  
 اولوب و مابیند اولان اعراض اولور **اِنَّ اِلَيْنَا اِيَابُهُمْ**  
 ایا بهم ای رجوعهم یعنی تحقیقا آنلرک ایا ب و رجوعیوردر  
**ثُمَّ اِنَّا عَمَلْنَاهُمْ** و بوندن نصره آنلرک حسابگر محشر درم  
 اوزرینه در بومقام جزا تقدیمی خصص و وعید لغت ایا بون

اولور **سورة النجم**  
 بوسون شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر  
 یکرمی طقوزایت و عند البعض او توزایت و یوز  
 یدی کلمه ویشیوز طقسان یدی حور قدر  
**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**  
**وَالنَّجْمِ اِذَا هَجَرَ** او فلقه کفوله تعالی و الصبح اذا  
 تنفس او بصیوته ایددی حق صبحه یا خود صلاه صبحه  
 قسم ایدر **وَلِيَالٍ عَشْرٍ** ایدک لیلال عشردن مراد عشر کماله  
 در دینکد بوجهتدن فجر ایلله مراد صبح عرفه یا خود صبح  
 عید اضحی یا خود صبح عشر اخیر رمضان شریفدر دیدیلر  
 و لیلال کلمه تذکیر ایلله ایراد اولنمه تعظیم ایا بوندن **وَالشَّفْعِ**  
**وَالْوَعْدِ** شفع و و تر ایلله مراد کلی اشیا در دیدیلر زیر اشیا  
 یا زو جدر یا فرد در پس زوج و فرد قسم ایدده دم دیمک  
 کلی اشیا به قسم ایدده دم دیمک اولور یا خود شفع ایلله مراد  
 من کل شی خلقنا زوجین مفاد بنه خلق و و تر ایلله مراد  
 خالفدر دینکد یا خود مراد مطلقا زوجیت و فردیتدر دیدیلر  
 و دخی تاویل اکثر ایلله تاویل ایلشدر لکن ذهنه اقرب اولان  
 بونلدر **وَاللَّيْلِ اِذَا يَسَّرَ** اذ ايسر ای اذ ايسر یعنی سیر و ذهاب  
 و یا بجو و اقبال ایدن لیل حقیقون **هَلْ يَكُنْ لَّكَ قِسْمٌ كَلَمِ الْجَبْرِ**



ای خلف یعنی بوقسم یا خود مقسم به ده قسم و خلف وار  
 درود حجر صاحب عقل همچون یعنی صاحب عقل بیور که بو  
 قسم عظیم را بگوید بمقام من مقسوم علیه محذوف در  
**لَبْعَدْنِ دِيمَكْدَرِ الْمَرْكَيفِ فَعَلْ رَبِّكَ بِعَادٍ** یعنی اولاد  
 عاد بن عوص بن ارم بن سام بن نوح قوم هود و سبئ  
 با اسم ایهم کما سنی بنوهاشم باسمه **اِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ** عطف  
 بیان لعاد علی تقدیر مضای سبط ارم و اهل ارم ان صح  
 اسم بلد هم و قيل سمي اوائلهم و هم عاد الاولى باسم  
 جذهم و منع صرفه للعلية والثانية ذات العماد اي ذات  
 البناء الرفيعة يعني اشياء مذكورة به قسم ايدة ركه البته  
 اول كافل عذاب اول نور لر يعني با محمد سنك معلومان  
 اولاد يكي كه حق تعالى قوم عاده نه كيفيتاه عذاب ايلديكه  
 اندر سبط ارم و با اهل ارم در اكر بلد كرا اسم ارم ايد و كي  
 صح ايسه اندر ذات العماد كه بناء رفيعه و بارفعت و بنا  
 صاحب در و ارم غير منصرف در كه جروتنون قبول اتمز  
 زير اكنند علميت و ثابت وارد در و ايد در كه بوقوم عادك  
 ايجند و و تنوز كز قمتي كسسه لر بولور ايش و عبادنا  
 قمتي التمش كز اولور ايش **التي لم يخلق مثلها في البلاد**  
 صفة الاخرى والضمير لها سواء جعلت اسم قبيلة او البلدة

يعني اويله ارمكه بلاد ايجره آنك مثلي خلق اولكند ديمك  
 اول نور و بونك قصه بود كه عادك ايكي اوغلي وار ايديكه  
 برينك اسمي شداد و برينك اسمي شديد ايد شديد فوت اولوب  
 شداد ملك و دولتي تمام اضبط ايلد بعد وصف جنتي استماع  
 ايلد كد نصكره بند خي بونك مثلي بنا ايدة رم ديومين  
 جانبنده بر بنايه مباشرت ايلديكه ديوارينك كرا بچلري  
 زرا حردن و نفرة خامدن اون ايكي بيك كنكر لي بر بنا  
 وضع ايلد و كمال غرابت اوزن بر ماء لطيف بولوب  
 حوضرينه جاگ ايتد و درون حوضن زير برينه جواهر  
 ابدار دوكدي و قصور لر ينك جدار لر يني مشبك ايد و مشك  
 از فروغ غير اشهب ايله مملو ايلد تمام نفود بچها اول سرايه  
 صرف اولكند تمامي خبري و اصل اولد قد نوابع و لو حقيقه  
 سبرينه عزيمت ايدوب بر كون و بر كجه مسافه قالد قد حق  
 تعالى سنك ارميله سما جانبندن بر صيحه بيد اولوب جمله  
 هلاك اولد **يَلِرْ وَمَوْذِ الَّذِي جَابُوا الصَّخِرَةَ بِالْوَادِ الصَّخِرِ**  
 بيون قتي طاشد ديمكدر يعني با محمد قوم مؤول دخی خبری  
 سكا و اصل اولد يكي كه انلك واد القراده بيون طاشلري  
 قطع ايدوب منازل اتخا ايد در ايد و ايد در كه طاشدن  
 اولق اوزن بيك يديو زمينه بنا ايلشروفة **عَوْدَ لَوْدَا**



ودخی با محمد حق تعالی اوتاد صلی فرعونه ایندی کی عذاب سکا  
 واصل اولدی می فرعونه صاحب اوتادینک عسکر و خیمه  
 کرتندن یا خود خلق اوتاد ایله تعذیب ایندی کنندن ناشیدم  
**الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ** ایتمک اول عاد و ثمود و فرعون بلادده طغی  
 اولدی **فَاكْثُرُوا فِيهَا الْفَسَادَ** و اول بلادده ظلم و کفر ایله فساد  
 زیاده ایندی **فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْءَ عَذَابٍ** سوط بوند  
 نصیب و حصه معطلنه در پس حق تعالی اینک اوزرینه نصیب  
 و حصه ک اولان عذاب دو کدی **اِنَّ رَبَّكَ لَمُبْلِصٌ** تحقیقا  
 یا محمد سنک ربک عصاة کافرینی تعذیب ایچون مرصاده  
 مترقیدر وقت و زمانی کلدک فوت ایتوب البته عذاب ایدر  
 دیمک اولور قضیه هلاک فرعون دخی بوکونه منقولدر که با  
 فرمان الهی حضرت موسی علیه السلام ایله بنی اسرائیل بر شبا کاه  
 بحر قلم جانبیه کیدر کن فرعون خبر الوب عسکر بی شمار ایله بنی  
 اسرائیل اردنجه ایلغار ایتد چونکه بنی اسرائیل بحر قلمه و آل  
 اولدی و او کلدن دریا وارد لرند دشمن اولدی قلدن حیران  
 قالدی بود مده حضرت موسی عصا ایله بحر ضرب ایندی کن  
 طیر بقدر پید اولوب دخول ایله امر اندکد اشرف بنی اسرائیل دن  
 یوشع بن نون و کالوب بن بوخنا دریا به دخوله جرأت ایندی کن  
 جمله داخل اولوب اوتنه جانبیه کجیه راهی اولدی و چون فرعون

قطار ایله یتشوب بوندک دریا ده کتد کلرین کور بچک قومی  
 کیر مکدن منع ایدوب دریا بنم هیبت و حشمتدن موسی فی  
 و قومی هلاک اتمک ایچون کوجه لر پید ایتد دیدکس قومند  
 بری حضرت موسی نک اردنجه یتشمکه بر راه کوستر دکتک  
 صد دند ایکن جبر علیه السلام بر مادیانه سوار اولوب سپاه  
 شکند نمایان اولوب دریا به دخول و آنر کیر مکه اقدام ایدنجه  
 اسب فرعون مادیانک ققوسنی الموب دریا به کیدی و فرمان  
 الهی ایله مارنکه کرام دخی لشکری دریا به سوق اندکد نا  
 چار جمله دریا به کیروب هلاک اولدی و قوم موسی بوندک  
 هلاک اولد کلرین مشاهده ایندی کلرند قدر اولد قلدن در  
 آلات اسلحه لرین الوب شکر برزدان ایندی **فَاَمَّا الْاِنْسَانُ**  
**اِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَآكْرَمَهُ** و **نَعْدَهُ** **فَقَوْلًا رَبِّ اَكْرَمَهُ**  
 انسان مبتدا کر من خبریدر اما همت و سعی دنیا به و لذات  
 دنیا به مصروف اولان انسانه قن حق تعالی تجربه و اختیار ایله  
 دنیا بی و بیروب بو طریقه اکا کر اما نعمت و وسعت و بر سه  
 دیم بنی خلق اوزر قفضیل ایلدی **وَاِنَّا اِذَا مَا ابْتَلَاهُ**  
**فَقَدَّرْ عَلَيْهِ رِزْقَهُ** **فَقَوْلًا رَبِّ اَكْرَمَهُ** و اما اول انسانکه  
 حق تعالی انی فقر ایله تجربه ایدوب و رزقنی از ایلسه قصور  
 نظرندن و سوء فکرندن دیم بکا اهانت ایندی **دیر**



ایمده حال انسانك زعم ایتدکی کی دکلدر یعنی بنم انسانه توسیع  
ورزق و دنیا ویردیکیم ای سائر اوزرینه تفضیل ایتدیکیم  
ورزقنی تقلیل ایدوب فقر ایتدیکیم اهانتدن دکلده من جهت  
الدنیا اولان عزت و ذلت اکرام و اهانت مصروف اولنما بلکه  
اهانت و اکرم من جهت الاخره اولور که دیناده قولریمه اکرام  
معرفت و طاعتنه توفیق ایتدیکله و اهانتدن معرفت نزع ایدوب  
و طریق ضلالت اضلال ایلله اولور **بَلَا الْاَكْرَمُونَ الْيَتِيمَ وَلَا**  
**تَخَاضُونَ عَلَى صُعَابِ الْمَسْكِينِ** بلکه ایتدک فعلی قولرند اسو  
و فحشدر مال حرص و طمع لرندن یتیمه نفقه و کسوه ایلله  
اکرام انزل و **وَلَا يَكُونُ الْاَثَرُ** تراث میراث معناسنه دراصلی  
وارثدروا و مضمومه نایه تبدیل اولوب تراث دینور یعنی انار  
مال میراث اکل ایدر لر **اَكْلًا** لئالای جمع بین الحلال  
و الحرام یعنی حلال و حرام بین جمع ایلله اکل ایدر لر زیر انار  
نسا و صبیانی توریث انزل عادت عرب بوایدیکه یتیمانک  
میراثنی اکل ایتدکه دخل و تعرض ایدر لر حتی بوايت ابو جهل  
حقند در دیور وایت اولنگد زیر آنک عادتی چن بری خسته  
اولسه یانته کلوب کندونی وصی بضبا ایدر لر اول یتیم مال  
موروثنی ضبط ایتدک ایچون **وَيَحْتَبُونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا**  
جهم کثیر معناسنه درودخی انلر کمال حرص و طمع لرندن مالی

حب کثیر ایلله سورد لر ایددیمک اولور ابو عمرو و سهل  
و یعقوب لایکرمون و یحیون دیو یا ایلله قرات ایدوب  
با قیلر تا ایلله قرات ایدر لر **لَا رَدَّعَ لَهُمْ عَنْ ذَلِكَ**  
و انکار ما بعد و وعید علیه یعنی بوسرک فکلر مردود  
و مذموم در اید **اِذَا دُكَّتِ الْاَرْضُ** کادکا الذک بر سنه  
خرده ایتدکه دینور دکا دکا دیمک دکا بعد دکا دیمکد یعنی  
چن ارض تکرار تکرار حرکت ایتدکله پاره پاره اولوب جبال  
و تلال ارضله مساکو یا خود هباء منبث اولدقن **و**  
**جَاءَ رَبُّكَ** جاء بودند ظهور معن سنه اولور یعنی حق  
ایات و قدرتی و انار قهری ظاهر اولدقن **وَالْمَلَاءُ صَفًّا**  
**صَفًّا** و ملائک بحسب مراتبهم و منازلهم صف صف حضور  
معنویه حقن امر الهیه یتکران اولدقن **وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ**  
**جَنَّتُمْ** اول کوند جهنم کتورلدکن و فی الحدیث بوئی  
**يَجْتَنِمُ** یومئذ لها سبعون الف زمام مع کل زمام  
سبعون الف ملک یجرونها **يَوْمَئِذٍ** بدل من اذادک  
**يَتَذَكَّرُ الْاِنْسَانُ** ای بتذکر معاصیه اویتعظ لانه یعلم  
قبها فیندم علیها **وَاَنَّى اَذْکُرُ** این منفعة الذکری  
یعنی اول کوند انسان دیناده کی معاصیه تذکر و تفکر  
ایدر یا خود مشغط اولوب ایتدیکینک حسن و قبحی



اکیوب نادم اولور کن بوندامتک و منعظ اولمکن فائده  
 نه در یعنی وقت ندیم و توبه کجی بوندامتک فائده یوقدر  
**يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَاتَلْتُمْنِي** اول وقت اول انسان  
 کافیه او غرادیغین بیلوب نه اولیک اشبوا خرن کی حیاتم  
 ایچون اعتقاد صحیح و عمل صالح تقدیم ایتمش اولدم دیو  
 نمئی ایلر **وَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا وَلَا يُوثِقُ وِثْقَاهُ**  
**أَحَدًا** الهاء الله ای لا یوقی عذاب و ثاقه یوم القيمة سواه  
 اذ الامر کله له اول انسان ای یعذب احد من الزبانية مثل  
 ما یعذبونه یعنی اول کوند حق تعالینک عذاب و ثاقه  
 آنک غیر یوقی ایتمز یا خود اول کوند حق تعالینک کافر  
 شدت عذابی کبی و سلاسل و اغلال ایله بند و ثاقی کبی یا بیلر  
 بر احد قدر اوله نزدیمک اولور **يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ**  
 نفس مطمئنه ایله مراد ذکر الله ایله مطمئن اولان نفس  
 زیرا نفس ذکر الله ایله لذات واجبه رسید اولوب و آنک  
 معرفت عندند مستقر اولور که بو حال ایله غیر دن مستغنی  
 اولور یا خود نفس امنه دیمکدر که کذبیه خوف و خزن  
 طار اولمیان نفس دیمکدر یوقی با ایتها النفس الامنة  
 المطمئنة قرائتی مؤید در و نقد کلام یقول الله للمؤمنين  
 يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ذِمْكَمَ ائِذَا رَجَعْتُمْ إِلَىٰ رَبِّكُمْ

یعنی حق تعالی مؤمنینه اکر اما عند الموت ای ذکر الله ایله  
 مطمئن اولوب یعنی نفس اما زدن خلاص و نفس مطمئنه  
 صافیه به ترقی ایدن نفس زککه رجوع ایله یعنی امر حق  
 و ثوابه رجوع ایله دیو خطاب عزت کلور یا خود بو خطاب  
 عند البعث دیدیلر موعد حق و مجازاته رجوع ایله دیمک  
 اولور **رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً** اکر ام حق راضیه و عندنده  
 مرضیه اولد و عند حاله **فَادْخُلِي فِي عِبَادِي وَاَدْخُلِي جَنَّتِي**  
 پس مقربین اولان قوللرم زمره سنه داخل اولوب و انار  
 ایله معاجشته داخل اولورک دینور ایتد بو معنایه کور بو  
 خطاب نیجه صحیح اولور که جنته دخول بعد البعث در دیو  
 شبهه کلور سه اول وقت عباد ایله مراد ارواح اولور که  
 ارواح مقربین بعد الموت جنتی مشاهده یه داخل اولور دیدیلر  
 و بعضیلر دخی بو خطاب عند البعث اولور ایسه خطاب  
 ارواحه اولوب و عباد ایله مراد حذف مضاف ایله اجساد  
 اولور دیدیلر یعنی رجعی فی اجساد عباد دیمک اولور دیدیلر  
 بونلرک بو کلامی ابن عباس دن فادخلی فی عبادک و ان مشعور دن  
 فادخلی فی جسد عبدک قرائت شاذه سنه مبیندر و سعد بن  
 جبیر دن مرویدر که ابن عباس حضرت یکرطاطق و فانی ایدو  
 جنازه سنه حاضر اولدم ایدناگاه بر قوش کلوب نقشه



کردیکه هرگز اولنقشد بر قوش کوردلیکی یوعینده بعده  
نفسدن خروجی کورلمکد فن اولند فقه شفر قبراوزن  
یا اینها النفس المطمئنة ارجعی الی ربک راضیه ضیة  
فادخلی فی عبادک وادخلی جنتی تلاوة اولندیکه قرنی معلوم  
اولند

سورة البکر

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشد که  
یکرمی ایت وسکسان ایکی کلمه و او جیوز بر حرف در

بسم الله الرحمن الرحیم

لا اقسیم بهذا البکر حرف لازاند و بکد دن مراد اجتماع  
مفسرین ایله مکه شریفه در یعنی بن بومکه به قسم ایدم  
دیمک اولور ابوالبقادیر که لانا فیه در معنای بن بومکه  
قسم اقم که یا محمد سن آنک ایچند سین بلکه سکا قسم  
ایده رم دیمک اولور دیمش خلاف ذهن سلیم در و انت  
حلی بهذا البکر و او حالیه و حل مصدر در حال معنای  
سقط بسا قط معنای اولدیغی کی پس معنای بوبلد  
قسم ایدم حال بوکه یا محمد سن اول بلده سین دیمک  
اولور ایتمه مقسم به حلول محمد علیه السلام ایله تقید  
اولنسی قسمی تا کید اولور که والقرآذ الشق قیلند  
اولور لکن عند الاکثر حل خلال معنای مصدر در

اولوقت معنای بوبلد قسم ایدم مکه سن بوبلده حلال  
یعنی نسک ایچون بوبلده قتل و اسیر حلال در مراد  
ایتد و کنی ایشله زیر آنلر بوبلدن سنک اخر اچکی و  
مؤمنینه اید او مشقته استحلال ایتدیلر مع هذا بر  
شجر کی قطعه رضا ویر مرز لراید بو استحلال عام فتح  
مکه ده واقع اولدیکه ابن خنظه لك و مقیس بن صبا به نك  
قتله فرمان قضا جریان لر صادر اولد کعبه نك استانه  
صغوب اما طلب اتمش ایکن مقبول اولیو قتل اولندیلر  
و ابوسفیانك دارینه داخل اولان اماند اولوب کعبه به  
استناد ایدن اماند اولد بو حالت آنك سوو حالند  
نشأت ایلد و حدیث شریفه مرویدر که حق تعالی سموت  
و ارضی خالق اید لیدن بری مکه حرام ایلد الا بوفتح  
مکه کونند نهاردن بر ساعت مقدار بکا حلال قلدند و  
بوند نصکرده قیامته دلینه حرامد و یوردیلر و قال  
و ما و ان والد دن مراد حضرت آدم و ولدن مراد ذریتی  
یا خود والد ایله مراد حضرت ابراهیم و ولد ایله مراد او غولکر  
در دیدیلر کشاف والد حضرت محمد و ولد ذریتی دریدی  
لقد خلقنا الانسان فی کما تنبیه علی ان الانسان اخلاق  
الله تعالی حاله لا ینفک من المشاق ما لم یقحم العقبة



و بستقر دارالقرار كما قال الله تعالى لتركبن طبقاً عن طبق  
 ايمد بوجه جواب قسم اولور يعني بومذكوراته قسم ايدركه  
 تحقيقاً بآثار رحمت و مشقة خلق بلده مادامكه  
 عقبا كجوب دارالقرار ده مستقر اولد قبحه رنج و مشقة  
 خلاص اولما زديك اولور ابن عبل و مجاهد قولنه كوت  
 لقد خلقنا الانسان في كبد ديمك في استقامة و استواء  
 ديمك كه معناه لقد خلقنا الانسان في احسن تقويم  
 ديمك اولور زير اهر بر حيوان منكبما مشي ايد و انسان مستويا  
 و مستقيماً و منتصباً مشي ايد رد يد يركن كبد استقامت  
 و استواء معنائه اشتقاق معلوم دكلرد يو تعريف ايد يار  
 اما قول مقاتله كوت في كبد في قوة ديمك ديقال كبد يكبد  
 كبد اذا قوا ايمد كبد ده قوة و صلابت معنا اولد قد معنا  
 استقامت بعيد دكلرد **ان لا يفتدرك عمل واحد**  
 عليه ضمير صناديد قريش دن ابو الاسيد بن كلب بن حنبل  
 راجع در ديد يار زير منقولدر كه مزبور بر رتبه پهلوان  
 ذي قوة ايد كه پوست كا و زير پايه قور ايد جم غفير حقايقه  
 قدر اولما زير ايد ايمان دعوت اولد قد رسول اكرم صلي الله  
 عليه وسلم حضر قلبينه كلام ناسر انكلمنه جزت ايد بنجه بوايه  
 نازل اولد ديومر ويدرو استغفار تو بخ ايجو اولور پس معنا

اول انسان قوي ظن ايدر ميكه آندن بر احد انتقام المغه  
 قدر اوليه ايمد هر نه قدر قوة و قدرة صاحبي اولور ايسته  
 ينه حق تعالى اني قهر و تدبير قدر در ديمك اولور رسول  
 اكرمه تسلي ايجون نازل اولمش اولور يا خود عليه ضمير  
 بالاده مذكور اولان افراد انساندن برينه راجع در ديد يار  
**يقول الله انك لا تعلم** يقولنك و اعلى تحتند مستتر  
 اولان ضمير انشا راجع در ليد اي كثير اي معنى اول انسان  
 مفاخر ايجون رياء در كه بن جوق مال هلا ايلدم يا خود  
 عداق رسول الله ايجون بن جوق مال تلف ايلدم دير  
**انك لا تعلم** يعني اول انسان ظن ايدر ميكه اني  
 بر احد كور ميه بويده ظن اتمسون زير احق تعالى انك اوزينه  
 رقيدر هر ايتديكي علمي كور و بيلور كه اول مالي نه دن كسب  
 و نه محله صرف ايلد كليلدن مرويدر كه بوايت اول انسان  
 كافرك كلامي كذيب اولور كه معنا ان الله كان يراه حسن  
 انفق فهو عال بمقدار ما انفق و انه كاذب في قوله ديمك  
 اولور **انك لا تعلم** و **انك لا تعلم** بزاينكه چون قلدي  
 ايكي كوز كه باقماق ايجون ولسا كه ضمير نه كني خارجه حقايقه  
 بلدر ملك ايجون و ايكي دودا كه دهانني ستر ايدوب و اكل  
 و شربه اعانت ايجون **وهديناه النجدين** بنجد طريق مرتفع



ديمكدر قال الزجاج والمعنى انه يعرفه طريق الخير وطريق  
 الشربان واضح وعن الحسن سئل رسول الله عن التجدين  
 فقال هما بخير ووجد الشروع عن نجاس في رواية سعد  
 المستب والضحك التجدين الثدين **فلا اقتحم العقبة الا فتحا**  
 بر شينه شدتله دخول اتمك العقبة الطريق في الجبل وهما  
 استعير بامر شديد يعني اول انسان بخير سالك اولوب  
 واندن تجاوز اتمك **وما ادرين ما عقبة** اي ما اقتحامها  
 فحذف المضاف ثم فسر اقتحامها بقوله فك رقة يعني يا محمد  
 عقبه ندرونه ايله كجيلور سكانه بلدره ايمد معلومك اولسيو  
 بخير سلوك واندن تجاوزه سبب **فان رقة او اجد**  
**في يوم ذي سعة تيمنا** اذ امسرت او مني كما ذامرت فك  
 بر شينه ايرمق معطلنه فك الرهن تحصيله وفك رقة عتقها  
 وقيل بل هو عتق الانسان نفسه من عذاب الله تعالى بالكلم الطيب  
 العمل الصالح وفك غيرهما فيمن ذلك ذامرت اي ذاك الصوف بالتراب  
 لفقره والمسغبة مفعلة من السغب وهو الجوع ومقرب  
 في النسب يعني اول اقتحام عقبه سبب قول ازاد اتمكدر  
 ويوم مجاهد اطعام طعام مدر من جهة النسب قرابت اولان  
 يتيمه وفقروا فادن ترابه هلاصق اولان فقيره وبونلرك  
 قنيسي افضل اولدي في مختلف در ايمد اما اعظمه كود قول

ازاد اتمك صدقه واطعام طعام مدر افضل در امام محمد  
 كون عكسيدركن تقديم فك رقة امام اعظم قولني  
 مؤيد در حديث شريف من اعتق رقة اعقبه الله بكل ارب  
 منها اربا مائة وارد اولشدر والحاصل بوكا فرلر بونلردن  
 برني ايمد ديمك اولور **كان من الذين اسوا بوجوههم** فك  
 رقة او زرينه معطوف در زيرا عطف فعل على المصدر جازد  
 وبعضيلر اتمك او زرينه معطوف در ديدير يعني بوفك رقة  
 واطعام يتيم ومساكين صكره مؤمنلردن اوله ديدير ابو  
 اعمالك صليحي نه مقتضى ايمانه مقارنت ايله در **وتواصوا**  
**بالصبر وتواصوا بالرحمة** ودخى بربرلرينه طاعا حقت  
 مشقتنه صبر ورحمة على العباد وصبت ايدر **اوليك**  
**اصحاب اليمين** ايمد انلر اصحاب يمين واصحاب يمن در لر  
**والذين كفروا باياتنا هم اصحاب الشمال** يمينه يمين يمين  
 معطلنه اولدي في كبي مشتمه دخى شمال ياشوم معطلنه در  
 وشونلركه قرانه يا خود حج واصحبه به ايمان واعتقاد ايتوب  
 كافر اولدي لاصحاب شمال يا خود اصحاب شوم انحق نلردن  
 ديمك اولور ودخى مؤمنين اسم اشاره ايله وكافر ين ضمير  
 غائب ايله ايراد اولنلر نكتة مؤمنينك عند الله حاضر اولسنه  
 وكافر لر حاضر اوليوب بعيد اولسنه اشاره ايجوندرايمد



اولئك كلمة اسماء اشارتند ركن بعينه اشاره ايچون موضوع  
نچه مؤمنينك عند الله حاضر اولسنه دلالت ايدرد يوشيه  
كلورسه بوند نكته مؤمنينك درجه كهتاردن بعدنه وعلو درجه  
اشاره ايچون بويله ايراد اولمشدر **عَمَّا هِيَ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ**  
مؤصدة اي منطقه مغلقة يعنى مؤصدة بغير هنر قرائت  
اولنديغه كوره اوشد البابدن ماخوذ اولوب انلك اوزرينه  
نار منطقه درديمك اولور يعنى كفار تمام جهنمه دخول لرند  
صكره باب جهنم اوزر لرينه قبا نوب من بعد فتح اولماز خلود لرند

كنايه اولور **سورة الشمس**

بوسون شريفه دخي مكة مكرمه ده نازل اولمشدر كه اون  
بشر ايت والى دورت كله واكيبوز قرق التى حرفدر

**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**

**وَالنَّهَارِ وَضُحَاهَا** و او قسم ايچوندر وضحيها اي وضوها  
اذا اشرفت شرق الشمس دير لر طلعت و اشرفت يعنى اضايت  
ديمك درجهاهد و كلبى شمسك ضحاسى نور شمس وجه ارضه  
منبسط اولسيده رديدار ذير اعند العرب ضحوه بعد الطلوع  
ارتفاع شمسدر و بوند نصكره اولان وقته ضحى و نصف  
نهار قريبا اولان وقته فتح و مد ايله ضحى دير لر لكن مبتدئ  
كوره ضحى وضحوه ضحودن مشتق دير لر وجه ارضه منبسط

اولان نور شمس عبارتدر كه ظلك ضديد ريس حق تعالى  
وجه ارضه منبسط اولان شمسك نورينه قسم ايدرم ديمش  
**اولئك انتم ائمتها** يقال تلايتوا تلوا اذا التبع پس معناد  
شمسه تابع اولان قسم ايدرم ديمك اولور ايمد بوقمره  
شمسه تابع اولمسى نصف شهرده اولور كه فجن شمس عزوب  
ايتدكن قمرانى اضااته ايله تعقيب ايدرد **وَاللَّيْلِ إِذَا يَجَتْهَا**  
ضمير مؤنث شمسه يا خود ظلمته يا ارضه يا دنيا يه راجعدر  
ديد يارو مذكور اوليان نسبه به ضمير نچه ارجاع اولور و يو  
شبهه كلورسه انا اترلناه فى ليلة القدر كلام قديمند ضمير  
قرانه راجعدر مع هذا مذكور دكلدر لكن سامعك ذهنتك  
مستقر اولسنه بناء ارجاعى صحيح اولور ديد يار لكن تفسير  
سالمى صبحى بونكر

معناسته  
كلديكى كى بوضميرينه بالاده مذكور اولان شمسه راجعدر  
**بِضْحِ النَّهَارِ** بظهور الشمس يمكدر ديد ايمد ظهور شمس  
مضى النور اولان نهاده قسم ايده رم ديمك اولور **وَاللَّيْلِ**  
**إِذَا يَغْشَاهَا** بالاده اولنان تصرف بعينه بونده ده ممكندر  
ظلمتيله شمسى ويا افاقى ويا ارضى تغطيه و مستورايدن  
ليله قسم ايدرم ديمك اولور **وَالسَّمَاءِ وَمَا بَيْنَهُمَا** موصوله  
الذ معناسته در يعنى سمايه وانى بنايدن خلاق دو قدره قسم



ایدرم دیمک اولور و الارض و من حیث اطمینان اسویها  
 وبسطها علی الماء یعنی ارضیه وانی بسط و مذایدن حقّه  
 قسم ایدرم دیمک اولور و نفس و من حیث اطمینان ای خلقها  
 و ستوا اعضاها و قواها الظاهرة و الباطنة یعنی و انش  
 وجندن هر بر نفس و انک اعضائی و قوای ظاهره و باطنه  
 تعدیل و ستویه ایدن اللهه قسم ایدرم دیمک اولور و فاعلمها  
 فجورها و تقویها من و هیة نفس فاعلمها الرضا فجورها  
 و تقویها قال الواحد فی الحدیث الضحیح ان تفسیر هذه  
 الاية التوفیق من الله الخیر و الخذلان الشر و قال ابن طلحة  
 فی تفسیرها بین لها الخیر و الشر یعنی حق تعالی اول نفسه  
 فجور و تقوی الزام ایدرم دیمک اولور و تقوی و یروبو  
 و شر ایچون خذلان و شر دی یاخود اول نفسه طریق خیری  
 و شری بیان ایدرم دیمک اولور و قد افهم من رکیها و قد خاب  
 من رکیها هذا جواب القسم عند الاكثر علی خذلان و شر  
 الاصل لقد افهم و معنی رکیها طهرها بالطاعة و قال الواحد  
 و البعق قد فازت نفس رکیها الله ای اصلحها و طهرها من  
 الذنوب و فقها الطاعة و قبل الضمیر المستیکن فی الفعل  
 یرجع لمن و هو العائد الیه و کذا الکلام فی و قد خاب من رکیها  
 یعنی حق تعالی و رکه بالاده مذکور اولان مقسم به حیثین

الله تعالی نیک ذنوبن تطهیر ایدوب و عباد او طاعاته  
 توفیق ایدرم دیمک اولور و نفس فوز و نجات بولک و حقک اضداد  
 ایدرم دیمک اولور و نفس خائب و خاسر اولک یاخود نفسی لوک معاین  
 تزکیه و تطهیر ایدرم دیمک اولور و نجات و اصل اولوب و نفسی  
 ظلمت فسق و فجور ایدرم دیمک اولور و مستور و مخفی ایدرم دیمک اولور و خائب و خاسر  
 اولک دیمک اولور و دینیه اخیرها معنایه در کذب ثمود  
 بطغویها الطغوی بالواو اسم من الطغیان قوم ثمود طغیان  
 سبیله رسول ربی تکذیب ایدرم دیمک اولور و انبعث شقیها ای قم  
 فی امر قتلها و اشقیدن مراد فدا بن سالف در و بعصیل بر  
 جماعت در دیمک اولور و اشقی لفظ مفرد و نیجه جماعت مراد  
 اولور دینور سه افعل تفضیل معرفیه اضافتی حالند  
 واحد و جمعه شمولی صحیح در پس معنا اول قوم ثمود حضرت  
 صالح علیه السلام بر سبیل معجزه طاشدن اخراج ایدرم دیمک  
 ناقة قتل و هلاکه مباشرت لری و قتلند رسول الله و لا حضرت  
 صالحی تکذیب ایدرم دیمک اولور و پس قوم ثمود که اشقی سی عاقر  
 ناقة در بوا متک اشقی سی قتل علی کرمانه وجهه اولدیغی که  
 حدیث شریفه تلید و طبرانی و غیرین منقول در قال الطبرانی  
 عن صهیب عن النبی صلی الله تعالی علیه وسلم انه قال لعلي من  
 اشقی الاولین قال عاقر الناقة قال صدقت قال فمن اشقی



الاخيرين قال لا اعلم يا رسول الله قال الذي يضربك على خدي و  
 اشار الى يافوخه بيد **فقال اللهم رسول الله ناقة الله و**  
**سقيم** ناقة الله بيت الله كى اضافى تعظيم ايجوندرو  
 ايكسنگ دخى نصبي تحيدرا ايجوندرا الاسد الاسد الضبي  
 الضبي كى يا خود ذروا ناقة الله او احد ذروا عقرها وسقيها  
 يعنى بشرها ونصيمها من الماء يعنى اول اشقاياه رسول الله اولان  
 حضرت صالح ديد كيه ناقة عفر دن وصوابجه سنه تعرضت  
 حذر ايدك زير ابوتى حق تعالى معجزه ايجوندرو دن سنك خارا  
 اخراج ايلديكي ناقة در البته والبتة ضرريني چكر سكرديو نصيحت  
 ايتك كن **فان بوه ففقر** ففقر نكذيب اعاده اولكند اول نكذيب  
 رسالتك وايكنجيسى تفهيم نزول عذابك اولور فقروها  
 ذبحوها معلسنه در بوم مقام فقروها ايراد اولنميشي اشق  
 بر جماعت دن عبادت اولنميشي قايد ايد **فقدم عليهم**  
**رسولهم** فقدم عليهم اي طبق عليهم  
 فسويها اي فسو الذمدم يعنى رب تعالى انك ذنبلى  
 سبيله عذابى بطريق الاستيصال ايلك حتى اول دمدمه  
 مساوات اوزن ايدوب بر كمسنه خلاص اولك فسويها  
 اول احاطه واستيصال تا كيد ايجوندرا ايراد اولنميش اولور  
 وجاز در كه فسويها ده كى ضمير دمدمه به راجع اوليوب

قبيله اعتباريله نموده راجع اوله ديد يار طغويها ده كى ضمير  
 دخى نموده ارجاع اولنديغى كى **ولا يخاف عقباها** اي عاقبة  
 الذمدمه او عاقبة هلاك نمود يعنى اگر فسويها كلمه سنك  
 ضمير دخى دمدميه راجع قلدر سنك عقباها كلمه سنك  
 ضمير دخى دخى كا راجع ايدرسك واكر نموده راجع اولور  
 بود دخى نموده راجع اولور ولا يخاف ده كى واو حالته در  
 حق تعالى باستيصال دمدمه عاقبتك يا قوم نمودن هلا  
 عاقبتك دن خوف ايلزديمك اولور زيرا افعالنى مقتضا  
 حكمت اوزن ايدن كمسنه عاقبت كردن خوف ايلز بعضيلر  
 عاقبتك دن خوف اتمه انك عذاب و مجازاتك واستيصال  
 اولنميشن مبالغه دن كناية در ديد يار زير بر كمسنه بر كارن  
 مبالغه اتمك عاقبتك بر ضرر اوليه جفى تحقق ايد و خوفى  
 اولمه اقتضا ايد رقصه نمود حضرت صالح عليه السلامه  
 قومى ديد يار كه اگر درون طاشدن بز بر ناقة چقاروب و حضو  
 مرده طوغروب يا ورو سنى كوردسك سنك پيغمبر اولد و غكه  
 اعتقاد ايدوب و ايمان كورد زديدك حضرت صالح پيچ و تاب  
 ايك نوحى الهى اولديكه بز بوماده شتر انك سؤالند  
 دورت بيك سنه مقدم درون سنك خالق ايلك الم  
 چكمه ديوبس درون سنك دن برديشي دو چستوب و يا وركد



و صحرای رده و کنار آبدیوب و ایچر لر آید لکن اول محالرد  
 صوبک غایت قلتی اولغله اولکندن زیاده عطشه مبتلا اولد  
 بونا قه بزه نه بلاد اولد دیو مشا ویدوب هلاکه عزیمت  
 ایتدیرو خانه بخانه کزوب مراد لرن بلد و درب جمله مشا وده  
 یکسنا و هلاکه رضا داده اولدیاری بعد برج شخص شقی ناقة  
 مزبور نک یولند در کین اولوب صولمنغه کلور لرایکن سکر یوب  
 دوشد کن ذبح و ایتنی بیندن تقسیم ایتدیاری و روسی فریاد  
 ایده دل صحرایه قج دی و صحرا ده اوج دفعه صبحه استدی که  
 استماع اتمد لک لک حضرت صاحب اکاه اولدق عذاب مترقب  
 اولونکه پچه ناقة نک اوج دفعه فریاد اوج کونه دله عذابان  
 وقوعنه دالدر دیو خبر ویرد واقعا ابتداسی کوند یوز کر  
 صار ادب و ایکنی کوند فرار ب و اوجنی سیاه اولوب ورنجی  
 کوند جبریل علیه السلام امر الی ایل بر صبحه اورب جمله

بردن هلاک اولدیاری

**سورة التیل**

بوسون شریفه دخی مکه مکرمه نازل اولمشدر که  
 یکر می برایت ویتش هر کلمه و اوجیوز اون حرف در  
**بسم الله الرحمن الرحیم**  
**والتیل** اذا یغشی مفعول محذوفه اختلاف اولکنا ابن عباس

و مقارن نهار در دیدیلر که لیل ظلمتیه نهار ستر ایدرو کشتا  
 و بیضا و شمس در دیدیلر و زجاج یعنی کل شی بظلامه دید  
 یعنی لیل حقیق چون که شمس یا نهار یا خود هر برشی ظلمتیه  
 ستر ایدر دیمک اولور **والتیل** اذا یغشی اظهر  
 بزوال ظلمتیه یا خود طلوع شمس له روشن اوله **و در خلق**  
**الذکر و الانثی** ذکر و انثی ایله مراد یکی هر برار کن و دیشید  
 دیوب و کیمی آدم و حواد در دیک و ماکله سی یکی موصوله در من  
 معنیه و یکی مصدریه در دیدیلر پس من معنیه اولدق  
 معنی ذکر و انثی فی خلق ایدن الله حقیق چون دیمک اولور مصدر  
 اولدق داخل اولدق فعلی حکم مصدر ده قلعله و مخلوق الله  
 الذکر و الانثی دیمک اولور یعنی الله ذکر و انثی اولان  
 مخلوق حقیق چون دیمک اولور بومعنا بی ابن مسعود و ابی الذر  
 و ابن عباس حضرت تکرینکدر و حضرت علی بن جریله قرانی بو  
 تایید ایدر **ان سعة کبر الشیء** جواب قسم در وشتی فعلی  
 و زنت شتیتک جمیع در یعنی بالاده مذکور اولان مقسم  
 بهه قسم ایدر مکه سزک اعمالک مختلفدر یعنی بعضی بزرگ  
 اعمالی جنته سببا اولور و بعضی بزرگ عملی ناره سببا اولور  
 زیرا مریدر که رسول اکرم حضرت تکرینور ناس ایکیدن  
 خالی دکلدر یا نفسنی طاعته استعمال ایله عذابدن خلاص



ایدر یا خود منتهیانه صرف ایله عذاب مستحق اولور **فاما ما**  
**والتوفيق** فاکلمه سی برای تفسیر و اما کلمه سی برای تفصیل در  
 یعنی اول کلمه کی حقوق مالی اعطایدوب و شرک و عصبیت  
 انقیاید **وَصَلَّى بِرَحْمَةٍ** حسنی کلمه سی مخدوفک صفتیدر که  
 بالخصلة الحسنی دیمکدرو خصلة حسنی دن مراد ایمان و اسلام  
 اولور یا خود بالمبتو به الحسنی دیمکد که مراد جنتدر یعنی  
 حسنی ایله که ایمان و اسلام ایله تصدقاید دیمک اولور  
**فَسَنُيَسِّرُ** التيسير والمعنى فتيسره للطاعة على  
 وجه يسير او الجنة بتيسير اسبابها یعنی بزا کا طاعت ایچو  
 طریق یسر توفیقاید رزدیمک اولور **وَمَا مَنَّ بِحَبْرٍ**  
**اَسْتَفْعِي** واما حقوق مالیندن بخل ایدوب ویدند اولان  
 مالیها اعتماد ایله ثواب الله دن استغنیاید **وَكَذَبَ**  
**بِالْحَسَنَةِ** دخی حسنی کی تکذیب ایله **فَسَنُيَسِّرُ** التيسير  
 برای عذاب مودی اولان اعمالی شری قلا ایدد رز و ما یعنی  
**عَنْهُ مَا لَهُ اِنْ ارَادَ اِلَّا اِلَّا** و التردد التفرص الملاك  
 اراده اذ امانات او تردد حضرتیه وهی القبر یعنی حال بوکه اکا  
 بخل ایدیکی مالی فاند ویرمز چن هلاک اوله یا خود حفر  
 قبره دخول اید دیمک اولور مرویدر که بوابت دحداح ایله  
 صاحب نخل حقند نازل اولمشدر قصه بودر که انصار

برهنگ بر خرما آغی وارید بعضا میوه هم جوارینک خانه سته  
 دوشدک صبیانکر اکل ایدرک اول رجل رسول اکرمه شیک  
 ایدر رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم دخی اولخرما اغز  
 بکا ویرسکا جنتد آنک مثلی بر آغ ویریم دیدق نل اولمش  
 بعد دحداح نام بر صحنه نخله مزبوری اشترایدوب یا رسول  
 الله اول نخله بن الدم بنم ایله مثلی ایله مبادله ایدر مسلت  
 دیدک نعم دیوب اول صبیانکر اولان صحابه ویرد پس بوب  
 نازل اولد دیومنقولدر **اِنَّ مَلِكَنَا** الله یعنی تحقیقا بزم  
 عهد مرز ایله هدی یعنی راه مستقیم و طریق ضلالتی بلد رمک  
 وسره لازم اولان اختیار یکر ایله مهنت اولمقدربو تعبیر ایله  
 معتزلینک اعتقاد باطل کرد اولنور زیر اندر بر کر که الله  
 تعالی اوزرینه هر شینک اصلحق ایله واجبدر و اما اهل  
 سنته کون الله تعالی اوزرینه اصلاح عالیه واجب دکلدر  
 لکن کمال فضل کرمندن طریق اصلحق بیان ایدو حاجتیه  
 بجات اولدوغنی فهم ایدوب اول طریق سعه سعی ایدر الله حق تعالی  
 دخی توفیق ایدر **وَاِنْ لَّنَا لَآخِرَةٌ** و الاخره ان علینا ده و  
 ان لنا ده خبرک تقدیمی تاکید ایچوندربیعنی تحقیق دنیا و آخرت  
 بزمدر اکا کلمه استحقاق ایله نازل اوله من بلکه بزد بکره  
 کرم ایدد رزدیمک اولور بوندن دخی عمل موجب جنت اولد یعنی



فهم اول نور فانذرتكم نارا تاتى اللظى اللهم الخالص تظلى  
 اى تلعب يعنى اى اهل مکه بن ستر التهاب واشتعال ايد و نار  
 ايله تخوف ايدرم ديمک اولور **لا يقصليها الا الاشق الذى**  
**اذب وتولى** لا يصليها اى لا يدخلها المراد هنا الاشقى  
 الكافر لان الفاسق وان دخلها لم يلزمها يعنى اول ناز داخل  
 اولما ذالاقرا فى تكذيب ومقتضيليله عملدن تولى واعراض ايد  
 کافر داخل اولور ديمک اولور **وسيجنبها الا التوب الذى توبى**  
**ما له يترقى** ومفهوم ذلك من اتقى الشرك دون المعصية لا  
 يجنبها ولا يلزم ذلك صليها ولا يخالف الحصر السابق يعنى  
 اول نازدن نجنب وتبا عدايد شرکدن صاقوب وفورقان  
 کسنه ايمک هر يقدر کافر دن ما عدا فاسق ومجرم دخى ناره  
 داخل اولوب واتقى بالکفر شرکدن اجتناب اوليوب بلکه فسق  
 وعصيان دن دخى اجتناب لازم ايسه بوايتد شقيب دن مراد  
 کافر واتقى دن مراد شرکدن خلاص اولان مؤمن دردينک  
 زير اعصاة مؤمنين البته داخل اولمک منصوص دکدر بلکه  
 اندر مشية التهمه درلحق تقا ديلرسه داخل ايد روديلرسه  
 عفو ايد رود داخل اولسه ده مؤيد قائم ديقنه بناء در اوليله  
 اتقى که مالى فى سبيل الله خير ايه بذل ايدوب ترکى ونظر  
 ايد يعنى باکلنه **وما لاحد عذاب من نعمه خيرا** حال بکه

اول اتقى نك عندند برکسند نك بر نعمت سابقه يوقدر که  
 اول بذل مال ايله اکا مجازات اتمش اوله **الا ابتغا وجه**  
**ربه الاعلى** ايمک آنک تصدق وبذل مالى دکدر الا وجه  
 رب اعلى سنى طلبا بچوند **وكتشوا منه** يقينند يعنى قياتند  
 اول اتقى کندوبه اعطا اولنان اجر جزيله راضى اولور  
 اتفاق مضمر بن ايله بواتقى دن مراد ابابکر الصديق حضرت  
 يد که وسيجنبها الا اتقى دن تا آخر سور يه دل آنک  
 شانه نازل اولمش در ديدلر قصه بود که ابوبکر رضی الله  
 عنه حضرت تيرينک حالى بوايد يکه مشرکين يدلرند برايد  
 اول نور عبد کورسه اشترايدوب وازاد ايدرد جمله دن  
 برى بلال بن حمامه در که امينه بن خلف يدند ايد اسلامه  
 کلديکي ايجون هر کون نصف نهارده بطحا مکه يه چقارب  
 وارقه سى وزن يا تروب بر يول طاش سينه سى وزن  
 قوبوب اکر دن محمدن رجوع اتمرسک تاموتکه دل سنى  
 بويله تعذيب ايدرم ديردى وبلال احد احد بوفرياد  
 ايدرد برکون ابوبکر حضرت تير اول طرفدن کجوب بو حاکم در که  
 بوضعيغه بچون بويله عذاب ايدرسک بنم اذن قوتلو  
 برسياه غلام وار سينک دينکدر در مباد له ايد لم ديوب  
 الوبازاد ايد پس بوايتلر نازل اولمک ايمک اى نور ديدم



حققت بگوشتا ایدوب و اتقی ایله و صفایلدیکی ذات عالت  
سند مجتهد اولوب و عند الله تعالی مرتبه سنا اعتقاد و  
شفا عتی نیاز ایله زیرا بر طائفه کوریک که معاذ الله تعالی  
اعتقاد باطله لرینی حجت ناسزا ایله اثباته سعی اید و شیخیه  
سباید لر و اعتقاد دفع قبله نند متمکن اولدیغند بر دلو  
ملزم اولمگرممکن دکلدر بو مثل و کسینه لر همنشین اولوب  
صحبت دخی اتمک جائز دکلدر زیرامن سیم یخل و الصلوة  
مفاد بخه جائز که درونکده براعتقاد پیدا اولوب اعتقادیکه

خلل کله

سورة الضحی

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولشد  
که اون برایت ویلذ قرق بش حرفدر

بسم الله الرحمن الرحیم

والضحی صحنی مراد وقت ارتفاع شمس و تخصیص بالذکر  
اولدیغی اول وقت نهاده قوتی اولدیغند دریا خود و اللیل  
مقابل ذکر اولنگ مراد نهاده کلید سیدر دیدیلر و بوسون ناک  
سبب نزولی مختلف فیه در روایت شیخین ایله مرویدر که  
رسول اکرم حضرت تکر بر اضطراب ضمنند ایکی اوج کیجه  
قیامه قدرتی اولنگ ابولهبیک زوجه سی کلوب یا محمد ظن  
ایدرمکه ربک سنی ترک ایلد زیر ابرج کوند رقیب اولدیغی

کوردم دیدک پس بوسورة نازل اولد یا خود سبب نزولی  
بو اوله که یهود روحدن و ذوالقرنیندن و اصحاب کفند  
سؤال ایتد کلرند که بینرند اگر محمد ایکسند خبر ویروب  
روحدن خبر ویر مزسه حق پیغمبر در دیمش لریک پس محمد علیه  
السلام دخی ان شاء الله دیم یوب یارین کلیم خبر ویریم  
دیدک پس جبریل علیه السلام تا ولا تقولن لشیء انی فاعل  
ذلک غدا الا ان یشاء الله آیت کریمه سنی کتور بخه دل و حی  
منقطع اولوب کفار قریش ربسی محمدی ترک ایلد دیدیلر  
سبب نزولی بر دخی بودر دیدیلر که بر کون عثمان بن عفان  
حضرت تکر رسول اکرمه بر صالقوم اوزم کورد عقبتد بر  
سائل کلوب شیئا لله دیدک اولد دخی النده کی اوزمی ویروب  
پس حضرت عثمان صالقومی سائلدن اشتراید و کتوره کنه  
سائلینه کلوب شیئا لله دیدینه ویرد و حضرت عثمانینه  
آوب کتورد سائل او جچی دفعه ده کلدکه بطریق اللطیفه  
سن سائل مسک یوخسه تاجر مسک بیوردیلر پس واقا  
السائل فلاتنهر آتی کلنجه دل و حی منقطع اولد دیدیلر  
دیگر سبب نزولی دخی تخریر ایتدیلر و الحاصل ابن جریج قولنه  
کوره اون بش کون ابن عباس قولنه کوره یکر می بش کون  
مقاتل قولنه کور فرق کون و حی منقطع اولد و اللیل



**اِذَا تَجَرَّ** سچی ای سکن امله اور کد ظلامه من سچی البحر  
 اذا سكنت امواجه یعنی ضعیف چون و دخی ساکن اولان  
 لیل حقیچون دیمک اولور لیلک سکونی اعتبار یله دریا  
 ظلامک استقرار حسبیلله **در ماود عمک رباء و ما قلی**  
 ای ما قطعک قطع الورع و قری بالتخفیف بمعنی ترک  
 وهو جواب القسم یعنی حق تعالی یوردر که یا محمد ربک سنک  
 و حینی قطع ایلمک یا خود ربک سنی ترک ایلمک و سکا بغض و  
 عداوة دخی اتمک و ما قلی و ما ابغضک دیمک **و لا آخره**  
**خیرک من الاولی** یعنی یا محمد سنک ایچون آخره و دنیا  
 خیر لیدر مزیرا دینا ده بوکاف لیرک کفتار ناسر لرندن متأثر  
 اولوب اضطرار بدن خالی اولماز سنک لکن آخرت صفادت  
 غیری یوقدر و دنیا سیرع الزوال و آخرت نعمی باقیدر دیمک  
 اولور که مراد رسول اکرمی تسلی اولور یا خود آخرت مراد  
 انقطاع و حین صوکی و اولیدن مراد حال اولی اوله که یا  
 محمد سنک ایچون بوانتظار روحی ایله کزدان ایدن وقتک  
 صوکی اولکه و قدن خیر لیدر که بعد الانتظار اولان و حین  
 شکری بیلور سنک دیمک اولور و **لَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ**  
**فَتَرْضَى** بوند لام لام ابتدائیته در که خبره داخل و لمشدر  
 و مبتدائی محمد و قدر تقدیر کلام ولانت سوف یعطیات

دیمکد و یا محمد ربک سکا یقینند بر رتبه عطاء جنیل  
 احسان ایدر که سنک راضی اولور سنک دنیا ده کمال نفس  
 و فتح و نصرت و اعاده دین و آخرتک حوض و شفاعت مراد  
 در دینار پس حق تعالی محمد علیه السلامک ابتدا سندن کرم  
 ایتدکی بعضی نعمی ذکره شروع ایدر که بعد زیاده سنه مترقب  
 اوله دیو **لَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى** و یجدک من الوجود بمعنی  
 العلم ای لم یعلمک الله یتیمافاوی ای جعلک من ماوی  
 تا و الیه رسول اکرم حضرت زکریا یتیم اطلاق بوندند که  
 پدر عبد الله بن عبد المطلب دخی والد امینه رضی الله  
 عنها حامله ایکن وقت اید و بعد رسول اکرم تولد ایلمک  
 پس جگه عبد المطلب والد سبی امینه ایله تربیه مشغول  
 اولوب التي یاشنه کردکن والد سبی امینه دخی وقت اید و  
 و سکر یاشنه یتشدکن جگه عبد المطلب دخی موته مشرف  
 اولد قن محمد علیه السلامی بیا عبد اللهک انا برقرنداشی ابا  
 طالبه وصیت ایلمک و وفات ایلمک ابد ابوطالب دخی رسول  
 اللهی تابغشنه دکن کوزدوب نصرت و مدد ایلمک رسول الله  
 یتیم لکن بگد بوجهندن حق تعالی بوانیدکی نعمی ذکر اید و یا محمد  
 ربک سنی بیلوب تابغشکه دکن جدیکی و ابوطالبی سکا ماوی  
 و مؤنتکه متکفل قلمیدی یعنی **فَكَذَّبُوهُ وَجَاءُوا يُغْشَوْنَ**



ای غافل یعنی و دخی یا محمد حق تعالی حکمت و احکام را بعد  
 غافل بیوب و وحی و الهام ایله هدایت ایلد یا ضالا غائبا  
 معناسنه اوله مرویدرکه حضرت رسول اکرم ابی طالب ایله  
 سفر شامه یکدرکن برقراناق کیجه ده نفاقه اوزندن او بویب  
 اول جیند سوق شیطانه یولدن چقش ایلکن جبریل علیه السلام  
 یتشوب شیطانی منع ایدوب انی نه کاروانه هدایت ایلد **و یولد**  
**عالمافا غنی** ای کنت فقیرا فاعناک یعنی سنی فقیر بولوب اول  
 امرده ربح تجارتله و صکره مال غنائم ایله اغنا ایلد یا خود  
 سنه غناء قبله جمله دن مستغنی ایلد دیمک اوله **فاذا التیم**  
**فلا تقهر** ای فلا تغلبه علی ماله لضعفه و قرئ فلا تکهر  
 ای فلا تعبس فی وجهه یعنی یتیم ضعیفدن ناشی ماله تغلب  
 اتمه یعنی سن یتیم ایلکن سکا ایتد کبری اکر امک شکرانه سی سنه  
 یتیمانه اکر ام ایله **و اما الشانل فلا تمهر** ای فلا ترجه و سائل  
 منع و زجر اتمه بلکه شیء یسیر و یا کلمه طیبه ایله منع ایله ابرهم  
 بن اد همدن مرویدرکه بیور مشدرکه سائله بریده آخر درکانه  
 سائل آخرته ارسال ایده جاک نشکر و ارمیدر و اریسه و یرک  
 کوتون بم اوراده حاضر بولکر دیمکدر یا خود سائل ایله مراد  
 طالب علمدر طالب علم اولانی محروم اتمه دیمکدر دینکد **و اما**  
**بنعمت ربنا نخذلک** و دخی ربیک نعمتی تحذیث ایله یعنی

قرانی ناسه تبلیغ ایله یا خود اشبو سوره ده ذکر اولنان نعمت  
 ایله دیرامن لم یشرک الله لا یشرک الناس فی الحدیث النبوی  
 من لا یشرک القلیل لا یشرک الکثیر و التحدت بنعمت الله  
 شکره و ترک کفره

### سورة الانشراح

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدرکه  
 سکرایت و دیکرمی بدی کلمه و یوز اوج حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

**الانشراح** لاء صدرک ان الانکار فی النفی نفی و نفی النفی  
 اثبات فکان المعنی قد شرحت صدرك الشرح الوسعة  
 یعنی یا محمد بز سنک صدیر کی مناجات حق و حقو خلقه  
 قابل اولمش چون توسیع ابعمدیکی یعنی ایتدک دیمکدر یا خود  
 سنک قلبکه ایداع اولنان ایمان و علم و حکمت و نبوتله و ازاله  
 جهلله توسیع ایلدک دیمک اولور یا خود بوشرح ایله مراد  
 جبریلک محمد علیه السلامک صبا و فی حالند یا معراج قبلند  
 قلبنی اخراج ایدوب بعد الغسل علم و ایمان ایله مملو ایتدوکی  
 اوله مرویدرکه عبد المطلب حضرت نرینک زیر تربیه لرینه کر دیک  
 سنه محمد علیه السلام صبیانلرا چنده طوردرکن جبرائیل  
 و میکائیل علیهما السلام ظاهر اولوب محمد علیه السلامی



آلوب بر تنهایه چکوب و سینه شقایدوب بر زین کن ایچند  
قلبی ماء زمزم ابله غسل ایدوب غل و غشدن و اخلاق زمین  
پاک ایدوب و علم و حکمت ابله ملوایتیدیلر صبیانلر کلوب خلیمه  
رضی الله عنهایه محمد علیه السلامی هلاله ایتیدیلر دبوخیر برنج  
واروب بر کوشه ده متغیر اللون بولوب حالندن استفسار و اول  
دخی ما وقع حالی بیان ایدوب و اثر شقی مشاهد ایتیدیلر بورق  
قاضی عبد الجبار طعن ایدوب برج وجهله روایت ایدر ابتدا  
بووقعه محمد علیه السلامک صباوتندن واقع اولد دیوب و  
معجزاتندن عدا ایدر سکر معجزه نک بنوق اوزرینه تقدیمی جائز  
دکلدر ثانیانایر غسل اجسامده اولوب اخلاق اجسام  
مقوله سندن اولمغله غسلك معنایو قدر دیک نالنا قلبك  
علم و ایمان ابله خارجدن طولدر لسی ممکن دکلدر بلکه علم  
ایمانی قلبدن حق تعالی خلق ایدر دیک تفسیر کیرده بوکاجواب  
اولق اوزده بخیر ایدر که بزم عند مرده زمان بعثت اوزن معجزه  
نک تقدیمی جائزدر که بزا کامعجزه دیمبوب بلکه ارجا صا دیرز  
محمد علیه السلام حقند بونک امثالی چوق واقع اولمشدر اما  
ثانی و ثالث جوابی اول قلب رسول الله اولان دم اسودی  
انلر پاک ایتیدیلر اول دم اسود قلبك میلی عصیا سبب اولوب  
وطاعتدن منعنه علامت اولسنی شکدر پس انک ازاله

اولسی صاحبك طاعته مواظبت و شهواندن احترازنه علامت  
دینکد لکن قاضی یصناک و بومحلدن و لعله اشاره الی نحو ما سبق  
من تفسیر الصدر دیمسیله قاضی عبد الجبارک طعننه اشاره  
ایدوب یعنی بومروی ابله مراد ظاهری دکلدر توسیع صدر  
در مرد دیک و معتزلی طائفه دخی بوشق صدرک ظاهرده اولسنه  
قنل اولیوب معنویدر دیدیلر اهل سنت دخی بوکلامی معتزلی  
دیک اویمیا لمدیوب بوتکلفاته دوشرلر و وضعنا عنك و در  
الله انقص ظهرک و وضعنا ای رفعنا و عفونا و بومقار  
وزراستعاده صیر بقیله حمل ثقیل در که انقاض ظهرک  
حمل ثقیله ملا یمدر و انقاض ظهرک مال المدن و کار دشوار  
کنایه در یوخسه انقاض ظهره سبب اوله جق ذنب عظیم  
اولدیغی اظهر من الشمس در زیر احقندن لیغفرک الله ما  
تقدم من ذنبک و مانا خریبوریوب و انبیا علیهم السلام  
ذلات صدورینه دخی قنل اولمازلر ایکن ذنب عظیم بیجه  
متصوردر پس معنایا محمد بزر سندن قبل النبوة سهوا و خطا  
وترک افضلدن ناک حاصل اولان حمل ثقیل اندوه غمی رفع  
و عفوا بیلدن اول کیفیت سکا زیاده کوچ کلد بکندن مغفور  
و محزون ایدک دیمک اولور یا خود جائز که اول حمل ثقیل  
مراد حکم و احکامه جهل اوله یعنی تهذیب اخلاق که فضائل



سینه ایلہ تخلیه نفسہ و زائل دینه دن تخلیه و معرفه  
 نفسنه و احکامه که اصلاح اعماله و بین الانام محسن معاشره  
 سبب اوله حق معاملاته جهلنی بلدرمک ایلہ دفع ابله لایمک  
 اوله زیر اول رسول مختار حضرت تکر قبل النبوة کمال عقل و  
 فراست ایلہ حق سبحانه و تعالی حضرت تکرینک کند و کتم عدم  
 وجوده که قرب حیا و عقل و علم مثل اونجه انعاما ایلہ اکرام  
 ایتدیکنی ادرالک اید و کند و به نه کیفیت عباد اونجه انقیاد  
 ایده چکدن حیران و سرگردان اولونجه وقت اولوردیکه بو  
 المدن کند و بی شایق جلدن انتمو استرگو قاکه کند و نبوة  
 اعطا اولونوب حق تعالی به نیجه طاعت اولونور تعلیم الهی  
 ایلہ بلدکن بواله کند و دن رفع اوگد پس بوانیدکی و زردن  
 مراد حمل ثقیل اولوب و اول حمل ثقیل یا قبل البعث سهو  
 و خطا دن نا آلم و کدر یا خود حکمت و احکامه اولان الم و  
 کدر یا خود حکمت و احکامه اولان جهل دن نا اولان غم و  
 اندوه یخوف قبل النبوة طریق طاعتا و انقیاد ببلک ایچون  
 اولان حیرت اولک و **وَقَدْ لَکَ ذِکْرٌ** و دخی سنک ذکر کی نبوت  
 ایلہ و یاد ذکر کی ذکر مه ختم ایلہ ترفیع ایلدک یعنی لا اذکر الا ذکرک  
 معی کلمه شهادت کبی که لا اله الا الله محمد رسول الله مرید  
 محمد علیه السلام ذکر اولمفسرین صلوة و خطبه و اذان و اقامت

و جمعه صحیح اولما زفان **مَعَ الْعَسْرِ** نسیراً فاکلمه سی شرط  
 محذوفه جواب اولور یعنی ان اصابک عسر فاصبر فانظر  
 البسرفان مع العسر نسیراً دیمک اولور یعنی یا محمد ضیق صدر  
 و منقض ظهر اولور بار غم و قومکدن کوردیکن اید امثالی  
 شداید ایلہ شرح صدور و دفع بار کران غم و اهتدایه توفیق وار  
 دیمک اولور لکن مع کلمه مصاحبت و مقارنت ایچون اولوب  
 و عسر ایلہ سیر متضادت اولمغله اتحاد زما لازم کلدیکدن  
 توجیهه محتاج **دُرَانِ مَعَ الْعَسْرِ** نسیراً بوجه و عده مذکور  
 تاکید و رجائی بظیم ایچون تکرار اولنگد یا خود سیر ثانی  
 یسر اولک غیر بدردیمک ممکندرو من القواعد فچن بر اسم  
 معرفه اوله رقی ذکر وینه معرفه اوله رقی اعاده اولنسه ثانی  
 اولک عینی اولور اما بر اسم لکره اولدیغی حال ذکر اولنوب  
 وینه نکره اوله رقی اعاده اولنسه ثانی اولک غیر اولور  
 پس بومحل عسر معرفه ذکر اولنوب و معرفه اعاده اولنگد  
 عسر اولک عینی اولوب و یسر نکره ذکر اولنوب وینه نکره اعاده  
 اولنگد یسر اولک غیر اولدیغند اشتباه بوقدر **بِیْتٍ** اذا  
 ضافت بک الدنيا ففکر فی الم نشرح فعرین یسرین  
 اذا فکرتہ تفرج پس یسر یسر اخر اولوب تاکید اولنمیجه  
 بوجه مستانفه و تاسیس تاکید دن افضل اولدیغی بدو بدر



**فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ** ای فاذا فرغت من التبلیغ فانصب  
 فی العبادۃ شکر الماعدا علیک من النعم السالفة ووعدا  
 بالنعمة الایة وقل ما اذا فرغت من العز فانصب فی  
 العبادۃ او فاذا فرغت من الصلوة فانصب بالدعا یعنی یا  
 محمد چن تبلیغدن فارغ اولدقد یا خود غرادن فارغ  
 اولدقد نعب و مشقت عبادته منجمل اول یا خود نمازدن  
 فارغ اولدقد دعا به مواظبت ایله دیمک اولور **فَإِنْ رَأَيْتَ**  
**فَارْغَبْ** و دخی رتبه رغبت ایله سوال ایله غیردن بر  
 سنه طلب ایله ریز اول هر شینه قدر تمکد

### سورة التین

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشد  
 سکرایت و او تودورت کلمه و یوز الی حرفدر

### بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ** بویتن و زیتون اختلاف اولکد ابن  
 عباس روایتند تین و زیتون ارض مقدسه ده ایکی جبلک  
 اسمیدر که لئاسر یاند طور سینا و طور زینادینور اول  
 طاغلرده تین و زیتون کثیر اولدیغدن بواسطه مسقی  
 اولدیلا ابن زیت روایتند تین ایله مراد مسجد دمشق و  
 زیتون ایله مراد بیت المقدس در بو محله ده تین و زیتون

کثیر اولدیغی شهرت باب اولدیغند یا لکرتین و زیتون ایله اکفا  
 اولکد و بعضیلر تین ایله مراد بلد دمشق و زیتون ایله مراد  
 بیت المقدس در دیک و بعضیلر تین ایله مراد کوفه و زیتون  
 ایله مراد شام در دیک و کیمید مطلقا تین و زیتون دیمکدر  
 دیک و حق تعالی حضرت نکر سائر نمازینند بونکر قسم ایله تخصیصه  
 سبب منفصل کثیر اولدیغند در اولاتین برغدا لطیفدر  
 که فضلاتی یوقدر و سریع الحضم و دوا کثیر المنفعة در زیر  
 طبعی تلین ایدوب و بلغمی تحلیل ایدرو مشانه ده رملی  
 ازاله ایدوب سد کبدی یفتح ایدرو بدنه سمن کتور و  
 فی الحدیث یقطع البواسیر و ینفع من النقرس زیتون  
 هم ادام و همدواد در و ذهنی لطیف ایدوب و کثیر المنافعدر  
**و طور سینین** طور حضرت موسی علیه السلام  
 حق تعالیه مناجات ایتدی کی طاعندر و سینین و سینا اول  
 طاع اولدیغی محله در **وَ هَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ** و بوبلد امین  
 ایله مراد مکه مکرمه در و امین فعل بمعنی فاعلدر که اکا  
 داخل اولان منی حفظ ایدر کما یحفظ الامین علی من  
 یؤتمن علیه یا خود فعل بمعنی مفعولدر کسر ایله امنه  
 ما خود اولق اوزن امین صاحب بلد دیمک اولور **لَقَدْ**  
**خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ** جواب قسمدر یعنی



بومذکوراته قسمایده و مکه بزانشانی احسن تقویم خلق  
 ایلدک یعنی شکل و صورت و تسویه اعضاده احسن تعدیل  
 اوزن خلق ایلدک که حیوان سائر منکب خلق اولنوب  
 اما انسان مستقیم القامتد **رَدَدْنَا دَسَقًا سَافِلِینَ**  
 اسفل سافلین قوی رده ناده کی ضمیر منصوبدن حالدر  
 واسفل سافلین ایلد مراد نارد که تا اسفل سافلیندر  
 یعنی کرانشا بواحسن تقویم اوزره خلق اولند و غنک  
 شکرینی ادا ایلمز ایسه بورتبه انعام و اکرامدن صکره  
 اسفل سافلین اولان ناره ردایده رز یعنی اولدنی حسن  
 صورتندن صرف ایدوب قبیح اولان صوت اهل نان تبدیل  
 ایده رزدیمک اولور یا خود اسفل سافلین ایلد مراد ازل  
 عمر در بدیدار پس معنا بزانشا بورتبه احسن صورت  
 خلق ایدکد بصره ازل عمر اولان ضعف و هر مه ردایده  
 دیمک پس بومعنا ده الا الذین آمنوده کی الاستثنای منقطع  
 اولور **الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ**  
**غَيْرٌ مَّمْنُونٍ** ایتمه شونلر که مؤمن اولوب و عمل صالح  
 ایشلر آنلر وقت ضعف و هر ملرنند اجر و ثواب  
 منقطع اولماز که نبیتله مأجور اولوب کالاوله مأجور  
 اولور یا خود مؤمن اولوب و عمل صالح ایشلر نارد

داخل اولوب چتده مثابا اولور لردیمک اولور **فَاِذَا**  
**يَا كَذِبًا بَعْدَ بَايِعٍ** فای شئی یکذبک یا محمد دلالة  
 او نطق یا محمد بعث و جزادن خبر و یروب و کمال قدس  
 الهیه به دال اولان دلالتک ظهورندن صکره سنی نه  
 شئی تکذیباید رزیرا بورتبه قوه قهره صاحبی اولان  
 الله تعا بعث و حساب دخی قدرتی بدیدر یا خود  
 جائزدر که بو خطاب محمد علیه السلامه اولوب انسانه  
 اوله پس ای حشرک انکار نه مصر اولان انشا سنی یوکذبه  
 نه شئی تحویل ایلدک دیمک اولور زیر واقع حالدن خبر و برن  
 مخبر صادق اخبار اولماز دیمه لر یله کاذب اولدیلر  
**آيَةُ اللَّهِ بِالْحَقِّ لَنُخْلِكَ** یعنی ولنا خلق ورده قد  
 اولان الله تعا صنع و تدبیرده اعدل حاکمین دیکدر نعم  
 اعدل حاکمیندر مخلوقاتدن هر بیرینه اهل اولد شئیله حکم  
 ایدر پس احوال مذکوره به قدرتی کی عاده قدرتی وارد  
 دیمک اولور **سورة العلق**

بوسوره شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر که  
 اون طقوز آیت ویتش ایکی کلمه و یوز آتش حر قدر  
**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**  
**اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ** ای قرأ القرآن مفتوح با سمه او مستعینا



به یعنی اقرار کلمه سنک مفعولی اولان قرآن محد و قدر ورتک  
 اسمیله افتتاح ایدر اولدوغن حالده ویا آنک اسمند  
 استعانت ایدر اولدوغن حالده قرانت ایله یعنی بسم  
 الله الرحمن الرحیم بوب بعد قرآن او قودیمک اولور ایمک  
 بو توجیهه کوره هر قرانت قراند بسمله شریفه واجب  
 اولور که امامی شافعی حضرت قرینک هر اول سورده بسمله  
 شریفه جهراً قرانتنه حجتی بودر اکثر مفسرینک زعماری  
 بودر که بوسوره شریفه نک اولندن تاما لم یعلم آیتنه  
 کلینجه بشایت ابتدا واقع اولشدر و عند البعض ابتدا  
 نازل اولان فاتحه شریفه بعد سورة الفاتحه و عند البعض  
 ابتدا نازل اولان یا ایها المذثر سورة سیدر دینک **انذری**  
**خلقاً** ای کذلک الخلق و الذ خلق کل شیء یعنی اوله الله  
 صفت خالقیت اکا مخصوصد با خود هر شیء اول خلق ایکن  
 دیمکدر **خلق الانسان من علق** علق علقه نک جمیعدر که دم  
 جامد دینور و علق مفرد ذکر اولمیشو جمع ذکر اولمیشو  
 انسانک اسم جنس اولد یغنددر که هر بر انسان بر علقه  
 خلق اولکدر دیمکدر اتفاق متکلمون ایله اول واجبات  
 معرفة الله اولدوغن حکیم لا یزال و خلاق عالم اولان  
 حق سبحانه و تعالی حضرت تری مشرکینه بعث رسول مراد ایدو

اقرار باسم ربک الذ لا شریک له بیورب وابتدا انزل علقه دن  
 خلق اولند یعنی بیان ایکن زیرا البته علقه دن خلق اولند  
 فی انکاره محالکریو قدر ولا بد بو فعل خلق بر فاعله محتاج  
 اولوب و بوفاعل انزل طاعات ابتد کبری و ثان اولدیغی  
 بدیهیدر ایمکد بوجمله انکاره محالکری اولیه دیوبویله  
 امیراد اولکد **اقرا** بواقر امبالغه ایچون تکرار اولکد یاخو  
 اول که اقرار امری مطلق وایکنی اقرار امری تبلیغ ایچون و  
 یا صلوتن او قودیمک اوله و جائزدر که اولکه اقرار دینلکن  
 محمد علیه السلام ما انا بقاری دیو عذر ایتمش اوله پس اقرار  
**وَرَبَّاءَ الْاَنْفُسِ الْعَالَمِ بِالْقَلَمِ** بیورلدیغی یا محمد بن اقیم  
 اوفق بالمد دیومثال اوله که سنک زیاده کریم اولان ربک  
 کریمدر که بقاء دین و دنیا ایچون قلمه کتابی تعلیم ایکن **عَلَّمَ**  
**الْاِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ** اول الله تعالی انسانه بلدیکنی تعلیم ایلدی  
 یعنی خلق قوی و نصب دلائل و انزال آیات ایله هر نقدر  
 انسانک قراءته اقتدار بو غیسه دخی قرانتی بلدر دیمک  
 اولور پس حق تعالی بو محله کلینجه ابتدا اقرار باسم ربک  
 الذ خلق خلق الانسان من علق قول کریمیه کما یله مفرقنه  
 و کمال قوه و قدرته دلائل عقلیه ایله دلائل لائی و الذ علم  
 بالقلم علم الانسان ما لم یعلم قولیه دلیل سمعی ایله صفات



کمال یله صانع عالمک معرفته و نفوت جلال و جمالنه دلالته  
 اشاره یورد پس اگر اندر علقه دن خلق اولوب و بیکد کلامی  
 بیکر نفعت جلیله سنه تشکر ایدوب ایمانه کلر لر اینه طاعی  
 و کافر اولش اولور لر دیو کلر کلامه سیله بونکر ردع ایدوب یور  
**کَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَآكْفِرٌ إِلَّا طَغَىٰ إِنَّ سَاءَ مَا كَسَبَتْ**  
 لایق کلد که بورتبه انعام و اکرام اولند قد نضکره طغیا  
 ایدوب و معصیتدن افراط و هوای نفسه اتباع ایدوب  
 مالمینه استناد اغیریدن مستغنی اوله بوایت ابی جهل  
 حقین نازل اولدنی مرویدر زیر ابوجهل اولکندن زیاده  
 بر شینه مالک اولسه ناسه تکبر ایچون ثیاب و طعام جیلنی  
 زیاده ایدرد ایمد حق تعالی معرفته دال اولان کمال قدرتی  
 بیان اثناسند ابوجهلک حالنی بیانه تصدیق نه معنا وار  
 دیوشمه کلور سه بوایتک نزولی مؤخره ایات سابقه به  
 اتصال فرمان الهی ایلده در و اتقوا یوما ترجعون فیه الی الله  
 ایات کریمه سی اخرا یات منزله دن اولوب فرمان الهی ایلده  
 سوره بقره ده تحریر اولند کی دیدیلر زیر ترتیب مصحف شریف  
 ترتیب لوح محفوظدر هر چند مصالح حسبیه نزولک  
 تقدم و تاخرندن مانع یوقدر دیو جواب ویریدیلر لکن بوجوا  
 برندن دکلدر زیر ترتیب مصحف شریف ترتیب لوح اولنجیه

بونا مناسبت سوالی لوحه ده توجه ایدر لکن ابوجهل  
 دشمن قوی اولوب بر وجهله ایمانه کلینه جکی حق تعالیکن  
 معلومی اولغله یا محمد عبث یر زحمت و مشقت چکمه بر  
 وجهله ایمانی قول بلز همان قول نفاق آمیزینه ویرفته اولوب  
 اندن غافل اولمه دیوتنبیه اولوق ایچون ابتداء حالن بو  
 ملعونک حالنی بیانه تصدیق اولنسی بعید دکلدر فتأمل  
 و بعضیلر ان راه استغنی آیت کریمه سنک معنا استغنی ماله  
 عن ربی دیمکدر دیدیلر **إِلَّا رِيَاءَ الرَّجْعِ** بو خطاب  
 انسانه در که عاقبت طغیاندن تحذیر اولور و رجعی  
 کلمه سی بشری کی مصدر در یعنی ای انسان عاقبت رجوعک  
 رتبه در حال بویله اولنجیه بو طغیان و استکباردن حذر  
 لادفدر **رَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ** استفهام انکار  
 و تعجب ایچون اولور و ارایت کلمه سی کوز ایلده کورمت  
 معنایسنه در بر مفعول ایلده تمام اولور زیرا علمت معنایسنه  
 اولکید ایکی مفعوله تعدیه ایدرد یعنی یا محمد کوردر مسک شول  
 کسه که عباد الله دن عبد حق نمازدن منع و نهی ایدر ایمدی  
 بو حال آنک طغیان و کفرندن ناشیدر بوایت دخی ابوجهل  
 حقین در ملعونک زمان جاهلیت کینه سی بو الحکم اید  
 زیرا آنی ناس عالم ذو حکمت زعم ایدر لر اید بعد اسلام نامی



ابو جهل اولی اتباعی قتلند عوا ایلدیکه اگر محمد علیه السلامی  
 ساجد کور رسم یا غله عنقنه با صه یم و هلاک ایده یم دیو  
 پس اتباعی اشته محمد علیه السلام نماز قلا یورد بو خبر ویرد  
 کلرند قالقوب مسجد شریفه یقین کلد کینه کرد ونگ اصلند  
 استفسار ایتد کلرند بینم ناز تبر خندق پیدا اولوب واجحه  
 مشاهده ایلدم خوفدن کرد وندم دید بعد رسول الله صلی  
 الله علیه وسلم بو حالدن خبر ویرد کلرند اولکی کوردیکی مدانکه  
 اید والله اگر یقین کله اید آنی مدانکه یاره یاره ایدر لر دیورد  
**آیة ان کان علی الله اقرار بالتقوى** یعنی سن کور در مسک  
 اکمل خلق اولانی رب سنک عبادتدن منع ایدن کسنه اگر هک  
 اوزره یعنی طریق مستقیم اولسه اول نمازدن منع اتمیوب  
 بلکه کنگ اعتقاد اوزره قلمغله امر ایدر د یا خود تقوی  
 ابله یعنی او ثانه عبادتدن منع و عبادت حقه حث و ترغیب ایدر  
**آیة ان کذب و قولی** و سن کور در مسک حتی تکذیب اوزره  
 اولوب و صوابدن تولی و اعراض ایدر ایمد آیت قولند کی  
 خطاب ان الی ربک الرجعی ده کی خطاب علی وجه الالتفات  
 انسانه اولوب محمد علیه السلامه و یا کافره اولماق اولی و  
 اظهر در زیر کویا حق و باطل بیننی فرق ایچون بر حاکم  
 نصب اولوب دینلر کی ای حاکم بکا خبر ویر شول کسنه

بعض عباد اللهی عبادتدن منع و نهی ایدوب و کذوبی بو  
 نهیمن اوزره یم ظن ایدرو عبادت اصابه ام ایلد امر ایدوب  
 حق بود را اعتقاد ایدرو ای حاکم دخی بکا خبر ویر انک  
 حالند که بو کون عباد اللهی خیرات و طاعتدن منع و او ثانه  
 عبادت امر اتمسندن غیری حتی تکذیب اید و ویرن صحیح  
 تولی و اعراض اید انک حقند نه دیر مسک بکا خبر ویر  
 دیمش اولک **آیة ان کان علی الله اقرار** پس بو قول ناهی حقند  
 وعید اولور یعنی بلر مسک حق تعالی انک هر حوالنی کور  
 هداده میدرو ضلال اوزره میدر البته مظلوم در اکا  
 کور جزاسنی ترتیب ایدر **آیة ان کان علی الله اقرار** یعنی  
**بالنصیحة** یعنی حال و شان بونا هینک ظن و اعتقاد کی  
 دکلدر اگر بو ظن و اعتقادندن و ایتدکی اعمال و افعالنند  
 منتهی اولوب رجوع اتمسه قهر و شدتله انک ناصیه بخند  
 ایدوب انی ناره ادخال ایده ریم بو حال قیامت عذاب اوله  
 جفته وعید اولور لکن دنیا ده دخی و بختی تجویز ایتدیر  
 یوم بدرده مسلمینک ناصیه لرندن اخذ ایدوب یوزلری  
 اوزره حکمه لرینه اشارت در دیدیلر مریدر که الرحمن علم  
 القرآن سوره سی نازل اولدق مجلس شریفلرندن رؤسای  
 قریشیه بو سوره کیم قرانت ایدر یورد کلرند ابن مسعود



حضرت تکراباق اوزون قالقوب یار سول الله بوخدا بن ادا ایدمه  
 بیورد قلرند سن او تور دیوبینه من یقر هذا دیدکن سائر  
 اصحاب چندان خوف وهراس سبیل جنبش فهم ایتدیکند  
 ینه ابن مسعود حضرت تکر قالقوب انا یار سول الله دیدینه رسول  
 اکرم حضرت تکر اکا او تور دیوب امر ایدوب تکر ارفعه ثالته ده  
 من یقر هذا دیدکن فلم یقم الا ابن مسعود پس رسول اکرم  
 انی ارسال الیک منع اتملینه سبب کمال ضعف و صغر جثه سی  
 اولد یغند اید پس ابن مسعود حضرت تکر واروب رؤسای قریشی  
 کعبه حولند مجتمع بولدقد قرآنی سوره شریف ایتدکن ابو  
 جهل لعین قالقوب چهرة سعادته برسله اورد بکه بورنی  
 مجروح اولوب وقان روان اوله وق و اغلایه رق حضور  
 پیغمبر کلد رسول مختار بوخا کورکده کمال رقت قلب کلوب  
 مفوم و منکدر ایکن جبرائیل علیه السلام کوله رک کلد رسول  
 اکرم حضرت تکر کمال غمندن یا جبرائیل ابن مسعود حضرت تکر اغلر  
 ایکن سن کورسک دیدک جبرائیل علیه السلام یقیند بونک  
 مکانی بولورسک مستبشر ایدک پس بعد جین غزوه بدرده  
 حاضر میسر اولدقد ابن مسعود حضور پیغمبر کلوب بوغرنک  
 ثوابدن حصه طلب ایدک رسول اکرم دخی با ابن مسعود خد  
 رَمَحَکَ وَالْمِیْسَکَ الْجَرَّحَی مَن کَانَ بِرَمَحٍ فَأَقْلَهُ فَإِنَّکَ تَنَالُ

ثواب المجاهدین بیوردیلر پس ابن مسعود دخی رحمنی الوب  
 لاشه لراچند بر اولمش وارمیدرد یوارا ایکن ناکاه ابو  
 جهلی کوردی که با نوب و حرکت ایدریانته وارمغه خوف  
 ایدوب اوزاقدن براوق انوب اوررواکلر که کمال ضعفی  
 وارو حرکت مجالی یوقا پس بایته واروب و صدرنه کوچیله  
 چقار ابو جهل کوزینی آجوب ابن مسعود حضرت تکر صدرند  
 کوردکن یارو بع الفم ارتقیق مرتقی صعبا دیر ابن مسعود  
 حضرت تکر دخی الاسلام یعلو و لایعلی علیه دیدکن ابو جهل  
 لعین وار صاحبکه سوبله تاماته دل بکا اندن ابغض کسه  
 یوقدر یعنی بو حال ایکن دخی کا بغض و عداوة اوزنیم  
 دید بعد ابن مسعود حضرت تکر حضور پیغمبر کلوب بو حال  
 حکایه ایتدکن بنم فرعونم حضرت موسی نک فرعوننک اشد  
 که اول موتی کلدقد امنت دید بو انی دخی دیدک بیورد پس  
 رسول اکرم حضرت تکر یا ابن مسعود وارباشنی کسوب کتوردیو  
 امر ایتدکن واروب باشنی کسدکن کمال ضعفند و اذنتک  
 مشقتدن کتورمکه مجالی اولمیخه بورنه برشی کجوروب  
 و سورویه رک حضور رسول الله کتورده و بو حال جبرائیل  
 علیه السلام مشاهده ایدوب کورکد یا محمد ابن مسعود  
 انفی مجروح اولدقد بنم حکیمان اصلی بو مکاندن تا اید دید



پس لنسفعاً بالناصية بوكا اشارة اولمش اولور **ناصية**  
**كاذبة خاطئة** ناصية كلمة ناصية اولدن بدلدرايمد ناصية  
 اولي معرفه وناصية ثابته نكره درينجه بدل اولور دينلود  
 ايسه كاذبه خاطئه ايله وصفلمش دركاذبه خاطئه صاحبها  
 ديمك اولور بدل اولق صحیح اولور صاحب ناصيه ابو جهل  
 كذب ايله وصفلمش محمد عليه السلامی حق تعالی پیغمبر ایتد محمد  
 علیه السلام ساحر در دیمسيله هم حق تعالییه وهر سولنه  
 كذب ایتكم له كاذبا ولدو غدن درو خاطئه ايله وصفلمش  
 الله تعالییه نمره ككذره متمره ككذن زیاده خطا اولماز  
**فیندع نادیه** ای اهل نادیه بر مضاف تقدیر اولمیدر که  
 مجلس و مکان صوة اولماز دعوة اولنان اهلیدر زیر نادیه  
 قومك جمع اولدیغی مکانه دینورد االدوه دیدكله بونددر  
 مشاؤون ایچون انن جمع اولور لر ویر محلن قوم اولمینیجه اكا  
 نادیه تسمیه اولماز پس معنا ابو جهل قوم وعشیرتی دعوت  
 ایلن مریدر که ابو جهل العین محمد علیه السلامی نماز قلمه دیو  
 نه ایدوب بعد قیلا دایکن کوردکن بن سنی نماز دن نهی ایتد نمی  
 بن سیند الواد اولمه ده سن بنم امر نمی کلیه بیان دیدکن رسول  
 اکرم حضرت تکریم بن سنی طریق مستقیمه دعوة ایتد نمی سنیچون  
 دکلر سن بیورد قن بوایت نازل اولد **سنذع الزبانية**

یعنی یا محمد انك سنك له محاربة ایچون قوم وعشیرتی دعوتنه  
 محزون اولمه نزدخی آن نان جرایچون ملائكة عذابی دعوت ایدر  
 دیمك اولور زبانیه فی الاصل كلام عربی شرط دیمك شرط  
 شرطه نك جمعیدر که خیالچند مغنله وصحا حد  
 شرط بالتحريك علامت مغنله در اشرط ساعت بدکلر  
 بونددر علامت قیامت دیمك دریا خود دفع مغنله اولان  
 زبیرك جمعیدر زیر زبانیه نك اصلی زبان ایتد احد بایند  
 تاء تأنیث بدل قلوب زبانیه دینور **لا** بوكا كلمة دخی اولکه  
 کبی ناهی ایچون رد عد **لا تطعه واستجد** و **تقرب** یا محمد سن  
 اکا اطاعت ایتوب اولدیغک طاعات اوزر ثابت اولو  
 سجود کن دوام اوزر اول وارینه تقرب حاصل ایت دیمك  
 اولور که بوايتك سامع وق دشنه سجد واجبدر دیدیلر

### سورة القدر

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر که بش  
 آیت و اولتوز کلمه و یوز اون یکی حرف درو عند الحارث مدیدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ اَنْزَلْنَاهُ صُمَيْرِي قَرْنِه راجعدر  
 کمال شهرته بناء اِنَّا اَنْزَلْنَاهُ الْقُرْآنَ دینچان محلن اَنْزَلْنَاهُ  
 دینکد یعنی بزقرانی لیلہ قدرده اَنْزَلْنَاهُ ایلدن دیمك ایتد



بودا سوال نوحه ایدر که قرآن کریم دفعه واحده انزال اولد  
 بلکه حسب المصالح متفرقا یکر می اوج سنه ده تکمیل اولد  
 نماید در اتمک اول کیمه ده انزال ایتدک دیمک نیمه یزید اوله  
 بیلور بودا اوج وجهله جواب ویرکد اولابوایتدن جمله  
 انزال ایلدک دیمک چقماز بعث رسول اکرم صلی الله علیه  
 وسلم حضرت نکره رمضان شریف اولمغه ابتدا انزال قرآن  
 لیلله قدرده اولدک دیمک اولور و ثانیاً ابن عباس رضی الله عنه  
 حضرت نرین مرویدر که قرآن عظیم الشانی جبریل علیه السلام  
 لیلله قدرده لوح محفوظ دفعه واحده جمله سماء دنیا  
 انزال ایدوب بعد حسب المصالح تدریجیله رسول اکرم  
 ایصال ایلدک پس بود روایت کوره ده سوال کلمه و ثانیاً  
 بودر که انا انزلناه فی فضل لیلله القدر دیمک ربعی نر قرانی  
 کریمی لیلله قدره فضیلتدن انزال ایلدک دیمک ربومعناه  
 قرآن کریمی اوج سنه ده متفرقا نرینه مانع اولماز و  
 ادربان قال الله القدر یعنی با محمد سکا لیلله قدر و فضیلتدن  
 نه شی بدرد لیلله القدر خیر من الف شهر اتمک معلومک  
 اوله که قدر کیمه بیکن ایدن خیر لیدر اند لیلله قدر اولیه  
 بولیلله قدرده اختلاف اولدک اتفاقله عشر اخیر رمضان  
 اولمق اوزره در زیر احق تعالی انا انزلناه فی لیلله القدر بیورد

کبی شهر رمضان ایش لکن رمضان قننی کیمه سیدر  
 اختلاف اولدک و بوندک قول وارد کیمی رمضان اول  
 کیمه سیدر و کیمی اون بدنجی کیمه سیدر و کیمی اون طقورنجی  
 کیمه سیدر و کیمی یکر برنجی کیمه سیدر و کیمی یکر و خنجی  
 کیمه سیدر و کیمی یکر بشنجی کیمه سیدر و کیمی یکر بدنجی  
 کیمه سیدر و کیمی یکر طقورنجی کیمه سیدر و کیمی یکر لکن اکثر  
 علما یکر بدنجی کیمه اولمسنه ذاهیلدر که امارات ضعیفه  
 ایلله استدلال ایدر لر ابتدا ابن عباس حضرت نرینک بوقول ایلله که  
 لیلله القدر طقور حرفدر بوسوره ده اوج تکرار اتمکله یکر  
 یگ اولور پس رمضان شریف یکر بدیسند اولمغه اشارتد  
 بیورمش و ثانیاً بوسوره او توز حرفدر وهی کلمه کلیمه یکر  
 یگ حرفدر وهی کلمه سیله اشاره لیلله قدر اولمغین یکر بدیسند  
 اولمغه اشارتد بیورمش لیلله خردخی عثمان بن ابی العاص بر  
 غلامی واراید یا مولای شهر بر کیمه قله بحر صوتی طانی اولور  
 اصلی ندرد بوسوال ایتدک کچن بو حالی مشاهده ایدرسک  
 بکا خبر ویردک پس غلام بو کیمه در بو خبر ویردک بکر می  
 بدنجی کیمه ایدک و عبید بن عمی مرویدر که رمضان یکر بدنجی  
 کیمه سی بر مجردن صوامق اقتضا ایدوب ماء عذب بولد قلین  
 نقل ایدر و لیلله قدر رمضان یکر طقورنجی کونیدر نرینک



دليل ان الله تعالى في كل ليلة من شهر رمضان عند الافطار الف  
 الف عتيق من النار كلهم استوجبوا العذاب فاذل الخليل  
 من شهر رمضان اعتق الله في ذلك اليوم بعدد من اعتق من  
 اول شهر الى اخره حديث شريف درو عن ابی بکر الوراق سمعت  
 ليلة القدر لانه نزل فيها كتاب ذو قدر على لسان ملك ذو قدر  
 على امة لها قدر ولعله انما ذكر لفظ القدر في هذه السورة  
 ثلث مرات لهذا السبب وقل الخليل سميت ليلة القدر لاي ليلة  
 الضيق فيها بالملائكة كما في قوله تعالى ومن قدر عليه رزقه اما  
 اعظم رحمة الله عليه قتله بر كسته رمضان دن برقع كوكب  
 زوجه سنه طلاق ويريه تاكله جك رمضانك اخره قدر  
 طلاق واقع ولما ز حديث شريف واد اولمشدر كه هر كسته  
 رمضان شريفك يكرمي يد بخي كچه اون ايكي ركعت نماز قله  
 هر ركعت بر فاتحه شريفه و اوج اخلاص شريفه اوقوب بعد  
 يوز كره سبحان الله والحمد لله ولا اله الا الله والله اكبر  
 تا فوت اولنجه هر ياد دن محفوظ اولوب ودا انما مسرور اوله  
 سعد بن مسيب دن مرويد كه سته تمامه دن اختام وعشاء  
 جماعتله ادايد ليلة قدر دن نصيبني اخذ ايد **قَالَ تَزَالُ تَزَالُ**  
**وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ يُلَاقِي أُولَئِكَ شَهْرُ فَضْلِكَ**  
 وجهني باند و تنزل الملائكة يا ارضه ويا سماء دنيايه ويا خور

مؤمنينه تقر بريد و مرويد كه روح تحت عرشه ساكن  
 بر ملكدر كه ايا قلري تحت نراي سابعه و با عرشه درو بكن  
 باشي اولوب و هر يراشي دنيا دن بيوكدر و هر ياشند بكن  
 و جمعي و هر وجهنده بكن في و هر يرفند بكن لسان اولوب  
 و هر يلسانله بكن در لو تسبيح ايد و هر يلساني بر لغت  
 اوزره در كه بري اخريه بكرمز و چمن اغرني آبد قجه انوار  
 تسبيح اهرق ايدرد يوجمله ملائكه سجده يه واردر لمتضاد  
 صبح و مسا تسبيحه در پس بولسلة قدرده صائمين و صائما  
 استغفار ايجون ارضه نزول ايدوب كلي لسانله طلوع  
 فجر دن استغفاره اولور و بعضيلر روحدن مراد طائفه  
 ملائكه دن بر ملكدر كه ملائكه اني اول كچه كوردر لويديرو  
 بعضيلر روح مخلوق الهي دن برخلافدر كه ملائكه دن و انسر  
 جندن دكلدر انسا كبي كيوب و اكل و شربگر و ارد دريدى  
 و بعضيلر روحدن مراد حضرت عيسى عليه السلامدر كه  
 انك اسمي روح الله دريد و كمي قراندرو كمي رحمتدر كه لايسوا  
 من روح الله بيور لمشدركن صحيح اقوال جبريل عليه السلام  
 اولق اوزره در كه ملائكه دن تخطيص بالذكر اولمسي شرافتند  
 باذن مزهم قولي دلالت ايدركه انلر لوح محفوظ حال انسا  
 مطالعه ايتد كلرندن كورمكه مشتاق اولوب وجه ارضه نزوله



اذن طلباید رلر پس اذن ویریلوب نزول ایدر لر معنای نظم  
 کرم اول کیجه ده ملائکه و روح دتارینک اذینله ارضه و یاسما  
 دنیا به نزول ایدر لر دیمک اولور **سلام هی حتی مضلیع الخ**  
 سلام مقدم خبر و هی کله سی مؤخر مبتدا در حصر افاده شدن  
 تا تقدیم اولمشدر یعنی یعلنیله قدر دکلدر الاسلامتدر  
 تا طلوع فجره دل زیر اول کیجه ده شرویدن برشی و ریاح و  
 صواعق مثلوا مورد مخوفه حادث اولما زوفی الحدیث  
 إِنَّ الشَّيْطَانَ لَا يَخْرُجُ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ حَتَّى يَضُفَّ فُجَاهًا قُل  
 الجوهری السلام السلامه اسم من التسليم پس معنا غروب  
 شمسدن طلوع فجره دل لیلله قدر در یعنی ابتداء لیلدن ملائکه  
 فوج فوج کلوب مطیعینه سلام ویرلر بو تقدیر جه لیلله  
 مزبور سلام ایله وصفکنده مع هذا زمان سلامدر یوحسه  
 سلام دکلدر رجل عدل قیلندن اولمش اولور بوسورنک  
 سبب نزولی بو گونه مرویدر که بنی اسرائیل شمون نام بر زاهد  
 واراید که کیجه قزو کوئد و زصائم و دناکهار ایله مقاتله  
 و غزاه اوق تکذاراید دشمناندر وجه سنه دیدیلر که سنک  
 زوجین سنکله بر معامله زوجیت ایدر جن وقتی یوق کلانی  
 خوابد ایکن بند ایله بزانی سنکله بزانی بر محله وضع ایدر  
 زوق و صفا کرده اولور مکر دیو عوره بونلر حیلله لرینه الدنق

زوجی خوابده ایکن بر قوی یا یله بند ایلد زاهد بیدار  
 اولوب بونه حالدر دیدکن سنک قوتکی تجربه ایچون ایتدم  
 دیجه زور ایدوب بینه فردی عوره لطیفه به بوزوب کافله  
 بوخا خبر ویرد آنلر برنجیر کتور بونکله بند ایله دیدیلر  
 ینه عوره انکله بند ایلد زاهد سوال اید بخد تجربه ایچون  
 ایتدم دیدکن ینه زور ایدوب قتر و کافله بوندن خبر  
 و برنجه سنی نه شی ایله بند ایتدکن قمر سنک دیو بر تقریل  
 کندندن خیرال دیو تعلیم ایتدیلر عوره شیطانی طمرینه  
 کیروب جاغم ایتدم سنی برشی ضبط ایدر مز می دیو سوال ایتدکن  
 زاهد بنی بر سننه ضبط ایدر مز الا کندی قلم ضبط ایدر دیو  
 خبر ویردکن برچیندن بر قیل کسوب انکله بند ایدر زاهد بیدار  
 اولوب بو خیانتک اصلی ندر دیدکن ضرر یوقد زده انما غزاه  
 زحمت چکوب بر صفا ایدر جن و قمر یوق سنی و بنی بر خانه به  
 حبس ایدر جکلر صفا مزه مشغول اوله لیددکن زاهد شنه  
 کله جکی فزیم ایدوب امان عوره بو حیلله در بنی تلف ایدر لر امانه  
 دیوهر نقد دنیا زان دیسه ده کار کیرا و لیوب بونی همان دشمنان  
 تسلیم ایلد کافر فرصتی غنیمت بیلوب بونک النی و یا غنی  
 قروب هارک اوله دیو بر خانه به بر اقدیلر زاهد بو حالدر



الحی بن سنک رضا تحصیل بوحاله کرفار اولدم مدد سند  
دیونیا زایتدکن حق تعالی بونک النی وایاغنی درست ایلیوب  
صیح الاغضا اولدقد جمله اول هلاک ایدتوسجده شکری  
ایلدی برنجیریل علیه السلام بوقضه رسول اکرمه نقل  
ایدتاول دخی اصحابه حکایه ایتدکه کاشکه حق تعالی بیزه  
بوقدر عمر و قوه ویروب برده بوغزل ثوابه نازل اولدقد بوقدر  
ایتدکلند بوسوره شریفه نازل اولدیکه هرکسته که بوشب  
قدرا اجمال اول بیک یل عمر سور ب غزالله نازل اولد ثوابه  
نازل اوله دیووبر روایت بوسور نک سبب نزول بویله در  
امم سالفه جوق عمر سور دیکدن البه والبه عبادتکرسبیلله  
ثوابکدر دخی چوق اولور بوامتک اکثر عمر کرین السنین والسبعین  
اولد بعتد بزم ثوابکدر بزم انرقدر اولما زدیوا صحتا متنی ایتدکلند  
بوسوره شریفه انکر تسلی ایچون نازل اولد تا که شب قدری  
احیا سبیلله انکر درجه سنه واصل اوله لر

### سورة البینه

بوسوره شریفه دخی مشکه مکرمه ده نازل اولمشدر که  
سکرایت و طقسنا دورت کله و او جیوز طقسنا النی حرفدر

بسم الله الرحمن الرحیم

لَمْ یَكُنْ مِنَ الدِّینِ کَفَرًا مِنْ أَهْلِ الْکِتَابِ یعنی الیهود والنصار  
فانهم کفروا بالحادی فی صفات الله تعالی یعنی یهود و نصاران  
بعث رسول اکرم دن مقدم کفر ایله توصیف اولنلرینک  
وجهی طریق کفر ایچوق انکار دینه منحصرا ولیوب بلکه یهود  
کفر کر عیسی علیه السلامی کذب و دینی انکار لرندن ناشی  
اولوب و نصارانک کفری اصل دینک احکامندن بر حکمی انکار  
واندن عدول کر ایچوند ریز انصار صفات الله الحاده  
دو شوب صفات عالم اقایم ثلثه دن بر اقمودر که بدن  
عیسی علیه السلامه نقل اولمشدر دیدیلر **والمشرکین**  
**مُنْفِکِینَ حَتّٰی قَاتِلِیْنٰ لِبَیْنَةٍ** بینه دن مراد رسولدر یعنی  
یهود و نصار و عبده او تا نک قلبکرا اولد فکر کفر دن خالی  
اولمک تا که انلر حق ایله باطل بینتی فرق ایدیحی حجت ظاهر  
اولان رسول بعث اولنجیه دک پس بوندن فهم اولندیکه رسول  
اکرم بعث اولدقد کفر لرندن منفک و زائل اولوب اتباع حق  
و اتفاق علی ایمان ایدلر زبر احثی کله سنی انتهاء غایه ایچوند  
البته انتقاد اولان حاللری اولند اولان حاللرینه مخالف  
اولمق اقتضا ایدر مع هذا حاللری بویله اولیوب بلکه بعد  
البعث کفر و ضلاللری دخی زیاده اولدیکه کله جن و ما  
تفرق الدین او تو الکتاب الامن بعد ما جادتهم البینه ایت



کریمه دخی کفر و ضلالتین ابقضا ایدر پس خفی دکلدر که بو  
 ابقضا مقتضای تفسیر آیه منافض اولور بونک جوابی  
 صاحب کشفک اشارتیدر که آیت اولای حق تعالی حکایه  
 اولق اوزره حمل ایدر که انرقبل البعثة تا بر رسول بعث  
 وار سال اولیحه برز دینمزدن رجوع ایدوب و ترک اتمزدیر  
 ایگه مزیر انورات و انجیلدن محمد علیه السلام بعث اولنه جغتیه  
 کوروب و بیلور اید اول بعث اولندقدن آنک دیندن جمع اولور  
 و الاشهدیکه اولد بیغمزدیندن متفرق اولما دزدیر لر ایدر پس  
 و ما تفرق الذین ایت کریمه آنک زعمای حکایه و آنک  
 الزام ضمنت نازل اولوب آیت اولی آنک قولای حکایه  
 و آیت ثانی واقع حالی اخبار ایچون ایراد اولکد دیدکن وارد  
 اولان شبهه دفع اولور **رَسُولُ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا**  
 و رسول من الله بینه دن بدل کل اولور اگر بینه ايله مراد رسول  
 درد بیلور ايسه و اگر بینه ايله مراد قرآن کریم اولور ايسه  
 بر مضاف تقدیر اولنوب و حی رسول الله دینلور و اگر بینه  
 ايله مراد معجزه اولور ايسه معجزه رسول الله دینلوب بهر حال  
 بینه دن بدل کل اولوب بتلوا صحفا قولی رسولک صفتی  
 اولور و اگر رسول انی لیحه قرانت صحفا ایدرد یوشبهه کلور  
 ايسه رسول اکرم حضرتلری کتابه بقوب قرانت ایلر دیکه حتی

یوشبهه کلما ندر ظهر قلبلرینه و حی اولنه فی تلاوة ایدر لر  
 پس ما یوحی ايله تلاوة ایملک صحف مطهره فی تلاوة کییدر  
 و صحفی قرانت دخی مجاز در زیر اصحف صحیفه ناک جمفیدر  
 که طرف مکتوب دیمکدر ایمکد مکتوبک محلی قرانت اولنماز  
 بلکه ایچنده کتابت قرانت اولد یغندن مجاز اولمش اولور  
 و بعضیلر رسول ايله مراد جبرئیل در دیدیلر اول زمان  
 یوشبهه عارض اولر که جبرئیل علیه السلام امی دکلدر پس  
 معنا اول کفره اولد فکر ایدان باطله لر ی اوزره مجتمع اولور  
 زائل و متفرق اولمه یز تا قبل الالهین صحف مطهره تلاوة  
 ایدر یعنی توریته و انجیل شریفک احکام و شرایعنه مطابق  
 احکام الهی تلاوة ایدر بر رسول کلیمه دیر لر **و یَتْلُو**  
**صُحُفًا** بوجمله مبتدا و خبر اولوب جمله شخار منصوص صحفا  
 قولینک صفتیدر و کتب قیمه دیمک کلام حق حا و کتب مستقیمه  
 دیمکدر یعنی اوله صحفدر که آنک کتب قیمه وارد ریغنی عبوب  
 و نواقصدن عار احکام و مواضع مستقیمه وارد ریسر حق  
 تعالی رسال رسل ایتدکد نصکره قبول ایتوب اختلافلر  
 بیان ایدوب بیورر و **مَا تَفَرَّقَ** **الَّذِينَ** **أَتَوْا** **الْكِتَابَ** **الْأَمِينَ**  
**بَعْدَ مَا بَنَاءْتَهُمُ الدِّينَ** یعنی اهل کتاب متفرق واحد اولدیلر  
 الا اندر بینه رسول یا قرآن و یا معجزه کلدکد نصکره کمال



استکار و حسد لریدن نامتفرق و مختلف اولدی لر دیمک  
اولور یعنی اصلندن کفر و ضلالت اوزن متفق لر ایکن  
رسول اکرم حضرت مکرر بعث اولند قدیمی مؤمن اولوب و کیمی  
یهودیت لرندن مستقر و کیمی نصرانیترندن مستمر و کیمی عبید  
او ثانی و مشرکیندر که شرک قدیم لرندن قلوب بوجهت له  
متفرق اولدی لر و **ما امرنا الا لیعبدوا الله مخلصین**  
**اله الذین** و ما امرنا فی کتبهم مما فیها یعنی اول اهل  
کتاب و توریة و انجیل شریف امور گبرشی ایله امر اولندی لر  
الا خلاص ایله اللهه عبادة ایچون امر اولندی لر حق ایچون  
ثابت اولان دین مستقیم **حُفَاءَ** مانلین من العقاید  
الزائقة الی المستقیمه یعنی اعتقاد باطله دن اعتقاد  
مستقیمه به میل ایدیجی اولدقلری حالن ایمد مخلصین  
قولی لیعبدوا ده کی فاعل دن حال اولور و حنفاء قولی  
دخی ذی الحال واحد دن ایکی حال اولمسنی تجویز ایدنن  
کورینه آندن حال اولور و تجویز ایتیمیلر کور مخلصین  
قول کریمندن کی منوبدن حال اولور ایمد بوایت کریمیه بر  
سؤال توجه ایدر که لیعبدوا الله قولندن کی لام لام غرض  
اولنج معترینک افعال المثل بالاعراض در قول لرینی  
ترویج اولور آنلر بوایت کریمیه نك معطلندن و ما امرنا شی

الا لاجل ان یعبدوا الله علی هذه الصفة دیمک در بر لر  
لکن اهل سنت افعال حق بر غرضه بنا دکلدر زیرا اگر  
بر غرضه بنا اولسه ذاتند ناقص اولوب اول غرض له  
استکمال اقتضاید رتعالی الله عن ذلك دیوب بولامی  
صله در دیوب و بران ناصبه تقدیر ایدوب و ما امرنا الا  
لیعبدوا الله بمعنی بان یعبدوا دیر لر لکن بو خلاف ظاهر  
تکلفه احتیاج یوقدر حق کره لام غرض حکمته مترتبه  
علی الفعل ده استعمال اولنور یعنی آنلرک بوصفت اوزن  
عبادت اجل ایچون امر اولنلری بر غرضه مبنی دکلدر  
بلکه آنند حکمت و مصالح کدولرینک کفر و شرکدن مبنا  
اولمایدربو خود ما موریهی تکبیلدر یوخسه امرده بر  
منفعت یوقدرودخی بوایت کریمیه ده کی لیعبدوا الله  
لیعرفوا الله ایله تاویل اولنماق ممکدر و ما خلقت الجن  
والانس الا لیعبدون لیعرفون ایله تاویل اولندیغی کیمی  
ایمد کرل سزلره منزل اولان توریة و انجیل و کرل قرآن  
کریم یعنی ما موریهی حکمت اصلیه توحید حق و معرفه  
الله در پس بونک اوزرینه اتفاق و اتحاد لازم ایکن سزلر  
اجتناب ایدوب متفرق اولدیکر دیوانلره توئیج اولور زیرا  
یهود بو توحید دن اجتناب ایدوب عزیز ابن الله دیوب و نصار



عيسى بن الله ديد يلد و يقيمون الصلوة و يؤتوا  
 الزكوة و ذلك دين القيمة اي دين الملة القيمة بوضا  
 بومقامد ملت لفظي تقدير ايلديكه صفتك موصوفه  
 اضافتي قبيلندن اولسوك ديويزا صفتك موصوفه  
 اضافتي شينك نفسنه اضافتي كيدر ايمد دين و ملت  
 هر يقدر متحد لرايسه ده بالاعتبار متغايير دير لر زير امن  
 قبل الله رسول واسطه سيله افته تبليغ اولنان شريعتك  
 كتابت و املاسي اعتباريله ملت ديلور و اكا اطاعت  
 اولنسي جهتيله دين نسميه اولور زير او دين له دير لر  
 اطاعت معنيله و دين اسلامدن اعمد زير دين كله  
 حق و باطل مستعملد لكن اسلام الحق حق استعمال  
 اولور و قيمه ديمك مستقيم ديمكد راصلي اقام يقودن  
 قيومه ايداد غام اولنوب قيمه اولد كقام الدليل على كذا دير  
 فخر ظاهر و مستقيم اولسه و خليلدن مرويد كه قيمه جمع  
 قيم و القيم والقائم واحد بو تقدير و ذلك دين القائمين لله  
 بالتوحيد ديمك اولور و راغب اصفهائيندن منقولد كه  
 بومقامد قيمه قسط و عدل ايله قائم اولان ايت ايچون  
 اسمد كه كونوا قوامين بالقسط شهداء لله ايت كتره سي  
 بوكا دالدر ايمد حق سبحانه و تعال بوايت كتره ايله اصول و فروعك

جمعي لازم اولديغنه يعني ابتدا حقه مطابق اولان اعتقاد  
 تحصيل ايدوب بعد اخلاصه مقارن اعماله متداومت  
 لازم اولديغنه اشاره ايدوب مخلصين و خفاء اولد قل  
 حال صلوة اقامت و زكوة ايتا ايدو لرايمد بومذكورك  
 جموع دين اسلام و ملت مستقيم معتدله در يعني دين اسلام  
 ديد كلري بودرد ديمك اولور ايت الذين كفروا من اهل الكتاب  
 و المشركين في نار جهنم خالدين فيها اولناي كهم شر البرية  
 نار جهنمدن مراد حقيقت كرد كه قيامت اولور يا خود  
 اول ناره مؤدئ اولان عقائد زانفه و اعمال باطله در بو  
 تقدير مجاز مرسل اولور و كفر و الفضي فعل ايله و مشركين  
 لفظي اسم فاعل ايله ذكر اولنسي اهل كتاب اول امرده  
 كافرا اولد قلرينه اشاره و تنبهدن ناشيد زير ايت ابتدا  
 تورية و انجيلي مصدق و بعث محمد عليه السلامي مقدر  
 ايدير بعث محمد عليه السلامد نصكره انكاره دوشدي لر  
 اقا مشركين او ثانه عبادة و حشرو قيامتي انكار اوزر تولد  
 ايدوب باويله قال ديلر پس حال بويله اولنجه نيجه جنس  
 عذاب مشترك اولور لر ديو شيمه عارض اولور سه جوا  
 اهل كتاب و مشركين اعظم جنايات اولان كفرد مشرك  
 اولد قلرندن اعظم عقوبات اولان خلود نار جهنم ايله



اولنبرينه وعيد اولد لکن هر بقدر جنس عذاب مشترک  
ایسه ده من جهة النوع اشتراک برنی اقتضا و ایجاب ایلمز  
البرية الخلیفة همزه ایله برینه دخی قرائت اولنگد لکن استعمال  
عرب تخفیف همزه شایع و متواتر اولدیغندن بوقرائت  
ضعیف در و یکی بریه لفظنی تراب معناسنه اولان بریدت  
ماخوذ در دیدگ اما همزه ایله قرائت اولنسی تراب مغلیسنه اولان  
بریدن ماخوذ اولمه سنه دلالت ایدر پس اهل کتاب و مشرکین  
شونلرکه کافر اولدیلمر محلد اولد قلم حالن نار جهنم در لکه  
مخلوقاتک شریخی انجق انلرد ران **الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ**  
**اولئک هم خیر البریه** یعنی شونلرکه مؤمن اولوب و عمل  
صالح ایشلدیلمر مخلوقاتک خیر لوسی انجق انلردر جزا و هم  
**عند ربهم جنات عدن تجري من تحتها الانهار خالدین**  
**فینها ابدا جزا و هم مبتدا جنات عدن خبریدر حذف**  
مضنا وارد رکه دخول جنات عدن دیمکدر و عند ربهم  
کلمه جزانک ظرفیدر تقدیر کلام و مجزون بها خالدین دیمکدر  
یعنی اول مؤمنلرکه دیرلر عندن جزا سی جنات عدن در اوله  
جنات عدن که زمیندن نهیرلر جریان ایدر پس اول مؤمنلر  
خالدین اولد قلم حالن بونکله جزا اولنورلر بوکلام قدیمدن  
فهم اولنان هر بر مؤمن جمیع اعمال صالحه ایله مکلف اولنورلر

دکله

دکله در نیز جمع جمعه مقابل ابراه اولنشد هر بر مکلف  
ایچون بر حظ و نصیب وارد شد غنینک حظی عطا در  
و فقیرک حظی اخذ و صبر در وقتا عند **و قال الله عني**  
**و رضوا عنه** ایمد حق تعالی آنلرک اعمال صالحه ده بولنور  
بوجز ایله مجازات اولنلر دن راضی اولوب و انلرد دخی  
اقتضا امینه لرینه و اصل اولد قلم دن راضی و خوش دل  
اولدیلمر **اولئک هم خیر البریه** یعنی بومذکور اولان جزا و  
رضوان عذاب و عقاب حقندن خوف و خشیت اولان  
کسنه ایچوندر نیز اخشیت من الله اصل عبادتک راسیدر

**سورة الزلزال**

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولنشد  
یدک ایت و الی اوج کلمه و یوز قرقر طقوز حرفدر

**بسم الله الرحمن الرحيم**

**اِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالًا** الزلزال بالکسر مصدر و  
بالفتح اسم بمعنى المصدر و فعلال بالفتح لا یوجد الا  
فی المضاعف و زلزالک ارضه اضافتی ارضه خصوصتی  
اقتضا ایدر اما اول اضطراب و حرکت معلوم و معین  
اولدیغندن باحق تعالی تختینک برنده ارض ایچون تقدیر  
ایتدیکی اضطرابدر که نفخة اولی عندن دنیا نك فنا بولمسون



ونفحة ثانیة بطن آمدن ولدك اخراجی کبی بطن ارضه  
 موتیک بعث واحیا او لمسی چون ارضك شده ایله  
 تحریک دریا خود زلزالها دیمک ما ممکنه حقها من الزلزال  
 دیمک در زیر ارض حقند حرکت واصطرابدن ممکن اولد  
 رتبه حرکت خصوصیتها اصطرابندند دریا خود حکمت الهیه  
 اوزنه ارضه لایق وسزا اولان حرکت واصطرابد که زلزال  
 شدید دن کاتبه در زیر اول حین اولان حرکت وزلزله دن  
 جبال وتلال برندن قویوب وارض تسویه اولدقد هباء  
 منثور اولور یعنی جبال وتلال اصلندن دخی یوق کبه  
 اوله حق البینه بو تر زلزل سائر زلزالدن اشد اولد یغند  
 شبهه یوقدر پس معنا چن ارض عند الله معلوم ومقدر  
 اولان نفحة اولی ونفحة ثانیة شده حرکت ایله حرکتاید  
**وَاَخْرَجَتِ الْاَرْضُ اَنْثَالَهَا** ای مافی جوفها من الدفائن  
 والاموات جمع ثقل وهومناع البیت یعنی یوم ترجف  
 الراجفة تتبعها الرادفة ایله استدلالات ایدوبوزلزله  
 دن مراد نفحة اولی در دینار کوره انقالدن مراد ارضه  
 مدفون اولان کنوز اولور یوق بوزلزله دن مراد نفحة  
 ثانیة دینار کوره انقالدن مراد اموات اولور علی کلا  
 التقديرین جوف ارضه اولان دفائن واموات متاع بینه

تشبیه اولنوب مجازا انقال ایله تعبیر اولد پس معناه  
 ارض جوفند اولان کنوز ودفائن یا خود امواتی طشره  
 اخراج اید دیمک اولور **وَقَالَ اَنْتُمْ مَالِكٌ** استفهام  
 تفضیع و تھویل ایچوند در زیر اکرک بعث و قیامته ایمان  
 اولشو و کرک اولسون هر کیمکه بوزلزله هائله فی  
 مشاهد ایده فرط وحشتندن بونی سوبلک ممکنه بوقدر  
 وارد که مؤمن کند ویه کلدکن هذا ما وعد الرحمن وصدق  
 المرسلون دیوب و کافر خبرتی مراد اولور و بعضی یرو  
 قولی دین کافر در زیر مؤمنک اصلندن بواوله جغه ایمان  
 وارد دیدیلر و مالها کلمه مبتدا و خبر در پس معنا مطلقا  
 ایسان یا خود کافر اولان انسا بوزلزله هائله مشاهد  
 اید که کمال حیرت ودهشتندن بوارض ایچون نه وارد  
 یعنی بوارضه نه اولدیکه بو گونه حرکت ایدوب کنوز یا  
 امواتی طشره اخراج ایدیوردیه **يَوْمَ تَخْدَثُ اُخْبَارُ**  
**تَحْدَثُ** للمقابلة الحال اخبارها یعنی اول کوند ارض  
 لسا حال ایله اوزرند ایشلن خیری وشری خلقه خبر  
 ویر قاضی مرحوم بر خلق زیاده ایدک تخدث ایکی مفعوله  
 تقدیه ایدر مفعول اولی خلق ومفعول ثانسی اخبار د  
 دیمک استرو لسا الحال ارض نطقه صالح اولدی یعنی بوند



اما بعضی را دیدی که حق تعالی بر حیوان عاقل و ناطق  
قیلوب و او زرند جمیع ایشان اعمالی بیلور پس اطاعت  
ایند و بعضی را دیده نه شهادت ایلر زیرا ابوهریره **خضر**  
مروید که رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم بوائی قرائت  
ایند و بواضن خبر ویریکی ندر بیلور مسکر دیوسوال آیت کند  
اصح الله ورسوله اعلم در دیدی پس رسول اکرم حضرت تری  
بیوردی که ارضن اخبار هر هر عبد و امه او زرینه ظهیرند  
ایشان یکی عمل شهادت انتمید که شوعلی و بوعلی ایشک دیو  
خبر ویریوردی **رَبَّنَا اَوْحِیْ لَهَا بِانْ رَبَّنَا قَوْلَهُ**  
کی باء سبینه در و تخت قولنه متعلق اولور یعنی اول  
ارض دینک ایحاسی سبیل خبر ویراند اخباره دلالت  
اید بر سنه حادث اولغلله یا خود انطاقله دیمک اولور  
**يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا** صدر و رود که صدیدر  
و رود کلبی و صاد در منصرف دیمک در پس ناس قبر لرند  
وارد اولوب اعمالی کورمکه موقف حساب کلور لراشتاتا  
دیمک متفرقین بحسب مراتبهم دیمک در یعنی اول کوند ناس قبر لرند  
متفرقین اولد فکر حالن منصرف اولور لر مرویدر که ناسک  
بعضی موقغه ثیاب حسنه ایله وجهی یاض و منور  
اولد یعنی حالن کیدوب و او کند بر مناد هذا ولی الله دیوندا

اید و بر کوهی دخی ثیاب ذلت ایله سواد الوجه و سبیل  
و اغلال ایله او کند بر مناد هذا عدو الله دیوندا ایدر  
کیدر لرایمک اشتاتا بو معنایه اشاره اولور و بعضی  
اشتات دیمک هر فرقه کند ی فرقه سبیل کیدر دیمک در  
دید یار مشاهد شود هرود یلر ایله نصرانی نصرانیلر ایله  
مجوسی مجوسیلر ایله کیدر دیمک اولور **يَوْمَئِذٍ** یعنی  
قبر لرند بو موقوفه منصرف اولمک جزا عملی کورمک  
ایچوندر **يَوْمَئِذٍ** **ذَرَّةٌ خَيْرٍ** **يَوْمَئِذٍ** **يَوْمَئِذٍ**  
**ذَرَّةٌ شَرٍّ** **يَوْمَئِذٍ** قال الکلبی الذرة اصغر النمل و قال ابن  
عباس اذا وضعت راحلتك ای بلد علی الارض شقه  
رفغتها فکل واحد مما لرق بها من التراب ذرة پس بو  
ایت لیر و اعمالهم ایتنی تفصیل اولور یعنی اول کسه  
که ذره قدر خیر عمل ایش اوله البته آنی کور و شول کسه  
که ذره قدر شر عمل ایش اوله البته آنی کور دیمک من  
کله سبیله ایراد اولند یغندن کافر و مسلمان بو حکم  
داخلدر و مروی و مشهور در که حسنا کافر کفر ایله  
محبط و سیئتا مؤمن ایمان و حسنا ایله مغفور دیوبله  
اولنجه هر کس ذره قدر خیر و شر عمل ایله جزا اولنور  
دیمک نیجه اولور دیوسوال توجه ایدر ایسه دیوسواله



جواب اولی اوزره قاضی مرحوم ولعله حسنة الكافرو  
 المحتجب عن الكبار توثقان فی نقض الثواب والعقاب  
 بیور یعنی کافر لک حسنة عقابك نقصنه وکبارت  
 المحتجب ایدن مؤمنك سینه ثوابك نقصنه سبب  
 اولور هر قدر کافر حسنه به مستحق دکل ایه ده قیامت  
 عقابدن نقص جهتله جزاسنی کورمسنه متادکلر  
 وکذلک کبارتدن محتجب اولان مؤمن دخی هر قدر  
 سینه سیله مغذب اولماز ایه ده اول سینه قضا  
 ثوابدن نقص اولنق جهتله جزاسنی کورمسنه متاد  
 دکلدر پس حسنا و سیتانک احباطی بوائیک عمومی  
 ق دح اوله مز یا خود بوکوند دخی جواب ویرمک ممکن  
 بر کافر ذره قدر خیر ایلسه لابد دنیا ده آنک جزا و مکافا  
 کورب آخرت اویله کیدر و بر مؤمن بر سینه ایلسه لابد  
 اول دخی دنیا ده مالند و عیالند آنک جزاسنی کورب  
 آخرت اویله کیدر دیمک اولور سبب نزول مقاتلدن  
 مرویدر که بوائیکی آیت ایکی کسسه حقند نازل اولدی  
 که برینه قن بر ساینل کسه آزشی ویرمکی استقلال ایدو  
 ویرمزی ورجل اخرک دخی خصلتی بوایدیکه داتما صفا  
 یردن اجتناب ایلر دما اعتقادند حق تعالی کبارت اوزره

وعید ایلک آندن اجتناب ایتدک نصکره صغائرک ضرر  
 یوقدر دیرک پس حق تعالی بوائیکی آیتی نازل ایلدی که صدق  
 هر قدر قلیل اولور ایه ده عندالله اجری کثیر اولور  
 نیتیه ویرک و سینه هر قدر صغیر اولور ایه ده  
 اجتناب ایدک زیر اهر کس خیر و شرف قدر عمل اتسه  
 لابد آنک جزاسنی کور دیمک اولور مرویدر که حضرت  
 عائشه رضی الله تعالی عنها بر عینی تصدیق ایدوب بونده  
 مشاقیل کثیر وارد دیرد

### سورة العاديات

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر که  
 اون برایت وقرق کلمه و یوز التمش حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا عَادِيَات عَادِيَه نك جمعیدر که اصلی  
 عدودن ما خود در ما قبلی مکسور اولدیغندن و او یا به  
 منقلب اولمشدر سر عتله مشی معناسنه وضع فرید جو  
 افراهندن چقان صوته دینور که صیهلک غیر دیر و ضحکا  
 کلمه سی فعل مخدوفک مصدر مؤکدی اولور که تضع ضحیا  
 دیمکدر پس معنا غراتک خیلی حقیق که وقت سر عتله  
 جوفلرندن صوت حاصل اوله دیر بوسوره نك سبب نزل



بود که رسول اکرم حضرت تیرینک اصحاب بدین جماعتی قبیله  
 بنی کانه ارسال اتمک مراد ایدوب منذرین عمروئیی انله امیر  
 نصب ایدوب وفلان کوند اول محله ایریشوب بعد الفار  
 ینه فلان کوند عودت ایده لردیو توصیه ایدوب ارسال  
 ایتدیله پس بونلردخی یکدرکن اوکله ینه براب مروان کلوب  
 کچید ویرمدیکدن توصیه اولان وقت عوده اولندیغند  
 رسول اکرم متالم اولدو منافقون دخی بعض حوادظهار  
 اتمکله نالمکری زیاده اولنجه حق بوسون انزال ایلدی  
**فالمون** **تات** بوقد حاکمه سند دخی تصرف ضحکا  
 کله سنده کی تصرف کی اولور ایه بهقد حن قد حادیمکدرو  
 قدح صک و ضرب معطلنه درکه خیل سرعتله کدکده  
 نعلی بعض طاشه راست کلوب آتش چقارو ایرازاخراج  
 معطلنه در یعنی اوپله خیول که وقت سرعتلرند ایاقلرینک  
 ضربدن آتش کورینوردیمک اولور **فالمغیرات** **صبحا** ای  
 بغیر اهلها علی العدو فی وقت اغاره لغت اسراع مغاسنه  
 واغان نک خیله اسناد مجازدرو صبحا کله سی ظرفیت اوزن  
 منصوبدر پس اول خیلک اهل عدواوزینه صبح وقت  
 سرعت ایدردیمک اولور وقت صبحا احصا کجه مظلم  
 اولوب برشی کورندیکندند **فان** **نقعا** اثرن لفظنک

اصلی اثرن ایدواون حرکتی تابه نقل وواوالفه قلب  
 اولنوب انارن اولدو اجتماع ساکنیدن ناشی الف حذف  
 اولنوب اثرن اولدو افلن وزنی اوزن تارالتراب اذاهج  
 واثرن اناهیجه دیمک اولور فائرن کله فالمغیرات اوزن  
 معطوفدر بوتقدیرجه و الخیل الالاتی عدون تاویرین فاعن  
 فائرن دیمک اولور و نقعا غبار ایدیمکدر ماخوذ من النقع  
 الصوت اذا ارتفع پس غبار نقعا سیمیه اولنسی ارتفاع  
 ناشی اولور بعضیلر نقعا کله سی ماخوذ من النقع فی الماء  
 دیدیلر کوبار جلاک صویه دالوب ستر باقدم اصلندیغی کی  
 بونلردخی غبار بویله مستغرق اولور لردیمک اولور و بهی  
 ضمیر اختیار قاضی بیضا و اوزن غار اولان زمانه راجع  
 اولور که وقت صبحدر بوتقدیربانک فی معطلنه اولسنی  
 اقتضا ایدرو بعضیلر فالمغیرات صبحا قرینه سیله بهی ضمیر  
 غارة اولنان مکانه راجعدر دیدیلر اول وقت باظرف  
 ایچون اولور و بعضیلر بهی ضمیر عدویه راجعدر دیدیلر  
 اول وقت معنا فائرن بالعدو نقعا دیمک اولور باکله  
 سببیه اولور پس معنا اولوقت اول خیول غبار قالددر  
 یاخود اول غارة ابتد کلمی محل غبار قالددر لر یاخود  
 اول عدو ایلنه جنک وغارة سببیله غبار قالددر لر دیمک



اولور **فوسطن** **به جمعا** ای فتوسطن بذك الوقت یعنی  
 اول صاحب الخیول وقت صبح جماعت اعدانک میانتر  
 داخل اولوب و آنکر غار ایله غانین و سالین اولد قلی  
 حال ظفر باب اولدیلر منافقینک آنکر حقند چقار  
 د قلی حوالت جمله کذب در جیم سن متالم اولمه دیمک  
 اولد امدک والعدایا کله سنن کی حرف تعریف عهد ایچون  
 اولور ایسه مقسم به سرتیه نک خیولی اولور و اگر جنس  
 ایچون اولور ایسه مقسم به فی سبیل الله جهاده کیدن هر  
 برخیل مقسم به اولور پس مقسم به ایله مراد خیول غازیان  
 اولوب نفوس عادیه اولقد مکندر که کمال شرف لرینه  
 بناء بلکه مقسم به اولغه خیولدن اولدیر زیر آنرد رجاء  
 کمالات روحانیه به ارتقایه سرعت ایدر لر و آنکر صبحی تقایه  
 سبب اوله حق مجاهدات و ریاضت تبعدن ناشی اولان اه  
 وزار اولور فالغیرات صبحا ایله مراد آنرا وزینه صبح غرق  
 طالع اولوب مشاهده انوار صفات جلال و جمال او یله  
 رسوم بشریه و عادات طبیعتک غار و محو اولسی اولور فائز  
 به نقعا اول انوار قدس ظهورند آنر صباح قالد وروب  
 شوقله فوسطن به جمعا جموع علیتندن بر جمعه رسیده  
 اولور لر دیمک اولور **ای انسان لر به لکنو** ایانه لکنو

لغته ربه زیر الربه لفظی کنوده متعلق در فاضلیه رعایت  
 ایچون تقدیم اولمشدر ابن عباس و مجاهد و عکرمه و  
 ضحاک و قتاده قول لرینه کوره کنود کفور معطلنه در و  
 کلیدن منقولدر که کنود لفظی لسان بنی کانه ده سیدنه  
 عاصی دیمک و لسان بنی مالکد بخیل دیمک و لسان  
 مضره و ربیعیه ده کفور معناسنه در و ابو امامه بنی  
 محترم صلی الله علیه وسلمدن روایت ایدر که کنود  
 رفد بنی منع ایدوب یا لکر اکل ایدن و عبد بنی ضرب ایدن  
 کمسنه به دیر لر دیو بیور مشدر در و مریدر که بوایت قراط  
 ابن عبد الله حقند نازل اولمشدر و مریدر که جباحب  
 حقند نازل اولدیر دیر یو بر رجل بخیل ایشکه خلق  
 منتفع اولسون دیو جمله ناس خوابه وارد قد نصر کر چراغ  
 یقار ایش سخا ایله مشهور اولان خاتم طایک وقتند  
 ظهور ایش و بوجمله جواب قسم اولور حاصل معنابو  
 مذکور اولان مقسم به قسم ایدر مکه انسان معهود  
 ربسنتک نعمته کفوردر یعنی صدقه و خیرات ایله اداء  
 شکر نعمت حق ایلر دیمک اولور **وایه عیالک لشم بید**  
 وانه علی ذلک کلامند که ضمیر انسانیه یا خود قریبده که ربه  
 راجع در و ذلک کله سیله اشان کنود اوزده در یعنی



تحقیقا انسان کفور و نجیل اولدیغنه شهاده ایدر یعنی  
 انسانده بو کفود صفتی موجود اولدیغندن بروجمله انکاره  
 مجالی اولیوب آخرتده دنوبنه معترف اولوب کانه بوصفت  
 بنده واردردیونفسنه شهاده ایدردیمک اولور یا خود  
 انسانک کفود اولدیغنه حق تعالی شهاده ایدردیمک اولور  
 لکن وانه محبت الخیر لشدید کلامده دخی ضمیر البتة انشا  
 راجع اولدیغندن بوانه ضمیر دخی انسانه راجع اولمسی  
 اولیدر که حسن نظام بولوب وثقیلک ضمیر بولنماز  
**وایة محبت الخیر لشدید** خیر ایلله مراد مالدر وشدید  
 لفظی نجیل یا قوی دیمکد ریعی انسان مالی سودیکدن ناس  
 نجیلدر یا خود مالینه محبتندن جمعنه حریص و قویدر  
 دیمک اولور **اَفَلَا يَعْلَمُ اِذَا ابْعَثْنَاهُ فِي الْقَبْرِ** یعنی انسان  
 بلزمیکه قیامت قیورده اولان موتی بعث و حشر اولور  
**وَحْضًا مَّالًا اَصْدُوْرٌ** وصددرلرده اولان اعتقادیات  
 و نیاتدن حق و باطل جمله اسرار تحصیل و تمیز اولور  
 افعال جوارحه تعریض اولیوب اعمال قابوبه تخصیص اولمسی  
 اعمال جوارح نیات قلبیه تابع اولوب و قلب اصل اولدیغندن  
 انما الاعمال بالنیات بیور لشد **رَاٰنَ رَبِّهٖمُ تَوَاقَّدٌ خَائِفٌ**  
 یعنی انلرک دیکر اول کوندن ظاهر و باطن حالترینه واقف

اولوب حالترینه و اعمالترینه مناسب جزا ایلله مجازات  
 ایدر حق تعالی اول کونه تخصیصک فکته سنی تمام جزا  
 اول کونه مخصوص اولدیغندن در دینلدی

### سورة القارعة

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشد  
 که سکرایت و اوتوز الی کله و ایکی یوز الی حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

**القَارِعَةُ مَا الْقَارِعَةُ** القرع الضرب بشدة واعتماد  
 سمیت الحادثة العظيمة من حواد الدهر و مفسرین اتفاق  
 ایتدی لکه قارعه اسماء قیامتدن بر اسمدر پس قیامتک  
 قارعه ایلله تسمیه اولمسی آند ناسک جزع و فرغنه  
 سبب اولور حالات اولدیغندن در امد ناسر هول ایلله قزع  
 ایتدی کی بجای اجرام علویه که سموات انشفاق و انقطار ایلله  
 و شمس و کواکب سائر و قمر انتشار ایلله و اجرام ثقیله که  
 جبال دلا ایلله و ارض تر زلزله و خسف ایلله متفرع اولور  
 و القارعة مبتداء اول و ما مبتداء ثانی و القارعة خبر  
 و جملة مبتداء اولک خبر اولور و مبتدایه عائد ضمیر  
 موضعند قارعه ایراد تفخیم شان ایچوندرو تقدیر کلام  
 انی شیء هی دیمک اولور و **مَا اَدْرٰیكَ مَا الْقَارِعَةُ** یعنی قارعه



نه نشی اولد یغنه سکا کیم بلد ردیکه قارعه بر حادته عظیمه  
 وحالت هائله درکه آنی کسه بلز ایمد ماء اول مبتدا و ما  
 ثانی مبتدا ثانی والفارعه مبتدا ثانینک خبری اولوب و  
 جمله محلا منصوب ادگر کلمه سنک مفعول ثانیه اولوب  
 و کاف خطاب مفعول اول اولوب و جمله محلا مرفوع  
 مبتدا اولک خبری اولور **یَوْمَ یَکُونُ النَّارُ السَّمُومُ**  
**الْمِسْوَثُ** الفرائش جمع فراشه قال الزجاج هو الحیوان الذی  
 ساحت فی النار المِسْوَثُ المفروق یقال بته اذا فرقه و عند  
 بعض فرائش غوغا جراد در مرزراجنی جرادل قناد کلوب  
 و او جمعه قریب اولسه بره خی ساکن اولدیغند غوغا ایل  
 تعبیر ایدر لر ایمد حق تعالی عند البعث ناسی فرائش متفرقه  
 تشبیه ایتدیکی شدة هول قیامتدن توج ایدوب بره برید  
 متفرق اولدیغیچوندر یعنی اول کوند ناس جراد منتشر  
 یا خود پروانه کی کمال اضطراب و حیرت لرندن بره رینه  
 مختلط اولوب نه طرفه کیده جکلرین بلزلر و **کون الجبال**  
**کَالْفُجَاءِ** **الْمَنْفُوشِ** عمن یول وصف معناسیه در منفوش  
 اتلش یول و ینبوق دیمکدر اول کوند جبال اتلش ینبوق  
 و یول کی اولور یعنی اجزاسی بره بریدن متفرق اولوب هوده  
 اتلش یول کی طیران ایدر دیمکدر **فَأَمَّا مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ**

**فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ** موازن موزونک جمعی در و آنک  
 ثقلی رجحانندن کنایه در یعنی انواع اعمال صالحه دن هر  
 نوعک مقدار ربوع سیتانک مقدارینه راجح اولدقد آنک  
 صاحبی بر عیشدن درکه اکاراضی اولور متکلمون دیر لرکه  
 حسنا و سیتانک وزن اولنلری صحیح کلدیر بلکه مراد حسنا  
 و سیتانک یا زلدیغی دفتر درکه اکا صحیف مکتوبه دینور اول  
 وزن اولنور دیمک اولور و بعضیلر موازن میزانک جمعی  
 لفظ جمع ایلد ذکر اولندیغی تعظیما در دبدیلر ابن عباس  
 حضرتلرندن منقولدرکه میزانک لسان کفه لری وارد درکه  
 اعمال مکلفین آنکله وزن اولنوب یس حسنا مطیع حسن  
 صورتد اولوب راجح اولور حسنا یکیچوندر و سیتانک  
 کافرا قبح صورتد اولوب و خفیف کلوب جهنمه کیدر مقابل  
 حضرتلری یوردر لرکه البته حق ثقیل و باطل خفیف  
 اولور **فَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُمَّهُ حَارِوِيَّةٌ** و اما  
 شول من که سیتا حسناقی اوزره راجح اوله آنک ماوی  
 جهنمدر ماویا اطلاق علی سبیل التشبیه در ذی را  
 ولدنی ضم ایتدیکی کی ماود خی اهلنی ضم ایدر و هاویه اسم  
 جهنمدر و **فَأَمَّا أَزْوَاجُ مَا هِيَ نَارُ جَحِيمَةٍ** یا محمد حایمه  
 ماهیتنی سکانه شی بلدر دواول برنارد درکه حرری نهایتد



یعنی نیران سائر اکا نسبتله حامیه دکل در قوه سخوتیه  
بو مقدار تنیه کافیدر نفوذ بالله من انواع عذاب و عقاب  
و مایه ذی الیه اقولا و فدا و خلف

### سورة التكاثر

بوسورة شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولسدر  
که سکرایت و یگری بدی کله و یوز کرمی حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

الیه که التکاثر حتی زرت تم المقابر تفاعل البتة بواج و جهن  
بر پله استعمال اولنور اول ایکی ویا اوج کسسه نک مفاعله  
ایکجی کندن اولمیان اظهارد در او جی نلاس می کنند  
استعمال اولنمقدرا یکجیه مثال تعامیت عن امر کذا اذا  
تکلف العمی عنه پس بوآیده اولان تکاثر وجهین اولیین کون  
اولن ممکنه در زیر بو تکاثره مالا و عدد در ایکی کسسه مین  
اولن محتمل در که هر بری اخرینه بن من جهة المال و جاه  
سندن اکثر مدمکله یا خود کثرت تکلف اولمقد ممکنه  
البتة دیاده حریص اولان جمیع عمرند تکثیر مال الیه تکلف  
ایدر و الشکاثر کله سندن کی حرف تعریف ایچون اوله مز زیا  
سعادات حقیقه ده تفاخر و تکاثر شرعاً مذموم دکل در زیر  
واقعا بنمیت دینک فحدث قول کر منک ناطق اولدین اوزره نعم

حق تشکر اظهار ایتک مدد و حد و پس متعین اولدیکه  
التکاثر ده کی تعریف عهد ایچوندر که معهود اولان امور  
دنیا ده و سعاده فایده ده کی تکاثر اولور زیرا اجنلس  
اوجدر ابتدا علم و طاعات و اخلاق حمیده کبی اولان  
سعاده نفسانیه در ایکجی صحت و قوه و جمال مثلاً اولان  
سعاده بدنیه در او جی شول سعادات در که خارج بدن  
تعلق ایدر بو ایکی قسمدر بری مال و جاه در که ضروریدر  
و بر اقربا و اعواندر که ضروریدر پس اقسام سعادات  
معلوم اولدیسسه عاقل و کامله لایق اولان اهمی مهم وزن  
تقدیم ایتک کر که رایمد مال و جاه و اقربا و اعوان الیه تفا  
اسعادات حسن مراتبی الیه اشتغال و بونی تکثیر سعادت  
انسانی اشرف مراتب سعاده اولان علم و عمل و طاعت البتة  
منع ایدر بوسبیدن حق تعالی الیهکم التکاثر قول کر میل به بومر  
ده اولن کریم ایلک الیهکم شغلاکم معنیه یعنی شرد نیانان  
لذات و شهواتندن اولان تکاثر مال و جاه سعادات ابدیه  
مشغول ایلدیمک اولور حتی زرت المقابر یعنی شول غایت  
مشغول اولدیکر که تفاخر لریکر وقتند حی اولن کر ذکر فارغ  
اولوب من جهة العدد تکثیر سودا سبیله اموات ذکره باشد لیکر  
دیمک اولور بو کجایه نکته انکه تکاثر اولور زیرا اصلندن زیاده



قبور موتی تذکر ایدوب دنیاى ترك ومباها تندن اعراض  
 ایچوندر بونلر بونك عكسى زیارة قبور دنیا و کثرتی ایله مباها  
 وسیله قیلدیلمک ایچون رزقه المقابر ایله تعبیر اولند  
 سبب نزول بودر که قبیله بنی هاشم ایله قبیله عبد مناف  
 برینه تفاخر ایدوب کرک مال جهتیه کرک عدد جهتیه زیاده نر  
 دیر لر ایداد عالینه نتیجه ویره میوب قبیله لر بنی حنت ایدوب  
 عبد مناف زیاده کلنجه بنی هاشم نر مقدما زیاده ایدل لکن  
 زمان جاهلیتند اهل بنی ایله قتالند نازلدق دیمکله مکابر  
 ایدنجه مرده لر بنی دخی عدو حساب قرار ویردیلمک قبرینه وازو  
 مرده لر بنی تعداد ایدکن بنی هاشم زیاده کلد پس حقرندن بوسون  
 نازل اولد بعضیلمک نرا بنحو مالدن دریدیلر اولر زمان رزقه  
 المقابر ایله مراد موت اولوب بومعناى حدیث شریف ایله استدلال  
 ایدیلر که روى عن النبی صلی الله علیه وسلم سمع انه یقرء هذه  
 الآية الخیکم التکاثر ویقول بعدھا یقول ابن آدم مالی مالی و  
 هل لک من لک الا ما اکلت فاقیت اولبست فابلیت او  
 تصدقت فامضیت یوردیلر بوتقدیرجه معناسنی کس مشغول  
 ایله تا اولنجهدک دیمک اولور نر بر اچوق کره موتدن زیاده  
 قبور ایله تعبیر اولنور **کلا** ردع ترتیه درکه عاقل اولر  
 همتی دنیا به صرف ایلر زیر عاقبتی وبال حسرتد **سوف** **تکلمون**

**کلا سوف تکلمون** یعنی بعد الموت حقیقت حالى معاینه  
 اید کلرند فصرکه را یکر فساد و خطا اولدیغنی بیورسکر بعد  
 حق تعالی ردع و تنبیهدن مبالغه قصدیه ثم کلا سوف تعلمون  
 یورد که ردع اولی تاکید و وعید بعد وعید اولور و وعید ثانی  
 وعید اولدن اشد اولدیغندن وعید بن بینند **تکلمه** ایراد  
 اولند یا خود جائزدر که ثم کلا کلائی تاکید اولوب تاسیس اوله  
 دیر انا کیدن تاسیس اولیدر دیدیلر پس اولکه بلمه عند الموت  
 محضریک جنت و یا نار ایله تبشیر اولند فکر وقت یا خود  
 عند القبر ملکینک من ذنک و ما دینک و من نبتک دیوسوال  
 لر ی وقتند بللر اولوب ایکنجی بلمه عند الشور و امتازوا  
 الیوم ایها المجرمون کلامیله ندا اولندیغنی وقت اوله **کلا**  
**تکلمون علم الیقین** اتفاق مفسرین ایله توکلمه محذوفدر  
 لو تعلمون علم الیقین لرتکم التفاحرو التکاثر دیمکدر یعنی  
 اگر سز دنیا ده علم الیقین حقیقت حاله واقف اولیدیکر  
 البته بوتفاخر و تکاثری یعنی ماله جریص اولغنی ترک ایدوب  
 تحصیل کمالات انسانیه به سعی ایدر دکر دیمک اولور **تکلمون**  
**الحکم** لام قسم محذوفک جوابیدر و وعید تاکید ایچون اولور  
 یعنی والله البته سز لر جمعی بعیددن کورسکر **ثم لترونها**  
**علم الیقین** و بعد عین الیقین مشاهد ایدر سکر ایدمک



بعیدون مشاهده لب و دخت کور مکدر و اما عین الیقین  
نفس حرة بطریق المعاینه کور مکدر که ایچند کی حیوان  
مودیه و کیفیت سقوطی مشاهده دریا خود لزون الحییم  
مراد علم الیقین ثم لزون هادن مراد عین الیقین اوله **نَسْتَلِیْ**  
**نَسْتَلِیْ یَوْمَئِذٍ عَمَّا یَنْبَغِ** بو خطاب ایله مشغول اولوب  
دینندن غافل اولان کافر در دینکد ایمد اهل مکة حقندن  
نازل اولوب بو وصفن شیرین اولان سائر کفار دخی بو حکدن  
داخل اولمقد اولور بو کادلیل ان ایا بکر رضی الله عنه لما نزلت  
هذه الایة قال یا رسول الله رایت کلمته اکلمها معک فی بیت  
ابی الهیثم الانصار من خبز شعیر و لحم عناق و سیرفد ذنب  
و ماء عذب ایكون من النعم الذ نستل عنه قال صلی الله انما  
ذلک الکفار ثم قرء و هل یخاف الا الکفور و بعضیله بو خطاب  
کافر و مؤمن و صالح و فاسقه عامد در بدیدار بریزر جمله ناس از  
چوق کندویه اعطا اولنان نعمدن سوال اولور لر و دینلر که نعم  
انحق صحت بدن و حواس ایله منتفع اولمقد حق تعالی بونی نه  
محله استعمال ایتدیکر دیو سوال ایدر زیر اول خلقندن  
نفوس بشریه علوم و معارفدن خالیه اید پس حق تعالی علوم  
نافعه مستفید اوله لر دیو حواسی اعطا ایلد مثلاً سمع  
و بصر اعطا ایتد مواعظه و بینة استماع اید و و وحدانیت الله

دال اولان ایا قی کوره دیو ایتد غیره صرف اولمقد سوال  
اولور لر بوندن ظاهر اولدیکه جمله یه در لکن کافر لک  
کلینا ترک شکر ایتد کلرندن تو بیخا سوال اولور لر اما مؤمن  
شکر و اطاعت ایتد کلرندن تشریفا سوال اولور لر پس معنا  
اول کوند هر کس کندویه اعطا اولنان نعمدن سوال اولور لر ایمکدر

### سورة العصر

بوسورة شریفه دخی مکة مکرمه ده نازل اولمشدر که  
اوج ایت و اون دورت کلمه و سکنا الی حرف در مروید که  
بوسون ابوبکر الصدیق حضرت یزید بنی تصدیق ضمنت نازل  
اولمشدر کلمة ابن السید پیش ایا بکر کلوب ایا بکر اجدادک  
دینی ترک ولات عزایه پرستشدن فارغ اولدیکه زیان  
ایلدک دیدک ابوبکر دخی یا کلمة حق تعالی اولان زیان ایلر  
بلکه زیان ایله بت پرست اولمدر در دیدک حق تعالی  
انی تصدیق ایچون بوسورة شریفه انزال ایلدی

### بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**وَالْعَصْرِ** اقسام الله تعالی بصلوة العصر و بعصر النبوة او  
بالدهر لا شمالتیه علی العجایب ایتد عصر دن مراد صلوة  
عصر در زیر اصلیت العصر دینور صلیت صلوة العصر در  
بوصلوة عصر صلوة سائر اوزرینه فضلی زیاده در زیر



عربستان و لایب حازه اولدیغندن سوقلری وقت عصر کیشاد  
ایدوب بیع و شرایله مشغول اولور اید که اول وقت حراره ناقص  
اولور بوسیدن آنلر صلوٰۃ عصر زیاده مشقتلوک و ایدی  
زیر اصلتله مشغول اولسه لر تجارتلر ناقص اولور اید بولجا  
حق تعالی حافظوا علی الصلوات و الصلوة الوسطی بیورب  
صلوة عصر ترکدن احتراز لازم اید یکنی تنصیص ایله بیان  
ایلدی مریدر که برامراه حضور پیغمبر کلوب یار رسول الله بنم  
زوجم غائب اولد صبر ایدر میوب زنا ایلدم و براو غلوم اولد  
آنی بر سر که کونیک ایچنه انوب هلاک ایلدم ایانم توجم قبول  
اولور می بدکن رسول اکرم صلی الله علیه وسلم بیوردیلر که ابتدا  
زنا ایلش سنک سکارجم اولق لازمدر بعد قتل نفس ایلش سنک  
جزا او جهنم و بعد سرکه بیع ایلش سنک لکن سنک بوکلشکن  
تحقیق صلوٰۃ عصر ترک ایلش سنک ظن ایلدم بیوردیلر بوحد  
شیریندن دخی صلوٰۃ عصر که قدر فحاشی اولدیغی تا قبل اولنه  
وقوله صلی الله علیه وسلم من خلف بعد العصر کاذبا لا یکلله  
الله ولا ینظر الیه ولا یزکیه بیوردیلر پس صلوٰۃ عصر کبو  
فحاشمت و شرافته بناء حق تعالی صلوٰۃ عصر قسم ایش اولد  
یا خود عصر دن مراد عصر نیودن تا اخر زمانه انقراض اقمه  
دکین اولان وقته قدر دینلدی بوقول رسول اکرم انما مثلکم

و مثل من کان قبلكم من الایم مثل رجل استأجر أجیرا فقال  
من العجر الی الظهر یقیراط فعملت اليهود ثم قال من یعمل من  
الظهر الی العصر یقیراط فعملت النصارى ثم قال من یعمل من  
العصر الی المغرب یقیراطین فعملتم انتم فغضب الیهود و  
النصارى و قالوا نحن اکثر عملا و اقل اجرا فقال الله سبحانه و  
تعالی و هل نقضت من اجرکم شیئا قالوا قال فهذا فضل  
اوتیه من یشاء فكنتم اقل عملا و اکثر عملا پس بو خبر دلالت  
ایدر که عصر زمان رسول الله و اقمته مختصدر که شرفی  
بیان ایچون بو عصر قسم ایدر و یا خود عصر دن مراد دهر دن  
عبادة اولان مطلقا زماند ردیدیلر **ان الایمان فی خمس**  
فی مساعیم و صرف اعمالهم فی مطالبهم و التعریف للجنس و التکبر  
للتعظیم یعنی خسرو خسران کفر و کفران کبی نقصا و رأس مالک  
ذهابنه دینور و تعریفک جنس ایچون اولدیغی دخی استثنائک  
شهادتله ثابتدر زیرا صحت استثناء عموم و استغراق  
جملة اوله سندندر و تنکیر تعظیم ایچوندردینلدی کی ان الانسا  
فی خمس عظیم دیمکدر پس معنا عصر قسم ایدر مکة تحقیقا  
جنس انسان خسران عظیم در زیر اعرارنی نفسلری هلاک  
اوله حق مطالبدر صرف ایدوب اوقاتلرین ضایع ایدر **اولا**  
**الذین آمنوا و عملوا الصالحات و تواصوا بالحق و تواصوا**



بالتحيز الاشول كسه لر خسرانند دكل در كه مؤمن اولوب و  
 اعمال صالحه ايله مشغول اولدي لر زيرا انلر دنيا ايله اخري  
 اشتر ايدوب سعادة ابدية به واصل ايد يعني انكار مجال ايمان  
 اعتقاديات و عمليات ثابت اولق اوزنه غير توصيه ايله  
 ودخ معاصيدن اجتناب و مشقت عبادته و سائر فقر و فاقه  
 اوزن صبر ايله غير توصيه ايله ديمك اولور ايمك بوتواصول  
 جملة عطف الخاص على العام قبيلدندن اولور ذير اعمال صالح  
 نفسنة تكميله و غير تكميله شاملدر بوايتدا اشارة اولمش  
 اولديكه جنس انشا خسرانندن خلاص اوله مر تا كندى نفسنى  
 تكميل ايدوب و غيرى دخ تكميله سعى اتمينجه و بوند دخ نيجه  
 اسرار غامضه وارد در كه فهم من فهم

**سورة الهمزة**

بوسورة شريفة دخ مكة مكرمة ده نازل اولمش در كه طهون  
 آيت ويكرمى اوج كلمه و طقسا التي حرف در بوسورة شريفة نك  
 سبب نزولى اخسن بن شريق در ديومرويد زيرا اول كافر  
 دائما رسول اكرم صلى الله عليه وسلم و مؤمنك غيبتند  
 ايد و مقاتلدن مرويد در كه وليدين مغيرة حقتند نازل اولد  
 زيرا اول كافر دخ دائما رسول اللهك اردند غيبت ايدوب  
 وروبر واكلد كده طعن و تشنيع ايدرد لكن محققو ديدركه

خصوص سبب حكمه عمومى قارح اوله مر هر نقدرا انلر ايجون  
 نازل اولديسه دخ هر كندند بوصفت اولان كسه حكمى مدد

**بينهم لله الرحمة الرحيم**

و قيل لكل همزة لمنه صحاحند مذکور در كه لمز غيب معطلند در  
 وفى الاصل قش و كوز ايله اشارة دینور و رجل لمازولنه  
 دير لر رجل غيباب ديمك در و همزه مثله رجل هانز و هانز دير لر  
 رجل غيباب ديمك در و بعضيلر فرق ايد و همزه اكسه دن غيبته  
 ولمز كربه عد اولنانى بالواجبه سويلكه دینور دير لر بعضيلر  
 همزه لمن طعن معطلند در لكن ناسك عرضلر نى كسره ستمعال  
 اولنوب ذم و غيب و تعيب دخ كسر عرض اولغه زم و غيب  
 ايدنلر همزه لمن دینور پس معطلند عذاب همزه لمن معنى تا

تعيب و غيب ايدنلر ايجوندر **تجمع ما لا وعدده بدل**  
 بعض من الكل در يا خود اعنى اضا ايله منصوب يا خود هو  
 تقدير ايله مرفوع در و على التقادير همزه ولمز ايجون وصف  
 معنوا اولور وعدده عده لفظندن ما خود در و عده حوات  
 دهر ايجون احضار اولنان مال و املاكه دینور و جائز در كه  
 احصا معطلند اولان عددن ما خود اوله پس معناد دخ  
 ويل مالى جمع ايدوب و كمال محبتندن مره بعد اخرى احصا  
 ايدن يا خود حقت دائم كريم اولديغندن غافل اولبو وقتند



اقتضا ایدردیو مال جمع ایدنرا بچوندریمک اولور بحسب  
**آن مالہ اخلاک** ظاهر اولان بحسب آن مالہ اخلاک جمالی  
 بالاده کی جمع کلمه سنه کی منوبدن حال اوله یعنی مالی جمع ایدر  
 مال کندوی هر در لومصائبندن حفظ ایدوب دنیاده کندو  
 باقی ایدر ظن ایدر اولدیننی حالندیمک اولور ایدمک بوشده عذاب  
 ایلہ تهدید حقیقت حالک خلافت ذاهب اولد قلندر زیر حقیقت  
 حالندنیاده باقی قالمغه سبب مال اوله مزبکه عمل صالح اولور  
 که عمل صالح ایلہ اخرت سعی ایدن ذکر جمیل ایلہ دنیاده باقی  
 اولوب و اخرت دخی بغیر جاوید اولور **کذا** یعنی مال کندو  
 اخلاک ایدر ظنی باطلد **لینبذن فی حصه** لینبذن فی الحطه  
 لیطرحن فی النار التي من شانها ان تحطم کل ما یطرح فیها وقسم  
 محدوفک جوابی ولور یعنی والله البتہ بوصفت ایلہ موصوف  
 اولان کسنه بوصفتا ناره القا اولور حطه هرزه وزند ایدر  
 اولننک نکتہ سی انرلسا نلر ایلہ اشافی من جهت الغیبت اکل  
 ایتدکری انلر دخی نار اویلہ اکل ایدوب محو ایدردیمک اولور  
**وما ادریک من حصه** یا محمد حطه نک ما هیتنی سکانه شی  
 بلدر **نار الله الموقدة** حطه تفسیردر یعنی حطه الالهات  
 ابقاد ایلدکی نارد که هرگز کسه اطفاید **من التي تصیغ علی**  
**الافئاف** اویلہ نار موقده که عظام و کچی اکل و محو ایدو حتی

جوفه داخل و صدورده و اصل و قلو اوزره مستو اولور بو  
 تعبیر حراره قلبه و اصل اولوب و قلبک محترق اولم **افقضا**  
 ایدر زیر قلب محترق اولسه اولمیرنی اقتضا ایدر حق تعالی  
 لایحی بیورد ظاهر اولدیکه قلب ینماز ایتمش حدیث نبوی  
 بونی مؤید **قال النبی صلی الله علیه وسلم** ان النار تأکل اهلها  
 حتی اذا اطلعت علی القدر تم انتھت ثم ان الله یعید لهم  
 وعظمتهم مرة اخرى **انها علیهم مؤصدة** انها ضمیر ناره و جعد  
 مؤصدة مطبقة و مغلقة معئلنه در یعنی تحقیقانا ر  
 انلرک اوزرینه مغلقة در یعنی بر نفس چقاچی بر فرجه  
 یوقدر که عذابلر خفت بوله **فی عمیة** عمیة عمود جمعیدر  
 یعنی انلر تیمور اعمد مدودیہ بغلنمش اولد قلر حالندیمکدر  
 خبرده وارد اولدیکه جهنمک قبولر کفار اوزرینه قیامور کن بر  
 صدا ویرر که جمله اهل نار اول صیانی استماع ایدر لر بوند  
 دیوسوال ایتدکرنن ملائکه عذاب تمام خر و جلرندن مایوس  
 اوله لر دیوباب جهنم بند اولوب اند **مخلد** قلندرین افاده ایدر

### سورة الفیل

بوسون شریفه دخی مکة مکرمه ده نازل اولمشدر که بش  
 ایت ویکرمی اوج کلمه و طقسان طقوز حرفدر

**بسم الله الرحمن الرحیم**



اَلَمْ تَرَ كَيْفَ رَزَقْنَاكَ بِرَحْمَةِ رَبِّكَ الْغَنِيِّ اصحاب فيلك تا بخند  
 اختلاف اولمشدر بعضيگر ولادة بنی اکرم صلی الله علیه و  
 سلم دن قرق سنه مقدم و بعضيگر یکرمی اوج سنه مقدم  
 اولسنه ذاهب اولوب و بعضيگر الی کون مقدم اولسنه  
 ذاهب اولمشدر لکن اکثر مفسرین سنه ولادة رسول  
 اکرم دن اولوب بعثتدن قرق سنه مقدم اولمیدنی ترجیح  
 ایدر لر پس علی ای وجه کان الیه تر خطا بیل محمد علیه السلام  
 خطاب نیجه صحیح اوله یلور که محمد علیه السلام آن  
 کور مد ایمد معلوم اولدیکه بومقامد معرفت ایله مراد  
 رؤیت بصرد کلد ر بلکه رؤیت قلبدر که علم ضروریدر زیر  
 خبر متواتر ایله حاصل اولان علم علم ضروریدر بواصحاب  
 فيلك قضیه بودر که اصحیة النجاشی قبیلہ سند ملک یمن  
 اولان ابرهه بن الصبیح الاشرم خلقی زیان کعبه منقطع  
 اولسون دیو صنعاند برکنیسا بنا ایدوب و ذرو جواهر ایل  
 تزیین ایلکد کانه دن بر رجل متدین بو حالی استماع ایدوب و شرب  
 اطرافنی تنها بولوب ایچنه یستلکد ابرهه اکا اولبو کعبه هدم  
 ایتمه یه قسم ایلکد و جمع عسکر ایدوب و مخوفنام بر فیل قوتی ایچنه  
 مقدمه جیش ایدوب مکه یه قریب بر موضعه نزول ایتدی  
 جد محمد صلی الله علیه وسلم وسیند القریش عبد المطلب

اکاه اولوب بر قطره سوار اولوب ابرهه یه واروی ابرهه عبد  
 المطلبک اصلندن خصال حمید سنه واقف اولدیغند  
 ایدوب مقصودنی استفسار ایلکد عبد المطلب غی مقصود  
 آدم لریکزد وه لزیمی غارات اتمشدرانی تحصیل ایتک ایچون  
 کلدیم دینجه ابرهه بن دخی کعبه هدم ایتمه دیو نیاز کلد  
 ظن ایلدم دیدک عبد المطلب دخی بنم کعبه نه وظیفه مد  
 دوه لر بنم مالمد رانی تجشس و طلب ایدو رم کعبه نکل صنا  
 البته کند ییتند رانی حفظ ایدوب و دست درازلق  
 ایدنکر منع ایدر اول آنک ایشیدر دیدک پس دوه گررد اولوب  
 دنوب حرمنه کلدی و امر ایدوب طاغلر طاغلدر بیر بیتک  
 هدم و تخیر بنه عد و کلدیکنه معلوم غز تکدر ارادة وقوة  
 و قدره سنکدر دیلدیکنی ایشله دیوب دو نوب قومنه  
 کزدی بعد ابرهه قبل محمود ایدر و سورب کعبه یه یقین  
 کلدکن چوکوب ایدر و کزدی هر نقدربالطه و سائر آلات  
 ایله باشنه اوردر لر ایشه ده اصلا یرندن دبرمند جانب غیری  
 سورد کلرند سرعتله کیدرد بوچینک ناکاه فریق هیئتند  
 برکروه قوش پیدا اولویکه هر برینک منقادند و ایکی یاغند  
 نخوددن کوچک و مرجمکدن بیول اوچر طاش و ایدک قوم  
 خدا سنه کلدکلرند بر اقمغه باشلدر و هر کیمکه راست



کلمه باشند دلوب و در پند حقار و چوغی هلاک بر مقدار فخر  
 قورنگ و فیل مرقومه بر ضرر اصابت امتد و ابره هک بد  
 تند بر علت پید اول و جمل اما علی بر دوشد و صنعا اخل  
 اولد قن صدر یار یلوب جانی بر جهنم اولد دیومرویدر پیش  
 یا محمد سحر تواتر ایله کور رکی بید کمی که سنک دیک اصحاب  
 فیله نه ایشکد دیمک اولور **نیر نیر نیر** فی تعطیل  
 الکعبه و تخیرها فی **نیر** ای فی تضییع و ابطال  
 یقال ضل اللبن فی الماء اذا ذهب و غاب یعنی انزل کعبه بقطر  
 و تخیرب قصد یله ایتد کوری حیل لیرن اهلال ایله تضییع و  
 ابطال ایتد کمی **نیر نیر نیر** بوجمله الی جعل  
 اوزرینه معطوفدرو ابابیل کلمه طیرل صفتیدرو ابابیل  
 بالفتح بلول بلول معنانه در یعنی نیجه بلول نشنه لایله  
 طیر ابابیل ای جماعت و بر جمعدر که واحد یوقدر و عند  
 البعض واحد ابول کلور کسر هم و فتح با ایله و تشدید ایله  
 و عند البعض ابیل کلور بکسر تین مع تشدید الباء ثم یاء ساکنه  
 و عند البعض ابالة کلور بالکسر و تشدید الباء یعنی انزل  
 اوزر لینه هلاک کلیر چو طیر فوج فوج جماعت متفرقه ارسال  
 ایلد **نیر نیر نیر** سبیل کلمه سنج و جیل  
 مغزیدر که سنج حجر و جیل طین معنانه در یعنی ترمیمهم

بحجارة متنجرة من هذين الجنسین دیمک اولور یا خود لو  
 کبیر معنانه اولان سجددن ما خود رکه ایچی ماء یله ملو  
 اولد یقال سجدت الماء سجد و سجدل ای صبه بالذوفا  
 بو تقدیرجه ان تلک الحجارة کانت مما صبه الله علیهم من  
 خزائن قهر یا خود ارسال معنانه اولان اسجددن ما خود  
 اوله بو وجهه کوره معنانه ما ارسال الله علیهم دیمک  
 اولور زیر اعذاب ارسال ایله فارسلنا علیهم الطوفان  
 و جائزدر که کتاب معنانه اولان سجددن ما خود اوله  
 ترمیمهم بحجارة من جملة العذاب المکتوب المدون فقوله من سجدل  
 بمعنی فما کتب الله فی ذلک الکتاب **نیر نیر نیر** کوف  
 ذرع یعنی آنرا اوزرینه مغزاکل اولنوب صمانی قالش ذرع  
 کبی قالدی حق تعالی بونلرک فنا بولمیرنی دانه ذرعک ایجی  
 قورداکل ایدوب قبوغی قالد قن روز کارانی افتا ایدو میداند  
 برشی قائم دیغنه تشبیه ایلدیکه بونلرک دخی اول سجددن  
 حجارة ایله لی اولان روحرکیدوب جسد گر قالد قن نقلبت  
 روزکار ایله محو اولدینلردیمک اولور

بوسون شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر که دور  
 ابت و اون بد کلمه و یتیش اوج حرف در اتفاق ایله قریش نضرب



کثانه او غلرید رکن قریش تسمیه اولمدرند اختلاف  
 اولنگد مرویدر که معاویه بن عباس حضرت نرندن قریش  
 بنحون قریش تسمیه اولنگد دیوسول ایندکن حیوان تجر  
 بر حیواندر که اکل ایدر کند اکل اولماز و هر شبنه غالب  
 کند مغلوب اولماز بوطانقهده بوحالت اولوب بوصفله  
 انصافندن قریش تسمیه اولنگد و تصغیر تعظیم ایچوند  
 بیوردیلر و بعضیلر قریش لفظی کسب معنله اولان  
 قریشدن ماخوذ در یقال فلان یقرش ای یکسب بونلر دخی  
 اهل رزق اولوب دانما کسب و تجارتله کشت و کذار ایدر کند  
 قریش تسمیه اولنگد دیدیلر کن قیاس تصغیرند قورش اولق  
 استر حادث کلمه سنک تصغیرند حرث دینلر کی کی ترخیم  
 اولنوب بعد تصغیر اولمشد و بعضیلر قریش قریش دینلر  
 نقرش لرندن یعنی تجملرندن ناشیدد دیدیلر زیرا انلر حرمه کعبه  
 غیرندن متفرقلر ایدر قصی بن کلاب انلر حرمه جمع ایدر قال  
 الشاعر ابو که قصی کان بدی جمعا به جمع الله القبائل من قهر

**بسم الله الرحمن الرحيم**

**لایلاف قریش** لایلاف مانوس قلیق و الفت طوتمق معناسنه  
 علما الفت دیدیلر که الفت الشی الفاء الفاء لایلاف و الافادینور  
 جمله بر معنایه در لرفته و رمت علیه مانر کتبه دیمکدر پس ظاهر

اولان لایلاف کلمه سنده کی لام ما قبله متعلق اولمقدرد که  
 تقدیر کلام فجعلهم کعصف ما کول لایلاف قریش دیمک اولور  
 یعنی حق تعالی اصحاب فیل هلاک ایدر قریش بقا سچون  
**و منهم رجله الشتاء و الصیف** بوا یلاف لایلاف اولد  
 بدلد ریعی انلر دوام و تبا فی صیف و شتاده رحلتلریدر  
 زیرا قریش شتاده یمنه و صیفند شامه تجارتله کید و تجارتله  
 کند و لایلاف فقراسی بینند تقسیم ایدر کرد حتی ایچلرند فقیر  
 یویند ایدر انتظام حال اهل مکه بونلر حلیتینی یعنی یمن و شامه  
 منوط ایدر و ملوک اطراف دخی بونلر سکان بیت الله در دیوا  
 تعظیم ایدوب حتی اهل مکه به اهل الله تسمیه ایدر کرد بو  
 جهندن سفر تو جهلرند مال و نفسلرینه کمنه تعرض  
 ایتیموب معزز و مکرم امین اولد فکر حاله کلوب کیدر کرد اگر  
 اصحاب فیل مکیه ضرر ایتسه کرد بونلر ده عند الله برشی  
 دکلمش اگر عند الله مرتبه کرا و کید بونلر حفظ ایدر دینلوب  
 و غبتلر قالما از دپس حق تعالی قریشی اهای شام و یمن و اطراف  
 ملوککن الفت و رغبت و اگر امیچون اصحاب فیل هلاک  
 ایدر که رغبت و الفتلر مراد اوله دیو لکن بو توجهه بر شبهه  
 عارض اولور که بولا یلاف سور سنده که لام مقدم اولان  
 سور بیچمه متعلق اولق جائز اولور که ایکسی بر سور اولق



لازم کلور مع هذا بسملة ايله فصل اولند بشقه بشقه سور  
اولوق اقتضا ايدر بوشبهه نك حلي بو وجهله اولور كه بولامي  
ما قبلند كي كعصف ما كوله متعلق ايدنلك مذهبى ايكيسى  
بشقه سورة اوليوب بلكه برسون اولوق اوزرد در مختلرى  
ابن بن كعب حضرت نرينك مصحفند ايكيسى برسون اولوق اوزرد  
يازد بغيدرو ابن عمر حضرت نرينك صلاة مغرب ركعت اولاده  
والثين سورة سين وركعت ثابته ده اله تركيف ايله لا يلاق  
بلا فصل بسملة قرانت ايتديكيدرو طائفة اخريكه قاضي و  
غير كيارلك مذهبكر هر برسون بشقه بشقه بسملة ايله منفصل  
سورة اولوق اوزرد درو برسون نك اولوق ما قبلنه متعلق  
اولوق سورة نك منفصل اولسته مناد كلدر نرير اوانك  
جملة سورة واحد كيدركه بعض بعض اخرى اوزر صلاه  
اولوب و بعضى بعض اخرنك معنا مبيندرو قوله ان اياتنا  
لم يفصل بينهما معارض باطبا الكل على الفصل بينهما بو  
تقديرجه لا يلاق فده كي فليعيدوايه متعلق اولور پس معنا  
حقان نلر اولان نعمتي لا بعد ولا يحصى در اگر نعم سائره سيجو  
عبادة ايلزسته بار صيفند شامه و شتاده يمنه و حلتند الفقر  
ايچون اتسونلر ديمك اولور يا خود ايكيسنه دهه متعلق اوليوب  
لام تعجب اوله محي السنه في تفسير حاكيا غل الكساني والا حقش

اللام في قوله لا يلاق هي لام التعجب كما يقول عجبوا لا يلاق قرش  
ايلا فهم رحلة الشتاء والصيف وتركهم عبادة رب هذا البيت  
ثم امرهم بعبادته بقوله **فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ** **الَّذِي اصْفَرَّتْ**  
**فِيهِ جُودَةٌ** **وَأَمْسَتْ مِنْ تَحْتِ يَدَيْهِ** **وَلَهُ يَرْجِعُ الْأَنْفُسَ**  
اولان نعم في نهايه سنه حمد و شكر بيت الله اولان كعبه نك  
ربسته عبادة و طاعت ايدنكه ستر كر جوعدن اطعام ايدو و  
خوف اصحاب فيلدن و خوف اهلندن امين ايلد ديمك اولور

**سورة الماعون**

بوسون شريفه مختلفدركي مكة مكرمه ده كي مدينه منوره  
نازل اولد ديديلركه التي آيت ويكرمي بش كلله ويوزيكرمي بش حرفدر

**بسم الله الرحمن الرحيم**

**أَرَأَيْتَ الَّذِي كَذَّبَ بِالذِّينِ** ارايت هر تقدرو صورند استفهام  
ايسه ده معناده تعجب ايچوندرو كي خطاب رسول اكرمه  
وكي هر عاقله در ديديلرو بو مقامد رؤيت رؤيت بصير  
معناسنه ده اولوق جائز علم معناسنه ده اولوق جائز در كه ايت  
اعلمت اخبرني ديمك اولور اولزمان ايكي مفعوله تعديه ايدركه  
مفعول اولوق موصول ثاني محذوف اولور پس معنا محمد خود  
يا عاقل سس كورد كي يا خود بلد كي كه خبر و مرشول كسنه  
كه بو قدر دلايل و بينا ظهور نندن صكره ديني تكذيب ايدر عاقل



اوله بوحال نیجه لایق در که دنیا ایچون عقوبت ابدیه نفسی  
 مستحق اید **و نذرت الیک دفع الیتیم** یدفعه دفعه عینفا و  
 هوا بوجهل یعنی اول اوله بر کافور که یتیمی دفع عینفا ایله دفع  
 ایدر مریدر که ابا جهل بر یتیمه و احی اولوب عرباناکلوب  
 کند مالندن کسوه بها طلب ایلدکن یتیمی رد و دفع ایلدکن اکابر  
 قیرش وار محمد علیه السلامه شکایت ایله سنک ایچون شفا  
 ایلش و بررد یواسنه زاء حبیبی دفع ایلد یار صبی دخی بونلرک  
 کلامدین استهزایه حمل اتمیوب کلوب رسول اگر مه حالنی عرض  
 ایلد و رسول الله دخی صبی معالی جهله واروب بویتم محمد  
 بونک مالنی نیچون و بر میوب دفع ایلدک دیدکن لا ونعمه اقتدار  
 اولیو یتیمه مالنی ویرد کندکن قیرش بوکا تقریض اید و سن  
 چو مسو نیچون ویرد دفع ایتدل دیجه و الله بن صبی دکلم  
 لکن یمین یسارندن حرب لکورد و بجا بر خوف طار اولدیکه اگر  
 مخالفت ایلسم همان بنی اورب ملال ایدن جن ظن ایلدم **و نذرت الیک دفع الیتیم**  
**عایه طعام المسکین** الخضر حث کبی قدر مق معطلنه در یعنی  
 و دخی کمال بخلدن اهلنی و غیرئی اطعام طعام مسکین اوزد  
 حث و ترغیب ایلر ایدم بواخذ مال یتیم و محتججه معاونت  
 اتمک حث و ترغیب ایتمک تکذیب بن و بعت و جزائی انکار اتمدن  
 ناشیدر زیر بو انکار دوشمین بونلر جرئت ایدر **و نذرت الیک دفع الیتیم**

**لِیُحِبِّیْنَ الذِّیْنَ هُمْ عَنْ صَلَواتِهِمْ سَاهُونَ** ای غافلین  
 غیر میالین بهما عن صلواتهم ایراد اولنوب فی صلواتهم ایراد  
 اولم یغذدن معلوم اولدیکه ساهوندن مراد صلوة خالصه  
 لوجه الله و طلبا لمرضات الله بد و مبادرت ابد و بعد و  
 الشیطان و حدیث النفس ایله سهو واقع اولان شاد کلدر زیر  
 بوندن خلاص اولق مشکل و بلکه بزلن کور مستعذر اما  
 صلواتدن سهو حال منا قصدر که شائنه مراجعات ایتدیکدن  
 وقتندن اخراج ایدر و اخراج ایتیمو هر نقد و وقتدن دخی قیام  
 ایسه طالب مرضات الله اوله رق بد ایتیمو اعتقاد صادق  
 و نیت خالصه بولیمو شعائر اسلامدن اولغله العاده لا تحذف  
 قلوب خالص اولام دیوبو حقیقت صلواتدن غافل اولوب قایر  
 در که بوشا تارک صلواتدن اشعذر زیر ادبخی استهزاجقار  
 اما کمالدن ترک ایدر و اما اگر انکار ایله ترک ایدر سه معاذ  
 الله ایکسنک فرقی یوقدر کادر لر بیس ثابت اولدیکه صلوات  
 سهو مؤمنک حالیدر اما صلواتدن سهو منافق و کافر لایق  
**الذین یزاولون و یمنعون** **الما عون** اول ساهون آنلدر که  
 اعمالنی ناسه کوستر لر و ما عونی منع ایدر لر ایدم مرانی ایله  
 منافقن فرقی بودر که منافق کفر بنی ستر ایدو ایما تنی اظهار  
 ایدر لکن مرانی اثار صلاحی اظهار ایدر که ناس صالح ایدم



دیسونند و یو پس حقیقتہ ریاء عبادہ و اعمال صالحہ ایلہ جلب  
دنیا اولمش اولمک یو خسه فرائض الہی اظہار اید و علنا قلوب  
ریا دکلدر بلکه بینما زلق نمستندن خلاص اولمق ایچون مخفی قلب  
لازمدر و ماعون ایلہ مراد زکاتدر یا خود بین الناس بربرینہ  
عادت و بریلان اشیاء در دیدیلر دلو و غربال کی و ملح و ملوثات  
بوند و داخلدر دینکد زیر ماعون اصلندن شی قلیل معطلنہ  
اولان معندن مأخوذدر بواجلدن ماعون ایلہ مراد زکاتدر  
دینکدیکہ مالک ربع عشرینی چقا دمغه زکوۃ دیرلر مراد شی قلیل  
ایلہ دنانت ایتک مؤمنہ لائق دکلدر

### سورة الكوثر

بوسون شریفہ دخی متک مکرمہ دہ نازل  
اولمشدر کہ اوج آیت و اون ایکی کلمہ و قرق ایکی حرفدر

### بسم الله الرحمن الرحيم

اَنَا اعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ اَنَا اصلندن ان نانا اید بونونانک ایچون  
کریہ اولدیغندن بری حذف اولنوب انا قلکد و اعطیناک کی انطینا  
دخی قرانت اولکد انطادخی اعطا معطلنہ در لغت اهل  
یمند و عند اهل اللغت کوثر فوع و زند کثرتک مستعملدر  
دیرا عرب هر برشی که عدد دہ و قدر دہ و خطر دہ کثیر اولہ اکا  
کوثر تسمیہ اید برینک اوغلی سفردن رجوع ایدن اعرابیہ یہ بم

آب ایند دیو سوال اولند قن آب بکوثر دیو جواب ویرد آب بالعد  
الکثر من الخیرد بکلدر و اکثر مفسیرین کوثر جنتن برزهرک  
اسمیدر دیدیلر استدلالا بما روی عن النبی صلی الله علیه و  
اٰلہٖ وَاٰلہٖ وَسَلَّمَ اِنَّ نَهْرًا فِی الْجَنَّةِ وَ عَذْرَیۡہٖ زَہْرَیۡہٖ فِیہٖ خَیْرٌ کَثِیْرٌ جَارِدٌ کَہٗ یُؤْتَمَرُ  
کوثر اطلاق کندن منافع کثیر اولدیغندن اولہ و بعضیلر کوثر  
ایلہ مراد اولادیدر دیدیلر و بعضیلر اتباعیدر دیدیلر و کیمی  
امتنک علما سیدر دید و کیمی کوثر دن مراد قراند دیدن برافضال  
لا یعد و لا یحصی در دید و کیمی اسلامدر دید و کیمی مراد بنو تدر  
دید و قل ابن عباس الکوثر بیتا و لجمع النعم و حملہ علی البعض  
اولی من حملہ علی الباقی فوجب حملہ علی الکمل فتنا و لخیران  
الدنیا و الاخرہ **فَضْلًا لِّرَبِّکَ وَ اٰخِرًا** پس ربک ایچون خالصا  
و مخلصا صلاتن دائر اولکد صلاۃ اقسام شکری جامعدر  
و دخی ذبح قربان ایدوب کحمنی فقرایہ تصدق ایلہ دیمک اولور  
بوسون شریفہ سورۃ مقدمہ یہ مقابل ذکر اولمشدر و عند  
البعض صلاۃ صلاۃ عید ایلہ و اخر اضحیہ ایلہ تفسیر اولمشدر  
و حضرت علیدن منقولدر کہ و اخر دیمک ضعیفیمک علی سبارک  
تحت السرة دیمکدر و عند البعض و اخر دن مراد کوثر طوطی  
و بین السجده تین اولان طمانیتدر کہ امر استحباب ایچوند  
و عند البعض صلاتن مراد نماز صبح فرد لغہ و اخر دن مراد



سنه ده ذیح اولنان قریاند ردیدیلر **اَشْأَانُكَ هُوَ الْآبَرُ**  
 صحاح مذکور در که فتح و مدایله الشنائه شناعه مثلوا  
 بغض معنیه در و بغض جنک ضدید پس ان شانتک دیمک  
 من لا یحبک بل معادیک لمخالفتک دیمک اولود و بتر لغت  
 قطع معنایست در که بترت الشی بتر ای قطعته و بتر بالکسیر  
 ای صار ابتر و هو مقطوع الذنب پس عقب و نسلی اولیست  
 استعمال اولوب ابتر دینک قال السدکان قریش بقولون لمن  
 مات الذکور من اولاده و فاکه رسول اکرم صلی الله علیه و سلم  
 حضرت تبریک مکه مکرمه ده قسم و عبدالله نام او غلگرو مدینه  
 منوره ده ابراهیم نام او غلی وفات ایلدکن عاص ابن وائل لعین حمله  
 مقامه قائم اولود اولاد قائم ابتر اولد بدیکنی محمد علیه السلام  
 ایستدیر دیکرندن ملول اولوب حق تعالی تسلیه ضمنند یا محمد  
 ملول اولما که سنی سومیوب عداق اوزر اولان ابتر در بوخسه  
 سن ابتر دکلست زیرا اندر دنیا و آخرت جیرندن مقطوع اولوب  
 ذکر کمالا امانتک جمله امتک اولاد له مشابه سند اولوب منابر  
 والسنه ده مذکور اولوب الی یوم القیام باقی اولور سنک دیمک اولود

#### سوره الکافرون

یوسوره شریفه دخی مکه مکرمه ده نازل اولمشدر که التی  
 آیت ویکرمی التی کلمه وطقسان طقوز حرف در

#### بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ** حرف تعریف بو مقامه هر نقد رجنس  
 ایچون ایسه ده مقصود عهد در زیر اقران حبیبیه عامک  
 تخصیص اولند شاید مثلاً یا ایها الرجل دخلوا الدار دینک  
 مراد جمیع رجالک دخولی اولیوب رجال معهودک دخول اولد  
 ظاهر در مرویدر که قریشدن برجماعت رسول اکرم صلی الله  
 علیه و سلمه دیدیلر که یا محمد برسنه سن بزم الله اتخاذا یتدیکر  
 معبودین عبادة ایلر برسنه ده بزم سنک اللهک عبادت ایلر  
 دید کلرندن یوسوره شریفه نازل اولد یعنی یا محمد سن اندر دیکه ای  
 کافر **لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ** قاعده مقرر دندر که قبح مضارع  
 اوزر لا کلمه داخل اولسه مضارع استقبال معنایست قیام  
 ما کلمه داخل اولد قد حال معنایست حصر ایتدیک بی یعنی بن  
 سزک عبادة ایتدیکر اصنام زمان مستقبله بله عبادة اتم  
**وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ** والآن بنم عبادة ایتدیکم حقه  
 سزک دخی زمان مستقبله بله عبادة ایدرد کلر سکر **وَلَا أَنَا**  
**عَابِدُ مَا عَابَدْتُمْ** حال بوکه بن سزک عبادة ایتدیکر شیشه سلفند  
 دخی عبادة ایتدم نه احتمال که من بعد ایلیم **وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ**  
**مَا أَعْبُدُ** و دخی سزک زمان ماضی بنم الان عبادت  
 ایتدیکم حقه عبادة ایتدیکر دیمک اولود زیر التی قبل البعثت



دخی صنایع عبادت ایدر لر آید و الحاصل نه بنی بطله عبادت  
 ایدرم و نه سز حقه عبادت ایدر سکر **لکرم و لکم** سز  
 اوزرنده اولدیغ کزدین سزک ایچوندر که سزانی ترک ایلر سکر  
 و بنده الآن اولدیغم دین بنم ایچوندر که بنده آتی ترک اتم و الحاصل  
 رسالتیم حسبیلله بنم وظیفم سز دین حق تبلیغدر و ما علی  
 الرسول الا البلاغ منطوقیجه سز جبرایله دین حقه کتورمت  
 بکالایم دکلد سز لازم ایسه حقه تابع اولوک دیمک اولور ایدم  
 بوکلامدن ظاهر اولان اولد قکر کفر لرنده ثابت اولدینه اذن  
 وجهاد دن منع اولنقدربوالبته صحیح دکلد سز برادر رسول اکرم  
 سفردن منع ایتمیوب وجهاد ایله ما مورایدیلر دیوشبیه  
 عارض اولور ایسه بونکله مند فعدر که لکم دینکم دیمک ابد  
 سز دینکری ترک ایتمیوب آنک اوزرینه اولور سکر دیمک اولور که  
 ولا انتم عابدون ما اعبد بولی اشعار ایدر دخی بوند چوف  
 توجیهلر ایتمشلر لکن فقیه جملدن زیاده خوش کلور که دین کسریله  
 لغت عاده معتلنه در پس لکم دینکم دیمک لکم عادتکم الماخو  
 من اسلافکم و من الشیاطین دیمک اولوب ولی دین دیمک ولی عاده  
 الماخو من الملائکه و من الوحی دیمک اولور

**سوره النصبه**  
 بوسوره شریفه مدینه منوره ده نازل و مستدرکه آج آیه

واون طقوز کلمه و یتمش طقوز حرفدر بعضیلر دیدیلر که سوره  
 اولد لکم دینکم ولی دین قولندن مستفاد اولندیغی اوزده متاری  
 دال اولوب بوسور دخی فتح و نصرة وجهاده و قوه اسلامه  
 دالدر ایدم بوندن و اذا جاء کلمه سند مستفاد اولنان بوسوره  
 فتح مکدن اول نزولی در لکن بعضیلر فتح مکدن صکره نازل  
 اولدی دیدیلر دینر مریدر که رسول اکرم صلی الله علیه وسلم  
 حضرت لکر بوسور نک نزولندن یتمش کون صکره دار عقبایه  
 توجه بیوردیلر بوجهندن بوسوره یه سوره تودیع دینلور و عند  
 البعض بونزول سوره دن التمش کون صکره و بعضیلر بونزول  
 سوره دن صکره تسبیح و استغفار ملازم اولد قکر حالن بو  
 دار فناده قرار ایلدیلر حضرت عائشه دن مریدر که بوسوره نک  
 نزولندن نصکره سبحانک اللهم و بحمدک اللهم اغفر لی انت  
 الثواب الغفور دیو چوق دعا ایدر د و مقاتلدن مریدر که بو  
 بوسوره نک نزولندن نصکره برسنه عمر کرا و کد و ایوم اجملت لکم  
 دینکری آیتی نزولندن نصکره سکسان کون عمر کرا و کد بعد آیه کادله نازل  
 اولد قد نصکره الی کون بوفتاده باقی اولدیلر بعد لقد جاءکم  
 رسول من انفسکم آیتی نازل اولد قد نصکره او توز بش کون عمر لری  
 اولد و دار بقایه ارتحالیرنه اون برکون بر دوا یتد کون قاله  
 و اتقوا یوما ترجعون فیله الی الله آیتی نازل اولدی دیدیلر



**بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**  
 إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ أَذْكَلَ لَكُمْ مِنْ صُورِ الْقُدْرَةِ  
 كَلَامُ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ دِيمَكَ وَنَصْرُ اللَّهِ  
 أَعَانَكَ دِيمَكَ وَبَوْنُ أَعْدَاكَ أَوْزَنُ غَالِبُ أَوْلَئِيسُكَ كُنَايَه  
 أُولُو دِرْزَالِ الْبَيْتِ بِرَقُولِهِمْ حَقَّ تَعَالَى قُوَّةً وَقُدْرَةً وَبِرَّ مَكَلَهُ يَارْدَمُ  
 أَيْلِيهِ أَوَّلُ قَوْلٍ جَمَلُهُ أَعْدَا سَنَهُ غَالِبُ أُولُو دِرْزَالِ مَرَادُ فَتَحِ  
 مَكَّةَ وَسَائِرِ بِلَادِ كَهَادِهِ **وَرَأَيْتَ الْإِنْسَانَ بِذِخْرُونٍ فِي دِينِ اللَّهِ**  
**أَفْوَاجًا يَدُ خُنُونٍ نَاسِدُنَ حَالٍ أُولُو دِرْزَالٍ وَدُخَانٍ نَافِثُ فَوْجٍ**  
 دِينَ حَقَّهُ دَاخِلُ أَوْلَدِ قَلْبِ حَالِهِ كُودُ دِكْنِ **فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ** أَيْ تَعَجُّبِ  
 لِنَبِيِّهِ مَا لَمْ يَحْظُرْ بِأَلِ أَحَدٍ حَامِدًا لَهُ يَعْنِي بِرَأْسِهِ خَاصِرُهُ خَطُّ  
 ائْتَمِنَ حَالَهُ حَقَّ تَعَالَى أَنْ يَلِدَ يَكُنْدُنَ رَبِّكَ أَيْ بِحُجُونِ حَامِدِ أَوْلَدِغِ  
 حَالَهُ تَعَجُّبِ أَيْلَهُ دِيمَكَ أُولُو دِرْزَالٍ بِمَقَامِهِ تَسْبِيحِ تَعَجُّبِ أَيْلَهُ تَقْسِيرِ  
 أُولَدِغِ زِيَرَاتِ تَعَجُّبِ أُولَدِغِ حَقَّ مَرُوقَعْنَدِ سُبْحَانَ اللَّهِ دِيمُورِ بِلَاغِ  
 مَرَادُ وَصَلْنَدِ بِوَقْتِ شَوْلِ رَوَايَتِهِ كُودِهِ دِرْزَالِ دِيمُورِ أُولَدِغِ  
 حَضْرَتِ مَكَّةَ فَتَحِ أَيْلَهُ دِكْنِ دَاخِلِ بَيْتِهِ سَكْرَتِ كَعْتِ نَمَازِ قِلْدِ بِلَاغِ  
 بِوَقْتِ نَمَازِ صَلَوةٍ ضَمِّي أَيْدِغِ وَبَعْضِ لَيْسِي دُورَتِ دِكْنِ ضَمِّي دُورَتِ  
 دِكْنِ صَلَوةٍ شُكْرِ مَكَّةَ أَيْدِغِ دِيمُورِ بِوَقْتِ دِيوَجِهِ مَعْنَا سَنَ نَافِثُ فَوْجِ  
 فَوْجِ دِينَ حَقَّهُ دَاخِلُ أُولُو دِرْزَالِ كُودِ دِكْنِ بُونَعْمَتِهِ حَامِدِ أَوْلَدِغِ  
 حَالَهُ نَمَازِ قِلْدِ دِيمَكَ أُولُو دِرْزَالِ تَسْبِيحِ صَلَوةٍ أَيْلَهُ تَقْسِيرِ

وَرَسُولِهِ

وَارْمِدُورِ دِيوَشْبَهَهُ كَلُورَسَهُ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ لُغُوعِ الشَّمْسِ  
 ائْتَمِنَدِغِ كِي تَسْبِيحِ أَيْلَهُ مَرَادُ صَبَاحِ نَمَازِ دِرْزَالِغِ بِأَلَدِهِ كِي شَبَهَهُ  
 بِوَايَتِهِ دُخَانِ كَلُورِ كُنْ حَدِيثِ مَرَالِهِ مَبِينَدِغِ رُورِ وَايَتِهِ نَابِتَدِغِ  
 دِيمُورِ كِه مَحْتَجِدِغِ وَبَعْضِ بِلَاغِ بِوَقْتِ تَسْبِيحِ أَيْلَهُ مَرَادُ تَزْيِ أَيْلَهُ مَرْدُورِ  
 دِيدِغِ بِلَاغِ زِيَرَاتِ مَرِيدِغِ كِه رَسُولِ اَكْرَمِدُنَ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ ائْتَمِنَدِغِ  
 تَسْبِيحِدُنَ مَرَادُ نَدِغِ دِيوَسْوَالِ اَيْلَدِغِ كَلْدُنَ حَقَّ تَعَالَى حَضْرَتِ زَهْرِ  
 قَبِيحِ أُولَانِ نَسْنَسَهُ دِنَ تَزْيِغِ وَنَقْدِغِ سَ اَيْتَمَدِغِ دِرْزَالِغِ بِمَقَامِهِ حَقَّ تَعَالَى  
 ذَاتُنْ مَكَانِ وَجِهَاتِدُنَ مَنَزَهُ وَصِفَاتِدُنَ جَهْلِ وَعَجْزِغِ كِي نَسْنَسَهُ  
 مَبْرَأِ أَوْلَدِغِغِ عَامَةً مَوْجُودِغِغِ ائْتَمِنَدِغِ مَسْتَفْنِي أُولُوبِ بِرَفْعِغِ مَعْلِلِ  
 بِالْأَغْرَاضِغِ كَلْدِغِ وَبُوحِغِ بُولِغِ وَصَفَايَلِكِ تَزْيِغِ أُولُو دِرْزَالِغِ **سَبِّحْهُ**  
**أَنَّهُ كَانَ ثَوَابًا** دُخَانِ حَقْدُنَ مَغْفِرَةِ طَلِبِ اَيْلَهُ حَقَّ تَعَالَى اِنْسَانِ خَلْقِ  
 اَيْدِغِ لِدُنَ مَرِي ثَوَابِ وَغَفَارِدِغِ اَيْمَدِغِ بِوَقْتِ مَقَامِهِ بِرَشَبَهَهُ كَلُورِ  
 رَسُولِ اللَّهِ ذُنُوبِدُنَ مَعْصُومِ اَيْكُنْ اسْتِغْفَارِ اَيْلَهُ مَعْنَا كَلْدِغِ دِيوِ  
 شَبَهَهُ كَلُورِ اَيْسَهُ بِوَسْوَالِغِ دَفْعِ اَيْحُورِ قَضِي بِوَقْتِ ائْتَمِنَدِغِ وَاسْتِغْفَرِ  
 هَضْمِ اَلنَّفْسِغِ بِوَقْتِغِ دِيغِغِ مَعْرِفَتِغِ وَعِبَادَتِدُنَ دَرَجَةِ كَمَالِهِ بِالْأَغْرَاضِغِ  
 عَدِغِ قُصُورِ اَيْلَهُ كَسْرِغِ نَفْسِغِ اَيْحُورِ اسْتِغْفَارِ اَيْلَهُ دِيمَكَ أُولُو دِرْزَالِغِ  
 اَجْلَدُنَ مَا عَرَفْنَا لِحَقِّ مَعْرِفَتِغِ وَمَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ بِوَقْتِغِ  
 اَيْمَدِغِ اِي نُورِ دِيدِغِ حَقَّ تَعَالَى جَمَلُهُ مَنَزِ عَرَفَانِ مَبِينِغِ اَيْلَهُ سَرَالِغِ  
 اللَّهُ دِهِ مَرَاتِبِغِ غَيْرِ مَتَنَاهِيهِ وَارْدِغِ دِرْزَالِغِ تَقَاوُنِ مَرَاتِبِغِ عَرَفَانِ



حسبيله هر مرتبه نك فوقند كي مرتبه به نسبتله عبادت  
وعرفاني قصور و وزن اولدن خالي دكلدر نهايت اولينجه  
ونقصان دخی نهايت بولمز و بعضيلر واستغفر ديمك لذنب  
امتك ديمكدر يعني امتك كاهيچون مغفرة طلب ايله ديمكدر  
ديديلر و لكل وجهه بو وجهلر معلوم اولديسه انه كان توأبا  
كله منند دخی بر شبيهه كلور كان لفظي افعال ناقصه دن اولغله  
استمرار رفاهانه دلالت اتميتو ايجق رفاهان ماضيه ثبوتنه دلالت  
ايدريس حق تعالى زمان ماضيه تواب و غفار در ديمك اولور  
ايمك زمان ماضيه تواب اولق حاله و مستقبله تواب اولمه  
لازم كلر بو و همي دفع ايجق قضي رحمة الله بو مقامه انه كان توأبا  
لمن استغفر من ذنوبه خلق المكلفين بيور ايمك مكلفينك ايتد خلقيلر  
بوآنه دل ذنيلرني مغفرة ايدن حق تعاليسنك توكي واستغفار  
قبول اتمزي يعني انا حال و شاني مستغفرك استغفار لرني  
قبول اتمكدر ديمك اولور بو اجلد الثاني من الذنب كمن لا ذنب له

**سورة تبت**

بو سورة شريفة دخی مكنه مكرمه ده نازل اولمشدر كه بش ايت  
ويكومي اوج كلمه و سكتا بر حرفدر بو سورة نك سبب نزول بوله  
در كه و انذر عشيرتك الاقربين ايت كترمه نازل اولدق صفياه  
و ادوب يا آل غالب ديوندا ايلدك مسجدا و اندن خروج ايدوب

بعث يا آل لوي يا آل مر يا آل كلذ يا آل خصي ديوندا ايتدك  
جمله جمع اولديلر بو ائشاده ابو لهب بطنا عن بطن قريشي جمع  
ايتدن مراد ك ندر ديوبد كلام ابديجك رسول الله دخی بيورند  
كه حق تعال عشيرة اقربيك ائذار ايله ديوا امر ايله ايمك سزلر  
اقربون سكر معلوم كرا و لسونكه تا كه سزلر لا اله الا الله محمد  
رسول الله ديمنجه دنيا و اخرتد بر خير نازل اولماز مكرubin  
دخی سكر عذابدن خلاص اين م حقت عذابدن خوف ايدوب  
ايمانك ك ديمجه ابو لهب تبألك يا محمد بزي بونك ايجوني جمع  
ايلدك ديوردين بر طاش آلوب رسول اكرمه اتمق قصد ايلدك  
آلي طو توبل اتمغه ق در اولمدي بعد بو سورة شريفة نازل اولد

**بسم الله الرحمن الرحيم**

**تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ تَبَّتْ** اصلندن هلاكه مؤد خسران  
معنانه در و ابی لهبك يد يني ايله مراد نفسيدر بو تقدیر  
ابو لهبه بدعا اولور ديديلر پس معنا ابی لهبك نفسني  
آني هلاكه مؤد اولجق خسرانه و اصل اولسون ديمك اولور  
و بعضيلر بدان ايله مراد دنيا و اخرتد ديديلر بو تقدیر  
ابی لهبك دنيا و اخرق خسرانه ايرد ديمك اولور ابو لهبك  
اسمي عبد الغزي اولوب اسميله شهوت باب اولمشدر استكبار  
ايدوب ابی لهب ايله تكني ايلكي سوديكندن كينه سي اسم منزله



تزیل اولوب حق تعالی دخی کینه سیله ذکر ایلد و لعینه کوده  
 ابی الحکر مقامند ابی لهب کینه سی نه خوش واقع اولمشد  
 اصحاب ناردن اولسنه دلیل واضحدر **وَتَبَّ** تب لفظی  
 تکرر اولیو. تاسیس ایچون اولد بغنه و او عاطفه ایله ایراد  
 اولنسی د لیلد ر اید بتتیدا ایله مراد عملنک هلاکی و تب  
 ایله مراد نفسنک هلاکیدر دینکد و اکثر علما اید ایله مبشر  
 اولد بغدن اعمالنک هلاکی دیننک هلاکیله تعبیر اولد  
**مَا أَغْنَىٰ مَا لَهُ** **فَمَا كَسَبَ** اگر ما ما نایفه اولور ایسه اغنی  
 اغنی کلمسنک مفعولی محذوف اولوب تقدیر کلام لم یغن  
 عنه ماله شینا دیمک اولور و اگر استفهام انکار اولور ایسه  
 انی شنی اغنی ماله حین تنزل به الثباب و البلاء دیمک اولور  
 و ما کسب ده کی ما مقصدیه اولور موصوله یا موصوفه اولمشد  
 جائز در و مالدن مراد مطلقا راس مالی اولوب و ما کسب  
 ایله مراد ایله اول اصل ایله کسب اولنان مال اوله یا خود  
 محتملدر که مال ایله مراد من جهت المیراث اولان مالی اولوب  
 و ما کسب ایله مراد کند کسب اولان مال اولوب و ما کسب ایله  
 مراد اولاد اوله اولاد کسب پدر در و حقیقتد عتبه نزل  
 لهب رسول اگر من بدد علیه هلاک اولد زیر رسول الله  
 کریمه لرنی طوتردی شام سفینه غیرت ایدوب حضور پیغمبر

کلبوب آنی کافر یا لجنم اهو ی و باکدنی فتنی دیوبوب و تخت  
 نکاحند کی کریمه لرنیه طلاق و یروب کفر و عداوتنی اظهار  
 اید بجه اللهم سلط علیه کلبا من کل دین دیوبدد عا ایلد  
 و یولن کاروان میاستند برارسلد الوب پاره پاره ایلد و ابی  
 لهب دخی وقوعه پدردن صکرهجه عدسه ایله هلاک اولد  
 اوج لاشه مردار میداند طور مغله رایحه کریه سند یاسته  
 وار لمیوب سیاه عربک استیجار ایله دفن ایدردیلر و عدس  
 دید کلمبر سولجه در که دیشلرده ظهور ایدر و بعضا مهلکدر  
 دینلدر که بوایتد حق تعالی مغیباتدن اولق اوج نسنه دن  
 خبر ویرد و اوجین ظهور کلد اید هلاکدن خبر ویرد و ثانی  
 مال و اولاد ایله انتقا اولیه جفنی خبر ویرد و ثالثا اهل نارد  
 اولسنی خبر ویرد بونکه لر ظهور ایله کفر اوزن مرد اولسنه لیلدر  
**شَیْءًا نَارًا** **ذَاتَ لَهَبٍ** الصلی بوزن عصا نار و ناز یا نوق  
 و ذات لهب دیمک ذات اشتعال دیمکدر اول ابی لهب لهب  
 صلی ناره داخل اولوب یا نر و **أَمْرًا** یا سیصلی ده کی ضمیر  
 مستکن اوزن معطوفدر یا خود مبتدأ در که فی جیدها خبردر  
 یعنی و دخی ابی سفیانک قرقر نداشتی اولان امر جمیل که انجلیک  
 امر اسیدر اول دخی معاناره داخل اولور **خَالَتِ الْخَطْبَ**  
 اوله امره که خاله خطب جهمدر استعاره طریقیله اولسن



زیرا حطب خارج از بقا داره سبب اوله کی وزر و کناه دخی  
 ابقا دار جهنه سبب اوله **تجدیدها حبل من مسد** یعنی آنک  
 بویند حمالرین ایبرگی بوکلسر ایبر وارد یعنی حق تعالی بونک  
 آخرت اوله حق حالی دینا ده بویندن ایبایله اودون طاشیا  
 حمالر تشبیه اید و آخرت ناردن رنجیر بویند جمله اهل  
 جهنم ابقا دار ایچون جهنه اودون طاشیورده بو تعبیر  
 ایچو ایله ای کمال تحقیر و عشق بیتند تذلیل ایچوندرواقعا  
 یاکر کسینه به سنک عودتک شو مثلوا اوله جقدر دینسه  
 کونا غضبه کلوب و قوی بیتند ذریل اولور بوا یسه صنادید  
 کچنورکن چوق و زالتدر بعض مفسرین فی الواقع خارج بویند  
 ایب طاعلردن دیکن طاشیوب پیغمبر و صحابینک یوللرینه  
 نفیز و اید ایچون دو کردانی ایراد ایچون بویله تعبیر اولند  
 دیدیلر لکن ایله لب فقردن اولیوب و مالدار ایکن عورتیه  
 بو کونه شی طاشمیه موجب یوقدر برینه سپارشیله بونی  
 تحصیل ممکن در همان ایله لبک اغضا اولسی ایچون دینک  
 دیمک خوشد زیرا آخرت عذاب اولنسی در کار اقاما دینا ده  
 آنی بو کونا وصف بلکه اکا کوره ایچو عذابدن صعبه

### سورۃ الاخلاص

بوسورۃ شریفه دخی مکة مکرمه ده نازل اولشد که دور

آیت و اون بش کله و فرقید حرفدر مرویدر که مشرک لایق  
 بزنی دعوی ایلدیکن حق بزنی و صفایله دید کلرند بوسوره نازل  
 اولد **بسم الله الرحمن الرحیم**  
**قل هو الله احد** هو ضمیری شان ایچوندرو مبتدا درو  
 جمله اسمیه خبریدر یا خود جار در که قبل نزول السنه  
 سؤلرندن نشأه ایدن مسؤل عنیه راجع اوله که الله  
 سالتنم عنه هو الله دیمک اولور زیرا ضحاکدن مرویدر که  
 مشرکین عامرین طفیلی رسول اکرمه ارسال اید و وار جمله  
 طرفندن و کالتله اکا سویله ایچون ابا و اجدا دیمزدینه  
 مخالفت ایدوب بر دین جدید اظهار یله باعث تفرق اولور  
 اگر بونی فقردن ایدر ایه آنی اغنا ایدلم و اگر کندوب بر  
 جنون کلدیسه علاج ایده لم و اگر برینه محبت اید و حراة عشق  
 ایله سویلر سه آنی کندوبه الیور لم عقلنی باشنه جمع ایدوب  
 بو مثل و سودان فارغ اولسون کلامنی تفهیم ایدکن رسول  
 اکرم صلی الله علیه وسلم یوردیلر که بن نه فقیرم و نه مجنونم و  
 نه کسینه به محبت وارو لکن بن من قبل الله رسولم انلر عبادت  
 اصنامدن عبادة حقه دعوی ایده رم وار بویله افاده ایلد  
 دید اولد کلوب جواب رسول اللهی بونلر سویلدکن به تکرار  
 ارسال ایلدیلر که وار سویله جنس معبود بیان ایلسون



گوشتد نمی یا التوند نمی دید کردند حق تعالی بوسوره انزال ایلد  
 یعنی با محمد اندر سوبلیکه سزل سؤل ایتدی بکبر معبود التهدر  
 واول الله بر در بو کلامی استماع ایلد کردند احقان کافر بر  
 او حیوز الشمس صنم اولوبینه حوایجی کورمکه قدری  
 یوغیکن بر الله نیجه جمیع ناسک حوایجی کورمکه قدر اوله  
 بیلور دید کردند حق تعالی والضافات سوره سنک باشند  
 نا ان الحكم لواحد قولنه وارنجی انزال ایلد واحد قولى يا الله  
 فولدت بدلد ریا خود خبر ناید راید حق تعالی قل هو الله احد قوله  
 ذلتن وصفاتنه وافعالنه بر اولوق شریک ونظیر اولدیغن بلدر زیر  
 بر شینک احدیتی ذات وصفات وافعال بر اولوسنی اقتضایدر  
 ووحدة فی ذاته اجزاء خارجیه وعقلیه دن منزله اولوق واجید زیر اگر  
 دخی اجزاء خارجیه وعقلیه دن منزله اولوق واجید زیر اگر  
 خارج مرکب اولسه اجزاسنک هر بر جزئیه احتیاج اولان ممکن  
 اولوق اقتضایدر و مبتدا امکانات اولان نفسند ممکن اولوق  
 مستعدروا اگر عقل مرکب اولوق لازم کلمه غیر ما هیتند  
 غیر مشارک اولوق اقتضایدر بو حال ایسه بر فضل متمیز  
 محتاجدر بود واجبک ممکن اولوسنی اقتضایدر و وصفات  
 وحدة نظیر و شیهی اولوق ایله اولور پس ثابت اولدیکه  
 احدیت ترکیب خارجی وعقلی ایله مرکب اولماغی و بحسب

الصفات والافعال متعدد اولمه مستلزمدر و بواسطه  
 حق تعالی سنک جسم و متخیز اولمه سنی اقتضایدر زیر هر بر  
 جسم ذاتی اجزادن مرکبدر و هر بر متخیز جهت و مکان تحت  
 واجب لذاته ایسه بو حالتدن منزهدر اما لفظة الله جمیع  
 صفات کماله دلالتی بو وجهله در که اصلندن عبادة نهایت  
 تعظیم و وجه تذلل ایله ادا اولنان هر بر طاعتک اسمیدر  
 پس بو کونا اولان عبادة لایق دکلدر لاجمایت و روحانیت  
 مخلوقانک حالترینه مناسب اولان تربیه و ایجادده مستقل  
 بردان کامل لایق و مستحقدر ایدر بواسطه استقلال تصور اولور  
 الاجزئیا و کلیاتدن جمیع معلومات عالم و قدرت تامه و ارادة  
 نافذ صالحی بر ذات کامل الصفات تصور اولور پس ثابت  
 اولدیکه قل هو الله احد کلامی فهم بشره انساب کمل تعریف  
 و اتم بیان اولور زیرا که ذات حق معرفت ممکن دکلدر ایدر  
 بو وجهله تعریف یعنی حق تعالی الله احد قوله بیا جمیع  
 صفات سلطیه جامع اولور و جمله صفات کمال ایله متصف  
 اولوق بیا اولد الله **الضمد** السيد المصمود الیه فی الحوائج و قال ابو  
 هریر الضمد المستغنی عن کل احد و المحتج الیه کل احد و الله  
 الضمد قولی مبتدا و خبر اولوق وزن جمله مستقله در  
 یا خود الله قولی مبتدا و صمد صفتی و بعد اولان جمله



خبرید رجعفر بن مروید که الضم بـش حرف در الف احدیته  
 ولام اولو هیته دلالت ایدر و الف لام لسانند ظاهر اولیو  
 کتابند ظاهر اولسنک سری احدیته واولو هیته خفیه دال  
 اولوب حواس ایله ادران اولند یغندند ریاحود بوسر وحده  
 واولو هیته دنیا ده قلوب عارفیند و آخرند اعین محبتند  
 ظاهر اولسنه اشارتند وصاد کلمه حق کلام و افعالند  
 صادق اولوب وعبادت صدق اوزن و عفته دالدر و میم لفظی  
 ملکینه دالدر و له الملك فی الحقیقه و دال کلمه ازل و ابده  
 دائم و بیا اولدیغنه اشارتند و ابن عطا بیوردر که قل هو الله  
 قولندن توحید ظاهر اولوب و الله الضم قولندن معرفت ظاهر  
 اولور و لم یلد قولندن ایمان و لم یولد وصفندن اسلام  
 و لم یکن له کفو احد قولندن یقین حاصل اولور و لم یلد و  
 لم یولد یعنی کندن ولد کلوب والد اولمگ و کندی بر کسینه  
 تولد اتمد بو نظم کرم ظاهر لم یولد و لم یلد ایراد اولمق  
 لازم ایدر البتة مولودیت ولدیت اوزینه مقدمدر لکن  
 مشرکون عرب ملائکه بنات الله در اعتقادند و یهود عزیر  
 ابن الله در سوداسند و نصاری مسیح بن الله در دیوانفاق  
 ابتدا کلرندن کندن ولدیت صفتی سلب ایلک اهرم  
 اولدیغندن لم یلد و لم یولد ایراد اولمگ و لم یکن له کفو

احد ای و لم یکن له احدی کافیه قاضی رحمه الله حضرت بزرگ  
 بو گونه تفسیر اتمی اشارتند که احد کلمه یکن قولینک اسمی  
 و کفو اجر اوله و له کلمه ظرف اولوب کفو قولنه متعلق اوله  
 کندن معناه فعل بولمگد یغجون پس معناده لم یکن احد شیئا  
 له دیمک اولور و له کلمه یکن قولنه متعلق اولمق دخی جابر در  
 لکن منصف قول اولی اختیار ایتدیلمر اتمد معنای نظم جلیل  
 بر احد اکاشیه اولمگدیمکدر

سورة الفلق

بوسورة شریفه مدینه منوره ده نازل اولمشدر که  
 بشر آیت و دیکرمی اوج کلمه و یتش اوج حرفدر

بسم الله الرحمن الرحيم

قل اعوذ برب الفلق قاضی رحمه الله ما یفلق عنه ای  
 یفرق عنه کالفرق فعل بمعنی مفعول و هو یعم جمیع الممكنات  
 بیوردر اتمد لغتد فلق سکون لام ایله شق معنایسه در  
 و فرق و تمیز و تبیین معنایسه در و ابی شبنک بینی فرق اتمد  
 معنای شق ظاهر در دیر اشق سبیلله هر بر فرقه بر برندن  
 متمیز اولور که قاضی رحمه الله فلق و فرق کلمه لرینک فتح عین  
 ایله فعل بمعنی مفعول اولسنه حکم ایدوب فلق مفعول  
 عنه و مفروق عنه ایله تفسیر ایلد زیرا بر شی شی اخر ایله



مستور و محجوب اولوب بعد سائر و حجاب اولان وجه <sup>مستور</sup>  
 شق و ازاله اولنسه اول مستور ظاهر و منكشف اولوب اول  
 حجاب منشف مفلوق و محجوب منكشف مفلوق عنه اولور  
 و مفلوق عنه عمومی اوزر باقی قالدیر اعیان ثابته علم الله <sup>جمله</sup>  
 تحت ظلمت عدم مستور در زیر ظلمت عدم غیر متناهی  
 و سائر جمیع ممکنات در پس الله اول ظلماتی نور نیکون و ایجاد  
 شق اید بجه مکنونان عین مستور اولان ظاهر اولوب  
 جمله مفلوق عنه اولد صبحدن ظلمت لیل زائل اولمسيله مفلو  
 عنه اولد بکی پس ظاهر اولدیکه مفلوق عنه جمیع ممکنات  
 ایچون عامدر لکن عرفا صبحه مختص اولور امد قاضینک  
 بوتفسیرنه بر سوال توجه ایدر که بومقام مقام استعاده  
 اولغله البته مستعاده منه تعظیم لازمدر پس شک یوقدر  
 که فلقی تعیم ایدوب جمله ممکنات شاملدر دیمک تخصیص  
 اولیدر اعام اولد یفته کور معنایا محمد اعتصم و احتراز  
 بر جمیع ممکنات دیمک اولوب بوتعبیرده فلق صبح داخل  
 اولسنده شک یوقدر بوکا جواب ویرر که هر قدر بومقام  
 مناسب تعیم ایدیه لکن تخصیص بوجه اخر واردر که  
 مقام استعاده به مناسبدر زیر عا نذل استعاده دن مقصود  
 صیق خوف و خشیتدن فضا امن و راحت خروجه والهم

و خزند خلاص اولوب فرح و سرور نائل اولمقد ر پس  
 فلق صبحه تخصیص اولنق بومعنا به الدرد زیر اصبحان نور  
 اشراقیله ظلمت لیل زائل و و خشت و ثقلت لیل سرور صبحه  
 مبتدل و متغیر اولور زیر ظاهر در که هر مریض مغوم و بر بلا به  
 مبتلا اولان انسان مهموم وقت سحرده خفت بولور مرویدر  
 که یوسف علیه السلام فرند اشکریویه الفایته کلرند دیر زارنه  
 وجع شدید عارض اولوب صبحه دل متالم اولدیروقتا که  
 قریب جبرائیل علیه السلام اذن حقله نازل اولوب حق تعالی دن  
 بخانکی طلب ایلد که مجیب الدعواتد بوشدندن خلص اولور  
 دیوتسل ویرد که حضرة یوسف یا جبرائیل س دعا ایلد بن  
 امین دیریم دید پس جبرائیل عاید و حضرة یوسف امین دید  
 اجابت اولوب اول غم و هم و اضطراب زائل اولد جبرائیل علیه  
 السلام دید که امد سن دعا ایلد بن امین دیریم دید حضرت یوسف  
 علیه السلام حق تعالی دن وقت صبحه جمیع اهل بلادک  
 اضطراب زائل و غم فرجه تبدیل اولسنی نیاز اید و جبرائیل  
 امین دید بوسبب هر مریض یوقدر که وقت سحرده خفت بولیه  
 و بر مغوم یوقدر که ثقلنی زائل اولیه و حضرة یوسف  
 قیوده دعاسی بواید دیومرویدر یا عدتی فی شدتی یا  
 مونسی و وحشیقی و یا راحم غربتی و کاشف کربی و نجیب



دعوتی و یا الهی و یا الهی و یا اله ابانی ابراهیم و استحقاق و یعقوب  
 ارحم صغری ذلتی و قلت جبلتی یا حی یا قیوم میاذا الجلال  
 و الاکرام و دخی وقت صبح و اختلاف احوال ناس قیامت  
 عند البعث اولان احواله مشابیه در که جمله ناس کیجه  
 اموات مثلینند در وقت صبح و دارندن اخراج بعینه  
 قبر لندن اخراج کبید که بعضی گردارندن مفلسا و عریانا  
 چقا در که کسینه اکا النفات ایلمز و بعضی گردیون و یقوت  
 حبسه کنور لر و کیمی پاشاه اولد حاله چقوب خدم و  
 حشم ایله سوار اسب دولت اولوب ناس کند و به اطاعت  
 ایدر ایلمدیوم قیامت دخی بعینه حال بویله در که کیمی لباس  
 تقویدن عمار و مفلس ثواب و کیمی حقوق الله و حقوق الناس  
 متحمل اولدیغندن ملکرانی حبسه جرایدر لر و کیمی دنیاده  
 حقه اطاعت اوزن اولدیغندن اول وقت ملک مطاع  
 کیمی اولوب ملکر استقبالی ایدر ایلمد وقت صبح و حالات  
 در کار اولدیغندن فلقد صبحه تخصیص اولوب و  
 استغاده مناسب و لسنی اشعار ایدر **من شئ ما خلق**  
 ما جائز در که موصوله اولوب و عائد محذوف اوله من کل  
 ما خلق مما یكون له ضرر یمکدر و جائز در که مصدریه  
 اوله که من شئ ما خلق یمک من شئ خلقه ای مخلوقه

دیمک اولور استغاده ایله عالم خلق تخصیص اولکند زیر اثر  
 عالم خلقند در و عالم امر که کلیسی خیر و عالم خلقه مضار  
 اولان شر اختیار و طبیعیدر و قسم اختیارگاه لازم اولور  
 یعنی اثری غیر تجاوز ایلمز بلکه نفسند واقع اولور کفر کبی  
 و کاه متعد اولور یعنی اثری غیر تجاوز ایدر ظلم کبی کر که ماله  
 تعلق ایلمز و کر که بدنه و کر که عرضه مساویدر و قسم طبیعی  
 احراق نادر و اهلاد که مسمومان کبی جمله داخل در **من شئ**  
**غاسق** یا **وقت** و غسق اصلند امتلا معنایسته یقال  
 غسقت العين اذا امتلأت دمعاً و کیمی سیلان معنایسته  
 و یمش یمد غسق الليل ظلاماً انصابید رو غسق العين  
 دمعنک سیلانیدر و غاسق الليل اذا غاب الشفق و سمي  
 الليل غاسقاً لانصباً ظلامه على الارض قال الزجاج الغسق  
 في اللغة هو البارد و سمي الليل غاسقاً لانه ابرد من النهار والوقت  
 هو الدخول في شئ اخر بحيث يغيب عن العين و بعضی غسق  
 ایله مراد قدر دیدن زیر خسوفند ضو یکدوب سیاه اولور و  
 انک و قوی اوسیا هه دخولند عبارة اولور قاضی در که قمر  
 غاسق تسمیه اولند بنم عند مدبر وجه اخرد دخی وارد در که  
 قمر فی حد ذاته مظلم در بوجهتدن غاسق دینکد و انک و قوی  
 اخر شهره تدر بجه شمسدن اخذ ایلمدی نورینک محو اولوب



اصلند کی حالی اوزن سیاه قلمسیدرواخر شهر منخسفر  
 دیند که دخی اند نو قمر زائل اولد یغندند و بوجهتدن سحر  
 بعض ضرر ایچون اولان سحر ای آخرین ایدر لر و بوجه سبب  
 نزوله دخی مناسب اولور **و من شر النفاثات فی العقد** النفث  
 النفث من الریق و قبل النفث فقط یعنی نفث رجالدن حیط عقد  
 لرینه نفث ایدنارل شرنیدن استعاده ایله دیمک اولور بوند  
 شبهه کلور که سحر نوعی انسانه ضرر لواریکن نفث عقد  
 ایله اولان نوعه تخصیصک و جمعی ندر که جمله سحر انواعدن  
 استعاده دخی نفعلو کورینور جواب ویریلو که بواکی سوره  
 شریفه رسول اکرم صلی علیه وسلم حضرت لرینه عقد حیط  
 نفث طریقله اولان سحر ابطال ایچون نازل اولشدر  
 تخصیصک وجهی بودر قصه بودر که بر غلام یهود رسول  
 اکرمک خدمتند ایدر سربار کلرینک قیلندن الوب لبید بن  
 اعصم نام بر یهودیه ویرده اول دخی شعر مذکور سحر طریقله  
 اون بر دو کوم دو کوب دوران نام بئرک قعرند بر طاش الته  
 وضع ایلد و بئرده التی ای قالد بوجیند سحر نایر اید و بجنسه  
 لنوب منالم ایکن اذن حق ایله ایکی ملک کلوب بر باشی و بر  
 ایاغی اوچند او تورب ایاغی طرفند اولان ملک اخرن سبب  
 علتندن استفسار ایلد اولد ما وقع حال نه کونه اولد

بر بر تقریر ایلد و سحر مزبور الان بتر مذکورده اولد یغن بلدرد  
 رسول الله بیدار اولیجق واقع حالی حضرت عایشه ینقل بیون  
 پس رسول الله حضرت علی وزیر و عمار بن یاسر حضرت نزار سال  
 ایدوب قیونک صوبینی اخراج ایدوب سحر مذکور چقاردیلر  
 و حق تعالی بواکی سوره ارسال ایدوب هر براتیلله بر عقد حل  
 ایدوب ابطال سحر ایدیلر کن طائفه معتزلی بواقی و رسول  
 اکرم حقند تاثیر سحر انکار ایدر لر که حق رسولی حقند و الله  
 یعصمک من الناس یورب دخی و لایفعل الساحر یورمش ایکن یو  
 قول نیجه صحیح اولور انک مسحور اولسنی نبوتی مانعدر دیر لر  
 زیرا کفار انک حقند بانه مسحوردر لر اید قول کفار صادق  
 اولق لازم کلور اما اهل سنت طرفندن جواب ویریلور که  
 کفار بانه مسحور قولندن مراد کربانه مجنون ای زال عقله  
 لیب سحر میگرد حق تعالی آنی شیطان و انساندن و حیوان  
 مؤذیدن عصمتی من جهة النبوتدرو من جهة البشریه سائر  
 بشره عارض اولان مرض و موت اکل و شرب و فضیله و تاثیر  
 سحر کی البنه اکادخی عارض اولق جائزدر و بوحال انبوتنی قاج  
 اولر و بعضی نفاثات ایله مراد مطلق نفث السواحر کلدر  
 بلکه جنس اناندر دیدیلر زیرا اندر کندولر رجالک مجتبی اولسون  
 دیودر لودر لوعر نه مشغول و انواع سحر اجرایه مجبولدر لر



پس حق تعالی آنرا شتر ندن استعاده ايله امراتش اولور **وَمِنْ**  
**شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ** یعنی یا محمد دخی حاسد شتر ندن استعا  
 ايله چن حاسد حسد ایدوب مقتضای حسد اولان ضروری  
 اجرایه قصد ایلسه محسوده بر ضرر اولر بلکه اول حسد لا ضرر  
 حاسد اولور روی عن ابی طالب رضی الله عنه الحسد ما عذ  
 له بقتل الحاسد قبل ان یقتل المحسوفائد تعویذه رقیه ايله  
 استعانت جائز میدره کلمه اختلاف ایدوب کیمی جائز درو کیمی دکلر  
 دبدیلر جائز درو دینلریک احتیاجی بودر که رسول الله صلی الله  
 علیه وسلم اشتکی ارقاه الی حیریل علیه السلام بسم الله ارقیک من  
 کل شیء یؤذیک والله یشفیک و بیماروی نه صلی الله علیه وسلم قال  
 من دخل علی مریض لم یحضره اجله فقال استسأل الله العظیم رب  
 العرش العظیم ان یشفیک سبع مرات و بیماروی عن علی رضی الله  
 ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان اذا دخل علی مریض قال  
 اذهب بالناس رب الناس واشف انت الشفاء الا انت و بما  
 روی ان عثمان بن العاص قال الثقی قد مت علی رسول الله صلی  
 الله علیه وسلم ولی وجع قد کاد فقال رسول الله صلی الله علیه  
 وسلم اجعل یدک الی منی علیه و قل بسم الله اعوذ بغيره الله وقد  
 من شتر ما اجد سبع مرات فقلت ذلك فشفانی الله تعالی و بما  
 روی ان عائشة رضی الله عنها قلت کان رسول الله صلی الله علیه

وسلم اذا اشتکی شبتا من جسدی قر قل هو الله احد والمعوذین  
 فی کفه الیهین ومسح بها المكان الذ یشتکی پس رقیه ايله استعا  
 و شفا طلب ایدوب او قویا نلر سند لری بو حدیث شریف لرد  
 و اما رقیه منع اید نلرک سند جا بر حضرت لکر روایتی اوزر رسول  
 الله رقیه دن منع ایتدیکدر لکن بوکا جواب و بر دیلر که  
 نه اولان رقیه حقیقتی معلوم اولیوب مجهول الکبفیت اولان  
 رقیه در یوخسه موثوق به اولان ادعیه ما نوردن نهی یوقدر دیشلر

**سورة الناس**

بو سورة شریفه دخی مدینه منقوره ده نازل اولمشدر که  
 القایت و یکر می کلمه و سکان حرفدر

**بسم الله الرحمن الرحيم**

**قل أعوذ برب الناس** بو ایکی سورة ده دخی قل اعوذ دن  
 همزه حذف و حرکتی ما قبله نقل ايله قل اعوذ قرانت  
 اولکند بو سورة ده حق تعالی رب العالمین ایکن قل اعوذ برب  
 العالمین و ملک العالمین و اله العالمین دیموب ناسه  
 تخصیصک وجهی بو سورة ده مستعاده منه و سوسه  
 اولوب و و سوسه قلب انسانه متعلق اولد یغندر ایددی  
 رسول اکرم صلی الله علیه وسلم حضرت لکر مقدمکی سورة ده  
 مضارب دیتنه دن استعاده ايله بو سور مضارب قلبیه استعا



ایله مأمور اولدیلم **مَلِكِ النَّاسِ إِلَهِ النَّاسِ** رب الناس قولنک  
 عطف بیانیدر و عطف بیاندن مقصود اولان **مَلِكِ النَّاسِ** جدر  
 ایمد بوملک الناس قولن دخی رب الناس قولنی ایضاح اولور  
 دخی رب کلمه بعضا ملک اولور و بعضا اولما زوملک کلمه  
 بعضا اولور و بعضا اولما زبیر رب الناس قولنی ملک الناس  
 ایله و ملک الناس قولنی اله الناس قول ایله ایضاح ایلدیکه  
 نهایت بیان و غایت توضیح دخی رب الناس قولنی حقک غیر اطلاق  
 اولما زو بونظم کریمک اکمل و اتم اوله رق استعاده به دلالتی  
 بو وجهله ظاهر در که رب الناس اولان البته نعمت ظاهر و  
 باطنه لرینه منوکل اولوب انا فانا تربیه لرند اولوب ناسک  
 ملکی اولان دخی البته اوز لرینه غالب و تصرف لرینه قدر اولور  
 و ناسک کامن کل الوجود محتاج اولور و ناسک الهی اولان  
 غایت تقدس و نهایت عظمتند اولوب لذاته عبادته لایق  
 و مستحق اولور بوجهتدن استعاده به دخی لایق اولدیغند  
 بو اسلوب اوزره ایراد اولنگد **مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ**  
 و سواس و سوسه معناسنه اسم در زلزال زلزله معنانه  
 اسم اولنگد کی و کسر ایله و سواس مصدر در زلزال کی و بونظم  
 کریمک و سواس ایله شیطاندر که رجل عدل کی اولور که و سواس  
 ایله زیاده متصف اولدیغندن مبالغه و سواس تسمیه اولنگد

و جازد در که بر حذف مضاف اوله من شری الوسواس دیمک  
 اولور و خناس رجوع و تاخر معناسنه اولان خنوسدن مأخوذ  
 صیغه مبالغه در و بعضی اختلاف معناسنه در دید کفوله  
 تعالی فلا اقسیم بالخنس الجوارای النجوم لا خفائهم بعد ظهورها  
 و خناس کلمه و سواسک صفتی اولق اوزره مجرور در و خنوس  
 و سوسه شیطانک صفتیدر که اورد فی الخبر ان الشیطان  
 جائه علی قلب ابن آدم فاذا غفل و سوس و اذا ذکر الله  
 خنوس ای تاخر **اللَّهُ يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ مِنَ الْجِنَّةِ**  
**وَالنَّاسِ** اوله و سواس خناس که ناسک صدورند کلام  
 خفی ایله تحدید ایدر حتی فهم قلبه و اصل اولوب طریق  
 طریق ضلاله کیده و اول القاء و سوسه ایدن جندت  
 اولدیغی کی انسندن دخی اولور یعنی و الناس کلمه جفی  
 اوزرینه معطوف اولمغله معنا و سواس خناس صفتیه  
 موصوف اولان شیطان ایکی نوع در بری جفی و بر انسیدر  
 دیمک اولور که قال الله تعالی شیاطین الانس و الجن زیر  
 شیاطین انس دخی شیاطین جن کی صورتان اصح و مشفقند  
 انسانی فساد القایدر که سامع مراد دخی فهم ایدوب زجر  
 ایدر سه فارغ اولور و الابرار لیه کفر تا ایدر بلکه بو شیاطین  
 انس جندن زیاده مفسد در زیر احیکه فهم ایلمک غایت



اصعبد رالمه احفظنا من شر اى اخوان مسلمين بو  
سور شريفه ناك معناسنى ابوجه فهم ابدوب ورد زبان  
ايليه سكر كه حق تعالى سزى جن و انسك شترندن امين ابيه  
امين مجرمة طه و ليس تمت الكتاب بعون الملك المعين  
فى سنة اربعين ومائتين والى من هجرة من له العز والشرف

عن يد عبد الضعيف الحامى  
من تلاميز ولى الدين خلوصى  
عفى عنها العفو العلى  
جميع الاله الخفى والجللى

عبد

Süleymanî ve U. Kütüphanesi

Hasan Hüsnî

Eski yazıtlar 52

Süleymanî ve U. Kütüphanesi

Hasan Hüsnî